

ČASOPIS
ZAMESTNANCOV
š. p. LESY SR
BANSKÁ BYSTRICA
september 2007

9 Lesník

Podkôrníky ďalej ničia
slovenské smrečiny

O obchode s drevom

Semenoles ocenený
na Agrokomplexe

Pribudlo ďalšie
Významné lesnícke miesto

Téma mesiaca: KOLESÁ DO LESA ?

Lesník,

časopis zamestnancov štátneho podniku LESY Slovenskej republiky, Banská Bystrica

redakčná rada

Ing. Ján Mičovský, CSc.,
Ing. Jozef Marko,
Ing. Lucia Hanková,
Ing. Rudolf Bruchánik, PhD.,
JUDr. Milan Vančo,
Ing. Berta Stašková

predseda redakčnej rady

Ing. Jozef Djubek

výkonný redaktor

Mgr. Peter Gogola,
www.lesy.sk,
e-mail: peter.gogola@lesy.sk

rada stálych prispievateľov

Ing. Július Burkovský, Jiří Junek,
Ing. Radoslav Lorko,
Ing. Igor Vizslai,
Ing. Boris Pekarovič,
Dáša Pavlovičová,
Ing. Jaroslav Kobza,
Ing. Jozef Sokol, Jozef Šabo,
Ing. Luboš Tuľak, Ing. Marcel Fiala,
Ing. Ladislav Dochán,
Roman Podolinský, Ing. Ján Bulla,
Ing. Marek Tabernaus,
Ing. Peter Patay, Ing. Ján Vavrek,
Dušan Dávid, Ing. Jozef Staško,
Rudolf Halák, Ing. Karol Volentier,
Martin Matys

grafická úprava

Mária Gálová, Miloš Sedláček
Národné lesnícke centrum,
T. G. Masaryka 22, 960 92 Zvolen

náklad: 1500 výtlačkov

foto obálka

Ing. Jozef Marko
Ing. Herud (vľavo) a Ing. Kovalčík monitorujú kalamičnú hmotu na OM Vydrovka!

adresa redakcie

Námestie SNP č.8,
975 66 Banská Bystrica,
Tel.: 048/434 42 78,
Fax: 048/434 41 91

registrácia

MK SR B 13 r. č. 3821/2007
zo dňa 1.8.2007

10

14

Obsah

2 Obsah

3 Editorial

Spýtali sme sa...

Téma mesiaca: Kolesá do lesa

4 Kolesá do lesa?

Môj názor

6 Sankcie sú nepostačujúce

7 Fúklo

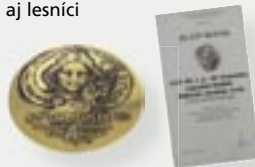

8 Rytier, Samotár a Kapitálny na generálnom

Umelci medzi lesníkmi, dajte o sebe vedieť!

Semenoles zaujal aj prezidenta

Na poľnohospodárskom veľtrhu ocenení aj lesníci

9 Odborno - inštruktážne stretnutie

Súboj o chtelnícké kapre

10 Drevorubač 2007: Na Orave dobre

Pod Babou horou sa uskutočnil ďalší ročník Drevorubača

12 Na ťahu je vláda

Podkôrníky ničia slovenské smrečiny

14 Najlepšia odpoveď!

V Matúšovej pribudlo ďalšie „Významné lesnícke miesto“

15 „Nič nepoteší lesníka viac, ako pohľad na rastúcu horu“

Vedúci Lesnej správy Ladzany Ing. Stanislav HÚROŠ

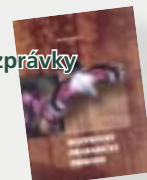

16 Certifikovať poľovné revíry ?

17 Dobrý príklad

Do vašej knižnice: Miroslav Saniga: Rozprávky prababičky prírody

18 „O čo nám ide...?!“

O lesnej polícii, veľkých obvodoch a sadzách v škôlke

20 Potrebujú voľnejšie ruky

22 „Trváme na dodržiavaní pravidiel!“

Obchodný riaditeľ š.p. LESY SR Ing. Ján GROLMUS

23 Náš podnik je stabilizujúcim prvkom na trhu s drevom

Beseda so štyrmi regionálnymi manažermi predaja š.p. LESY SR

26 V čom spočíva /ne/úspech v prírodzenej obnove duba

27 Echo zeleného Otčenáša

Dub z Dulákovho vrchu

28 Sochoň v zajatí strelcov

Strelecký pretek OZ Levice

29 VI. 10 rokov Pro Silva na OZ Levice

Prírode blízke obhospodarovanie lesa

30 Pozvánka: Navštívte OZ Beňuš

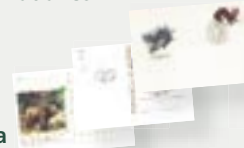
31 Čo prezradila jedna zaujímavá anketa

Čakanie na Bindera

Prečo mám rada les

32 Uveríte?

Krížovka

33 Filatelistika

Rybársky receptár

34 Pre deti

35 Boje v Lesníckom skanzene

Životné jubileá

36 Zelená olympiáda na Sigorde

Tak a je to tu! Z vysokoškolských štúdií na lesníckej fakulte v Brne v druhej polovici 80-tych rokov si spomínam, že českí lesníci v tom čase prioritne riešili problém veľkopošného odumierania smrečín predovšetkým v hrebeňových častiach Krušných hôr, Krkonôš a Moravskosliezskych Beskyd. Moja diplomová práca bola zameraná na hľadanie vhodných obnovných postupov v imisiách zaťažených smrekových lesoch. Prešlo dvadsať rokov a tento problém sa stal postupne, ale isto lesníckou témou číslo jeden aj na Slovensku. Rozsah poškodenia a hroziaceho rozpadu smrekových porastov na hornej hranici lesa vo Vysokých a Nízkych Tatrách, ďalej v monokultúrach na Orave, Kysuciach, Spiši a ďalších regiónoch (v rámci š.p. LESY SR na teritóriách dvanástich odštepných závodov s výmerou smrečín na ploche 220 000 hektárov!) je však tak veľký a tak rýchlo sa rozširujúci, že nemôže ísť iba o tému lesnícku. Musí to byť aj téma politická a spoločenská.

V Česku to nielen lesníci, ale aj politici, ekonómovia a kompetentní štátni úradníci včas pochopili a konali. Výsledky sú badateľné. Rozvojovo-technický riaditeľ nášho podniku Ing. Ján Štefánik sa zúčastnil v polovici augusta pracovnej cesty na Chomutovsku a vrátil sa s poznaním, že také zdravé smrečiny ako v Krušných horách už dávno na Slovensku nevidel. Konštatoval, že smrek v západných Čechách sú od hranice s Nemeckom až po povrchové uhoľné bane v Podkrušnohorí abnormálne prirastavé a s plným počtom ročníkov ihličia. Je to výsledok miliardových investícií do ozdravenia životného prostredia, sprevádzaných odstránením lokálnych zdrojov znečistenia (odsírenie tepelných elektrární) a výrazným znížením diaľkového prenosu imisií. Každý meter štvorcový Krušných hôr bol trikrát povápený. A to sú len niektoré opatrenia, ktoré bolo nutné vykonať na revitalizáciu ešte donedávna zdevastovaného regiónu. Takže dnes je podľa názoru J. Štefánika životné prostredie na Krušnohorsku oveľa kvalitnejšie ako napríklad na Orave a Kysuciach, vystavených ešte stále obrovskému náporu imisií z poľských uhoľných panví.

Lesníci si uvedomujú, že za súčasnú skazu smrečín zďaleka nemôžu iba podnikári. Začali ju kalamity, podpora, imisie, zmena chemizmu pôdy a globálne klimatické zmeny. A do určitej miery aj zotrúvanie lesníkov na zaužívaných postupoch. Príklad? V hospodárskych lesoch vyspelých európskych krajín už dávno znížili rubný vek smreka na 60 rokov... A čo sa týka lykožrútcov? Iba využívajú neukončený spor lesníkov a ochrancov prírody a z nespracovanej alebo neošetrenej kalamitnej hmoty v chránených územiach sa rozširujú na zdravé stromy. Urýchľujú tak to, čo musia lesníci urobiť: Biť na poplach a presvedčiť politikov a úradníkov, že je najvyšší čas dohodnúť sa a začať realizovať komplexné riešenie tohto problému, ktoré bude stáť túto spoločnosť miliardy korún. Tak, ako tomu bolo u našich západných susedov.

Jozef Marko

Spýtali sme sa:

„Akým spôsobom by bolo možné zabrániť pohybu motocyklistov, štvorkoliek a snehových skútrov po lesných cestách?“

Anketa

mjr. Ing. Mário KERN,
Prezidium
policajného
zboru SR

Špecialisti
Prezídia

Policajného zboru na environmentálnu kriminalitu majú viac ako dvojročné praktické skúsenosti s týmto problémom. Realizovali sme niekoľko úspešných spoločných akcií s pracovníkmi ŠOP SR a SIŽP. Na elimináciu tejto protiprávnej činnosti je potrebné mať ľudí, ktorí poznajú miestny terén, odborne fundovaných policajtov a úradníkov, ale najdôležitejší je úprimný záujem problém vyriešiť. Ak sa toto podarí splniť, nie je problém týchto ľudí chytiť a sankcionovať.

Ing. Miroslav PEPICH,
vedúci
lesníckej
výroby,
OZ Čierny
Balog

Bežnými opatreniami, ako ochranné služby, zhustenie siete ochranných rämp atď, je vymožiteľnosť pri porušení zákona o vstupe motorovými vozidlami – motocykliami,

štvorkolkami, minimálna. Myslím si, že problém je v úrovni myslenia a vedomia spoločnosti, a pokiaľ nebude táto činnosť „odsúdená“ verejnosťou, v obci, meste, susedom, známym, rodičom či dietatom, nielen lesníkom alebo ochranárom, ťažko sa situácia zmení. Možno musíme prikladať tejto problematike väčší význam pri práci s verejnosťou a hlavne mládežou, vysvetľovať nielen čo do lesa patrí, ale aj nepatrí – a prečo! Na náš podnet by mala byť aktívnejšia aj samospráva, zďaleka nejde len o lesné pozemky, a samozrejme školy. Na druhej strane je potrebné v okolí miest a obcí vyčleniť priestor a trasy pre tieto aktivity.

Ing. Jozef HABARA,
vedúci LS
Sládkovičovo,
OZ Palárikovo

Problematika
pohybu

štvorkoliek a terénnych motocyklov v nami spravovaných lesných porastoch je čoraz aktuálnejšia. Mám obavu, že na jej vyriešenie nemáme dost síl a ani prostriedkov, nakoľko kolegovia, ktorí takýchto nedisciplinovaných návštevníkov zastavili, sa stretli len s užškrtnom dotýčaných a neraz sa za snečnými okuliarmi skrývali oči tých, čo majú zákon dodržiavať resp. byť vzorom a príkladom pri jeho dodržiavaní, lenže ich „post“ im to „umožňuje“, a ak

sa k nim pridajú aj ich priatelia tak v lesných porastoch zostáva len spúšť.

Na riešenie problému by možno pomohlo keby štvorkolky podliehali povinnosti byť vybavené evidenčnými číslami, resp. spojili hliadkovanie v takto atakovaných územiach s políciou a všade byť nemôžeme. Alebo by stálo za úvahu vyčleniť niektoré lesné plochy na túto činnosť za úhradu, kde by sa fanúšikovia (majitelia) týchto motocyklov mohli „vybláznit“.

Problémom zostáva lesná zver, ktorá je rachotom týchto silných strojov neustále plašená a rušená.

Jedno je však isté, že ak si ľudia neuvedomia bohatstvo, ktoré v lesoch majú a nezačnú si ho sami vážiť, tak aj tento problém nebude mať ľahké a tak skoré riešenie.

Ing. Milan MAĐAR,
vedúci
lesníckej
výroby, OZ
Bardejov

Vzhľadom

na skutočnosť, že súčasný stav v spoločnosti a súčasná legislatíva neumožňujú lesnej stráži v reálnej situácii využitie oprávnení, prípadne donucovacích prostriedkov, ktoré sa uvádzajú v zákone o lesoch, vidím efektívne riešenie v spolupráci s políciou, ktorá má v prípade zákroku väčší rešpekt aj právomoci. Išlo by o spoločné

hliadky na vytipovaných miestach a následne „primerané“ postihy. Ďalším riešením by boli prekážky (rampy, drevo a pod.), ktoré by sa umiestnili na „úzkych“ miestach a ako prekážka by boli primerane označené tak, aby nemohlo dôjsť k úrazu. Je tu však problém dostupnosti v prípade požiarov, úrazov a pod. a z toho dôvodu je toto riešenie problematické. Treťou ale dlhodobým riešením je „prevýchova národa“. V tomto prípade som ja osobne na základe doterajších skúseností skôr pesimista.

Ing. Igor VISZLAI,
vedúci
lesníckej
výroby,
OZ Revúca

Na zabránenie pohybu motocyklistov a štvorkoliek sme už skúsili kadečo. Vymožiteľnosť práva (zákona 326/2005 Z.z.) v tomto smere je však z našej strany takmer nulová, hlavne pokiaľ sa po našich lesných cestách pohybujú v skupinách. Jeden (ale aj viacerí) člen lesnej stráže si nepomôže. Technické zábrany, rampy, či iné spôsoby obmedzujúce pohyb, sú neúčinné, resp. sú neustále poškodzované, ba až likvidované. Preto azda jediný a účinný spôsob je v spolupráci s políciou a jej nekompromisným postojom znechutiť uvedeným „živlom“ túto činnosť.

Áno

Kolesá

Lesný zákon, platný v Českej republike od roku 1995, vo svojom paragrafe 53 uvádza: (1) Přejstupku se dopustí ten, kdo v rámci obecného užívání lesa v lese ...j) jezdí mimo cesty a vyznačené trasy na kole, na koni, na lyžích a na saních. ... (2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) až k) může uložit orgán státní správy lesů pokutu až do výše 5000 Kč.

Takže v Čechách na bicykli do lesa **ÁNO**, ale len po vyznačenej trase.

Za problémový fakt v novele lesného zákona pokladajú slovenskí cyklisti skutočnosť, že sa v definícii lesnej cesty odvoláva na STN (slovenskú technickú normu), ktorá nie je verejne dostupným dokumentom. Tento „prešľap“ legislatívcom napráva ministerstvo pôdohospodárstva a Národné lesnícke centrum, ktoré zverejnilo na webovej stránke www.zemeslužba.sk elektronickú mapu lesných ciest, ktorá je takto dostupná všetkým záujemcom o cyklistiku v lese. **ÁNO** zemeslužbe.

Môj názor

Jozef Cyprich

Určite by som našiel vo svojom archíve časopisy s článkami na tému „peší turisti versus cyklisti“, kde sa kladne i záporne vyjadrovali prispievatelia k ich spoločnému užívaniu značených turistických chodníkov. Cyklisti ohrozujú peších turistov, tvrdili jedni, užívať chodník môžu obidve skupiny, hlásali iní. Osobne súhlasím s tými poslednými majúc na mysli jedno: všetko je o ohľaduplnosti.

Veľa protichodných stanovísk sa objavilo v poslednom čase v súvislosti s prípravou a následne schválením zákona o pohybe cyklistov v lese. Nebudem rozoberať, čo viedlo predkladateľov a schvaľovateľov tohto zákona, kto loboval a z akého dôvodu, avšak je smiešne dôvodenie, že ide o škody páchané v lese. Možno sa budú na mňa lesníci hnevať, ale najviac škody páchajú oni, svojimi ťažkými mechanizmami pri zväžaní a spracovávaní dreva priamo na mieste. Ako peší turista i cykloturista neraz som krútil hlavou nad rozbrázdnenými „lesnými cestami“, kadiaľ sa nedalo ísť ani pešo, tobôž nie na bicykli. Mohol by som uviesť aj príklady, kedy cesta nebola zjazdná ani mechanizmami, a preto si vytvárali nové súbežné prejazdy!

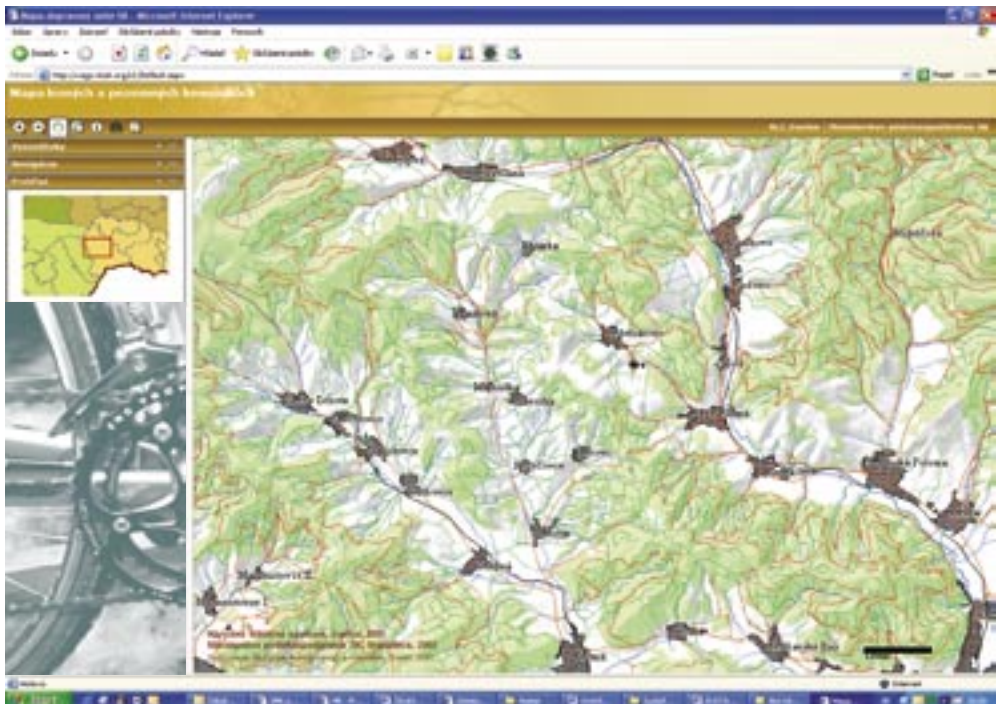
Nie, peší turista ani cykloturista lesu neuškodí. Preto vítam iniciatívu Lesov SR, keď aj pre cyklistov otvárajú lesnícke náučné chodníky, akým je aj NCH Bolešov-Krivoklát. Pozornosť treba upriamiť na inú skupinu – motorkárov.

Pochodil som už veľa našich pohorí, sú všade. Dokonca aj v chránených lokalitách, prírodných rezerváciách. Na tých sú naši zákonodarcovia, lesníci, strážcovia národných parkov, ba aj policajti krátky ...

Ing. Jozef Cyprich,
turista a milovník prírody

Logo lesníckeho náučného chodníka pre cyklistov.

Mapa lesných ciest

Nie

do lesa?

Peter Gogola

Dobrovoľný ochranca prírody v CHKO Strážovské vrchy Miroslav Mišák z Dubnice nad Váhom má skúsenosti s potieraním nedisciplinovaných návštevníkov lesa, obzvlášť tých na motocykloch. Má chuť a dobrú vôľu poskytnúť svoje skúsenosti i lesníkom:

„Ako to celé prebieha? Rozdelíme sa do 2-3 skupín na frekventovaných úsekoch. Je dobré umiestniť stanovište v nepriehľadnom teréne, z oboch strán lemovanom strmými svahmi. To samozrejme nie je vždy možné. Takisto je dobré ak je aspoň časť strážcov v civile, prečo upresním neskôr. Miesto chytania zahádzeme mŕtvym drevom alebo zablokujeme autom. Približne 150 metrov od nášho stanovišta, z oboch strán, si pripravíme laná, na ktorých je priviazaná napr. reflexná vesta. Lano natiahne neuniformovaná osoba, potom čo okolo nej prefrčia motorkári. Ak na výzvu nezastavujú, a snažia sa otočiť, chytáme jazdca nie stroj. Je dobré keď neuniformovaný strážcovia idú motorkárom v ústrety, budú vás považovať za turistov a vy ich môžete poľahky chytiť. Keď ich zastavíte trvajte na tom aby okamžite zosadli. Je potrebné zakázať im akúkoľvek manipuláciu s mobilmi. Takisto si ich treba čo najdlhšie ponechať na stanovišti, aby zbytočne nevarovali svojich kamarátov. Väčšinou nik z nich nemá pri sebe doklady, a preto je treba telefonicky overovať totožnosť. Na mieste je s nimi spísaná zápisnica pracovníkom SIŽP a začína sa

priestupkové konanie. Pri zadržaní sa väčšina jazdcov správala slušne, aj keď sme už zadržali zopár suverénov.“

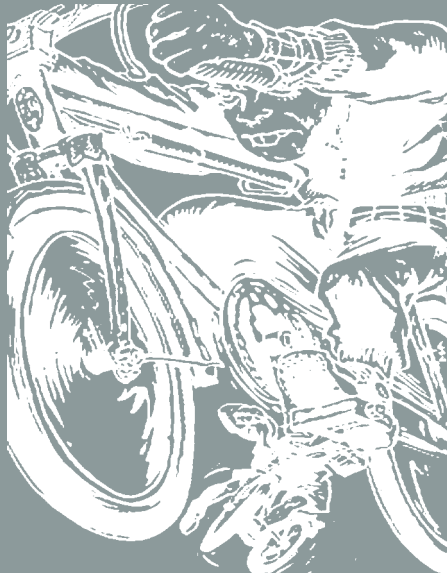
Nevítanými návštevníkmi lesa sú v zime jazdci na snežných skútroch. Svoje skúsenosti s nimi majú napríklad aj lesníci z OZ Slovenská Lupča. V lokalite lyžiarskeho strediska Donovaly (LS Staré Hory) sa to v zime „skútristami“ len tak hemží. Kým jazdia po lyžiarskych svahoch, všetko je v poriadku. Avšak neraz využívajú fakt, že rampy na vjazde do lesa sú v zime otvorené. „Chceme vyjsť v ústrety bežkárom, preto nechávame niektoré rampy na lesných cestách otvorené. Skútristi to zneužívajú a jazdia po lese. To vadí nielen nám, ale aj bežkárom, lebo im ničia práčne vyšľapanú stopu“, hovorí o probléme riaditeľ OZ Slovenská Lupča Ing. Vladimír Masica. „Keď sme urobili proti skútristom záťah, osvedčilo sa nám, že sme mali so sebou videokameru. Známe bratislavské – poviem „celebrity“ – sa s kyslým úsmevom podriadili našim pokynom. Nestáli o to, aby sme im spravili takúto neželanú publicitu“, dodáva.

Ďalším problémom identifikácie jazdcov na snežných skútroch je fakt, že tieto nie sú označené evidenčným

číslom (to isté platí o tzv. štvorkolkách). Ak majú jazdci na hlavách prilby alebo kukly, je ťažké ich rozpoznať. „V lyžiarskom stredisku Králiky istý skútrista s kuklou na tvári na mňa dokonca vytiahol pištoľ, keď som ho napínal, že porušuje zákon“, spomína na nepríjemný zážitok Ing. Masica.

Hoci sú bicykle najmenej problémovým dopravným prostriedkom v lese, nájdú sa medzi cyklistami aj adrenalínoví jazdci, ktorí nielen že ne dbajú na svoju osobnú bezpečnosť, ale často ohrozujú aj peších návštevníkov lesa. Výsledkom sú nezriedka kolízie, z ktorých horšie vychádzajú peší turisti, pretože spravidla nemávajú na hlavě prilbu a na kolenách chrániče.

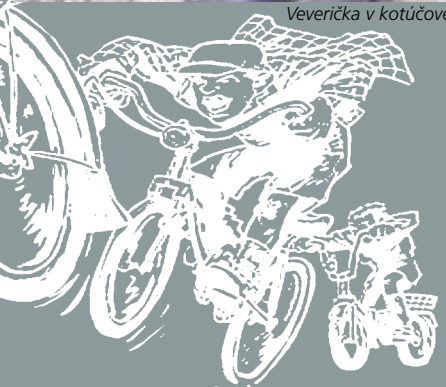
Bezohľadná jazda na bicykli v lesnom poraste môže poškodzovať prirodzené zmladenie alebo spôsobiť uhynutie lesnej zveri. ■

Autor ilustrácie: Danglár

Veverička v kotúčovej brzde

Sankcie sú nepostačujúce

Peter GOGOLA

V súboji s nevítanými motorizovanými návštevníkmi lesa hrajú lesníci dosiaľ nerovný zápas. O tom, ako si s problémom poradiť, hovorí špecialista na envirokriminalistiku major Mário Kern.

Kolesá do lesa

Lesy ponúkajú svojim návštevníkom príležitosť stráviť príjemné chvíle a načerpať sily v prostredí, poskytujúcom čerstvý vzduch a blahodárny pokoj. Bohužiaľ, niektorí jednotlivci – a nie je ich málo – križujú lesné chodníky na motocykloch a štvorkolkách, v zime na snežných skútroch, napriek tomu, že Zákon o lesoch to vyslovene zakazuje. Ako vníma tento problém polícia?

Pre Policajný zbor ide o špecifický problém, ktorý sa objavil v rozsiahlom meradle najmä v posledných rokoch. Keďže na jazdu v lese nie je možné uplatniť sankcie uvedené v zákone č.315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách, nie je polícia priamo zainteresovaná do eliminácie tejto protiprávnej činnosti. Avšak môžu sa na tomto podieľať na základe žiadosti oprávneného subjektu (lesný úrad, lesná stráž, Slovenská inšpekcia životného prostredia a pod.). Policajti majú právo podieľať sa na odhaľovaní a dokumentovaní priestupkov aj v iných oblastiach.

Lesníci a ochranári majú v spomínanej skupine návštevníkov spoločného „nepriateľa“. Stretli ste sa v praxi s príkladom spolupráce, ktorá by vyvracala zaužívaný stereotyp o nevrávnosti medzi lesníkmi a ochranármi?

Zo svojej praxe viem, že obe strany považujú tento problém za veľmi vážny a snažia sa ho riešiť. Špecialisti Prezídia Policajného zboru zatiaľ robili kontrolné akcie len s pracovníkmi ŠOP SR a Slovenskej inšpekcie životného prostredia. Okrem nich nás zatiaľ nikto iný o spoluprácu nepožiadaval, takže čakáme.

Pokladáte sankcie, ktoré je možné použiť voči nedisciplinovaným motoristom, za postačujúce?

Považujem ich za absolútne nepostačujúce. Budeme iniciovať v rámci činnosti medzirezortnej skupiny expertov zvýšenie finančných postihov pre tieto osoby a vypracovali sme v rámci návrhu novela Trestného zákona aj zmenu, ktorá by nelegálne jazdy v chránených územiach kvalifikovala ako trestný čin. Výšku pokút by bolo potrebné upraviť aspoň tak, ako to v súčasnosti je v zákone o ochrane prírody a krajiny, nakoľko chránený záujem je ten istý – zdravý les.

Máte skúsenosti s postupom polície voči podobným prejavom v zahraničí?

V zahraničí je takéto protiprávne konanie dosť vzácné. Najmä na západ od nás existuje úcta k vlastníctvu a tak chodia ich „motorkári“ jazdiť k nám. Vieme

dokonca o organizovaných akciách do našich hôr pre ľudí z Rakúska a Nemecka.

Tieto konania bývajú riešené pokutami, ktorých výška je porovnateľná s pokutami za dopravné priestupky.

D o m n i e v a t e s a, že lesníci v spolupráci s políciou budú úspešní v boji s nedisciplinovanými cyklistami, ktorí podľa novely Zákona o lesoch nemajú povolené jazdiť mimo lesné cesty?

K tomuto problému je zatiaľ ťažké sa vyjadriť. Pri aplikácii tohto ustanovenia vidím určité problémy, ale uvidíme čo prinesie prax. ■

Fúklo...

Peter GOGOLA

Tohtoročné leto prinieslo počasie, ktoré prekonávalo teplotné rekordy. Vysoké teploty a nízky objem zrážok znamenali extrémne riziko vzniku lesných požiarov. K ohňu sa na sklonku leta pridružil ďalší abiotický faktor vzniku kalamity: vietor. Silný nárazový vietor, ktorý sa v sprievode búrky prehnal

Slovenskom z juhu na sever v noci z 23. na 24. augusta, priniesol do porastov skazu: na zemi ostalo ležať 843 000 m³ kalamitného dreva. Najväčšie škody narobil v lesoch v správe OZ Liptovský Hrádok (500 000 m³ kalamitného dreva), Rimavská Sobota (150 000 m³), Beňuš (70 000 m³), Čierny Balog (55 000 m³), Revúca (45 000 m³). Podľa predbežných odhadov z celkového objemu kalamity je 65 % (580 000m³) vývratov, zvyšok tvoria zlomy. Sústredená kalamita tvorí 75 % z celkovej kalamity. Likvidácia je komplikovaná súbežným kalamitným výskytom podkôrneho hmyzu (viď tabuľka). Popri likvidácii kalamity bude dôležité nezanedbať výchovné úmyselné ťažby do 50 rokov a obnovné ťažby z dôvodu zachovania prirodzeného zmladenia, aby v dôsledku prednostného spracovania náhodnej ťažby nedošlo k hrubému zanedbaniu výchovných ťažieb alebo k poškodeniu, prípadne zničeniu existujúceho prirodzeného zmladenia. ■

Foto: **Ing. Pavel Trnavský**, OZ Rimavská Sobota

Prehľad kalamity z 23. a 24. augusta a stav podkôrnikovej kalamity

OZ	Kalamita z 23. a 24. VIII. 2007		Podkôrniková kalamita k 1. IX. 2007	Kalamita v CHKO
	Spolu:	z toho list.		
10 Čadca	0	0	300 000	
11 Námestovo	4 000	0	45 000	
12 L. Hrádok	500 000	3 200	250 000	
13 Beňuš	70 000	1 500	50 000	
14 Č. Balog	55 000	2 000	30 000	20 000 Ďumbier
18 Kriváň	10 000	0	0	2 000 Poľana
19 R. Sobota	150 000	100 000	100 000	
20 Revúca	45 000	13 000	15 000	
21 Rožňava	9 000	1 000	55 000	
22 Košice	0	0	45 000	
Spolu:	834 000	120 700	890 000	

Galéria Ing. Kissa v historickej budove generálneho riaditeľstva

Umelci medzi lesníkmi, dajte o sebe vedieť!

Rytier, Samotár a Kapitálny na generálnom riaditeľstve

Jozef MARKO

Starostlivá mama, Útek, Rytier, Samotár, Kapitálny, Prišla jar, Jesenný večer, Pod hájom a Stretnutie. Názvy deviatich obrazov, ktoré viseli na stene na prvom poschodí generálneho riaditeľstva nášho podniku niekoľko týždňov. Jeho zamestnanci, kolegovia z odštepných závodov a návštevníci historickej budovy sa pri nich často pristavovali, príjemne prekvapení dobrým nápadom, ako si spestriť a spríjemniť pracovné prostredie. A nielen to, ale aj ako predstaviť jedného z talentovaných lesníkov s umeleckým cítením a ušľachtilou záľubou. Tento nápad sa podarilo uskutočniť vďaka pochopeniu autora obrazov s tematikou poľovnej zveri – Ing. Martina Kissa, 36-ročného referenta správy LPF a reprezentácie OZ Topoľčianky.

Rodák zo Zlatých Moraviec získal základy kreslenia, maľovania a najmä výtvarného cítenia v ľudovej škole umenia u majstra Štefana Párlta. Doteraz vytvoril na grafickej papieri viac ako tristo kresieb, ilustroval niekoľko kníh a vystavoval vo viacerých mestách. A kde hľadá inšpiráciu pre svoju tvorbu? „Predovšetkým v lesoch zverní v okolí Topoľčianok. Vnútorne mám najbližšie k stvárňovaniu poľovnej zveri farbami, aké sú vo voľnej prírode pri plnom dennom svetle. Snažím sa o to, aby moje obrazy mali realistický

základ. Zver zachytávam väčšinou v pohybe tak, aby som verne vystihol jeho dynamiku,“ povedal nám Ing. Kiss.

Líška v behu, ostrážité jazvece pred brlohom, majestátny diviak pozorujúci okolie a nežný srnec vetriaci nebezpečenstvo na vystavených obrazoch Ing. Kissa sú dôkazom toho, že sa mu jeho zámer darí. Že takí nadaní lesníci ako on sa majú s čím podeliť s ostatnými kolegami, trebárs formou malej, ale vydarenej výstavy. Nepochybne je medzi zamestnancami LESOV SR viac kolegov, ktorí vedia nielen krásne maľovať, ale aj zaujímavo písať, perfektne hrať na hudobný nástroj, zručne a nápadito pracovať s drevom, alebo ovládajú inú pútavú činnosť. Ozvite sa nám do redakcie Lesníka a my budeme hľadať vhodné formy, ako dať o vás vedieť širšiemu okruhu tých, ktorých svojou tvorbou potešíte. ■

Na poľnohospodárskom veľtrhu ocenení i lesníci

Semenoles zaujal aj prezidenta

Jozef MARKO

Na 34. ročníku Medzinárodného poľnohospodárskeho a potravinárskeho veľtrhu AGROKOMPLEX 2007, ktorý sa uskutočnil od 16. do 20. augusta v Nitre, získali prvýkrát ocenenie aj lesníci z Odštepného závodu (OZ) Semenoles Liptovský Hrádok. Zlatý kosák v kategórii rastlinnej výroby dostali lesníci za ukážku technológie pestovania lesných drevín. Porota im ho udelila za prezentáciu systému pestovania lesných drevín od šišky, cez semiačko, dvoj až trojtýždňové semenáčiky až po dvoj a viacročné sadenice.

„Prezentovali sme postupnosť pestovania viacerých drevín – smreka, buka, borovice a jedle. Milo nás prekvapil veľký záujem návštevníkov veľtrhu o našu expozíciu, ktorú pripravili pracovníci Škólkárskeho strediska Jochy pri Liptovskom Hrádku. Nadlho sa pri našom stánku postavil aj prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič a renomovaní odborníci, ktorých zaujal novátorský a názorný spôsob, akým sme odprezentovali svoju prácu,“ povedala po prevzatí pamätnej medaily a certifikátu riaditeľka OZ Semenoles Ing. Katarína Chválová. ■

Odborno – inštruktážne stretnutie

Peter ZIMA

Dňa 24.7.2007 sa na území Lesnej správy Liptovská Osada – OZ Liptovský Hrádok, kde sa v roku 2007 vykonáva obnova LHP, uskutočnilo odborno-inštruktážne stretnutie zamerané na problematiku určovania intenzity výchovných zásahov v predrubných porastoch, potreby opakovaných výchovných zásahov, plánovania ťažbovo-obnovných postupov, ako aj na problematiku kategorizácie lesov.

Stretnutie bolo zorganizované v spolupráci NLC-Lesoprojektu Zvolen a Odštepného závodu Liptovský Hrádok. Uskutočnilo sa v doline Barborina, kde boli v lokalitách Vyšné vodné a Pokrievka pripravené praktické ukážky.

Pracovníci Lesoprojektu založili vo vybraných porastoch reprezentatívne skusné plochy, na ktorých zistili zásobu priamym meraním. Pracovníci lesnej prevádzky následne na týchto plochách vyznačili výchovné zásahy, z ktorých bola opakovaným meraním určená intenzita a celkový objem výchovného zásahu.

Výsledky meraní – taxačné veličiny jednotlivých skusných plôch, ako aj porastov, v ktorých boli skusné plochy založené, prezentoval pracovník Lesoprojektu - vedúci zariadenia Ing. Dušan Krnáč. Porovnanie zistených hektárových zásob s tabuľkovými poukázalo, že v danej lokalite sú skutočné zásoby vyššie. Taktiež porovnal intenzitu vyznačeného výchovného zásahu s intenzitou, ktorú pre príslušné taxačné veličiny udávajú tabuľky prebierkových percent.

K problematike určenia intenzity výchovných zásahov sa rozprúdila živá diskusia, v ktorej zúčastnení prezentovali svoje názory a skúsenosti s danou problematikou.

Po prezentácii v teréne pokračovalo stretnutie na chate OZ Liptovský Hrádok, neďaleko kúpeľov Korytnica, kde sa diskutovalo o mnohých problémoch súčasného lesníctva, medzi iným aj o novele Zákona o lesoch. Mnohé otázky, týkajúce sa Zákona o lesoch a jeho novely, nevynímajúc otázku používania holorubného hospodárskeho spôsobu, boli často smerované na prítomných pracovníkov štátnej správy LH.

Na záver všetci zúčastnení zhodnotili toto stretnutie ako prospešné a užitočné.

Stretnutia sa zúčastnili pracovníci vedenia NLC-Lesoprojektu Zvolen, jeho pobočky západ, pracovníci OZ Liptovský Hrádok, LS Liptovská Osada, zástupcovia Lesov SR, š.p. GR Banská Bystrica, ako aj zástupcovia štátnej správy LH – Obvodného lesného úradu Ružomberok a Krajského lesného úradu Žilina. ■

Ing. Peter Zima, Odbor lesníckej politiky a certifikácie lesov, GR LSR

Prvý úlovok

Tradičné rybárske preteky rybárov - lesníkov Malých Karpát

Súboj o chtelnícké kapre

Igor MURÍN, Michal SLÁVIK

V dňoch 13. – 14. júna sa už po šiestykrát konali rybárske preteky zamestnancov OZ Smolenice, na ktorom má rybárstvo dlhoročnú tradíciu. Dejiskom predošlých ročníkov bola vodná nádrž v Budmericiach, ktorá sa nachádza v teritóriu LS Píla. Na uskutočnenie šiesteho ročníka sa podujala LS Chtelnica. Miestom zápolenia bola vodná nádrž Chtelnica. Táto vodná nádrž sa nachádza nad rovnomennou obcou, ukrytá v malebných zákutiach Malých Karpát medzi Červeným vrchom a Všíavou. Brehy tejto nádrže sa stali domovom na niekoľko hodín plných napätia pre malých i veľkých rybárov. Pretekov sa zúčastnilo spolu 11 našich kolegov, ktorí dostali do viena aj túto vášeň. Niektorí kolegovia si priviedli aj svojich malých nasledovníkov, ktorých ryby a voda priťahujú rovnakou silou. Zápolenie sa začalo v piatok trinásteho v poobedňajších hodinách. Každý čakal na svoju veľkú rybu. Hodiny čakania si krátili voľnou zábavou, ktorej hlavnou zložkou boli rozhovory o otázkach pracovných i súkromných. Malých účastníkov zaujímali najmä príbehy ich veľkých kamarátov. Ako ubiehali hodiny, napätie pomaly upadalo. No ako hovorí jedno ľudové porekadlo „trpezlivosť ruže prináša“, nakoniec sa každý, komu to bolo súdené, dočkal svojho záberu. Veľkú radosť priniesli aj nočné okamihy, keď rybári pomaly usínali, no ryby naopak zväčšovali svoju aktivitu. Na túto noc asi nezabudne kolega Pavol Vrtoch, ktorý sa nakoniec stal aj celkovým víťazom pretekov vďaka kaprovi s hmotnosťou 2,24 kg, ktorý sa rozhodol ukončiť svoju púť. V sobotu o 10:00 bolo oficiálne ukončenie pretekov. Na druhom mieste sa umiestnil Ing. Martin Knurovský a tretie miesto sa ušlo Jánovi Bórovi. Keďže bolo pripravených viac cien, ako bolo ulovených rýb, hlavný rozhodca Peter Šintal a riaditeľ pretekov Igor Murín rozhodli, že ocenia aj snahu neúspešných kolegov a o ceny, ktoré im zvyšovali, nechali žrebovať, čo bolo príjemným povzbudením pre tých, ktorým tentokrát šťastie neprialo. Túto peknú akciu usporiadala ZO OZ pri OZ Smolenice v spolupráci s MO SRZ Vrbové za výdatnej podpory riaditeľa OZ Smolenice Ing. Miroslava Vrábela, LS Chtelnica a sponzorov, ktorí prispeli na pekné ceny a chutné občerstvenie pre účastníkov pretekov. ■

Igor Murín je OLH LS Chtelnica, Ing. Michal Slávik je logistik OZ Smolenice

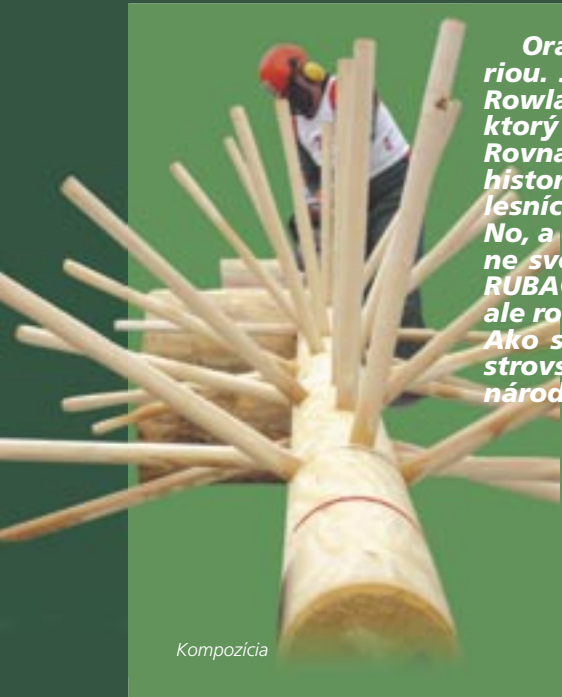

Diváci

Pod Babou horou sa uskutočnil ďalší ročník Drevorubača **Na Orave dobre**

Ján MIČOVSKÝ

Kompozícia

Orava. Kraj s osobitou lesníckou históriou. Jej dôležitú kapitolu kedysi písal Viliam Rowland, správca Oravského komposesorátu, ktorý v roku 1626 prezieravo založilo sedem vnučiek palatína Thurza. Rovnako prezieravo v nej dnes pokračujú naši oravskí kolegovia. O ich historickej spoluzodpovednosti svedčí jedinečné Múzeum oravského lesníctva, ktoré pred časom zriadili práve v budove komposesorátu. No, a o tom, že Oravci majú rovnako tvorivý vzťah aj k lesníckej moderne svedčí ich tradičná aktivita pri príprave medzinárodného DREVRUBAČA. Súťaže, ktorá preveruje nielen pracovné majstrovstvo piličov, ale rovnako aj organizátorské schopnosti pracovníkov OZ Námestovo. Ako sa jedným i druhým darilo 10. a 11. augusta 2007 na XVII. majstrovstvách Slovenska, ktoré sú zároveň Oravským pohárom s medzinárodnou účasťou?

Drobný dážd nad Oravskou priehradou v predvečer pretekov potvrdzuje nepriaznivú predpoveď. K jej brehom v tejto chvíli smeruje 36 pretekárov, okrem domácich aj z Čiech, Chorvátska a Poľska. Ráno je prajnejšie. V osade Slaná Voda pod Babou horou dekorujú slávnostný nástup aktérov za zvukov lesníckych slnečných lúč. Hostí víta riaditeľ OZ Námestovo **Jozef Šálka**, ktorý o otvorenie pretekov požiada generálneho riaditeľa LESOV SR „...**ovládanie motorovej pily má dôležitý pracovný a dnes aj športový rozmer. Prajem súťažiacim, aby sa ich majstrovstvo zúročilo nielen na pretekoch, ale rovnako aj pri bezpečných výkonoch v lesnej prevádzke**“ prizvukuje **Jozef Mindáš**.

Po sľube pretekárov a rozhodcov sa prví piliči odoberajú do lesov neďalekého Sihelného, kde je perfektne vyznačená prvá z piatich súťažných disciplín – smerová stínka. **Ján Malík** zo Sabinova má štartovné číslo 2. Za 33 rokov spustil už tisíce stromov, z toho desiatky súťažných, niektoré mu priniesli aj majstrovský titul. Ako to bude dnes? „**Neviem, súťaž sa iba začína. Strom mi padol dobre, ale to je povinnosť, bez ktorej sa nedá uspieť**“ hovorí majster z roku 1966.

Kým prví súťažiaci prídu „od pňa“ do námestovského amfiteátra - dejiska disciplín, ktoré sú už určené aj oku návštevníka, rozbieha sa tu celkom slušná ponuka diváckych atrakcií. Na prvý pohľad zaujmú hrubočizné kmene, z ktorých sa začínajú črtať podoby budúcich sôch. Na druhý deň sa veru chlapi poriadne spotia, kým ich dostanú do stojatej podoby. Zatiaľ si však ležia ako sarkofágy a ich hrubé tvary „vykresané“ motorovou

pílou, doladujú ľudoví umelci nožmi. „**Aj celú by som bez pily, len nožmi vytesal, ale to by som ju potom nerobil tri dni, ale tri týždne**“ hovorí chytrečný rezbársky majster Ondřík z Tvrdošína.

Nechýba tu ani lesná pedagogika. Ej, bolo to celkom nedávno, keď niektorí „prajníci“ sa pochechtávali nad týmto vtedy ešte neobvyklým slovným spojením. Teraz by mali vidieť! Domácim kolegom prišli vypomôcť aj Revúčania. A urobili dobre – je tu stále plno. Nič iné ako vďačnosť voči kolegom, ktorí sa dali „nahovoriť“ na toto poslanie, nemožno pociťovať pri pohľade na detské tváre zaujaté lesnými rébusmi. Spolu s nimi bojujú aj mamky i staré mamky, až vám je z toho nadšenia trochu smiešne. Ale, veď o to nám spolu ide. Naučiť národ les poznávať, milovať a chrániť. A začať od detí. „**Ďakujem ti za to, že keď ťa objímam, ty ma privinieš k svojej kôre**“ znelo jedno z ich vyznaní stromu. Ale našlo sa aj praktickejšie: „**Ďakujem lesnej čistinke za to, že mám čo obcíkávať**“. Krásne, čo poviete?

Ale to už začína byť napriek padajúcim kvapkám horúco aj v samotnom amfiteátri. Dnes tu uvidíme disciplíny presný rez, kombinovaný rez a výmena reťaze, zajtra majstrovstvá vyvrcholia azda najdynamickejšou disciplínou – paralelným odvetvovaním. To, že sa jedná o skutočné medzinárodné majstrovstvá pochopí aj regulí neznalý divák – všetko je pripravené na milimeter presne, pričom súťažným kmeňom nechýba istá farebná a kompozičná elegancia. Po zdolaní kombinovaného rezu sposedám **Jiřího Herzoga** z Česka. Tento bývalý majster ČR a SR pracuje v súkromnej firme „ako hajnej“. Reže od svojich 23 rokov a dnešný

Vnasadení

DREVORUBAČ 2007

Gratulácia župana

systém práce lesníkov v Čechách si veľmi nepochvaľuje: „**Najprv do lesa pride štátny horár a potom to isté robím ja, je to plývanie lesníckou prácou...**“

Pod osobitným stanom sa schádzajú oravskí lesnícki seniori. Kolegovia v službe nezabúdajú na svojich kmeťov, ktorí sa pozvaní zjavne tešia. Azda len tá obloha spôsobuje, že návratiek prišlo o čosi viacej, ako samotných dôchodcov. Ale aj tak ich tu pri vítku spomína niekoľko desiatok. **Ing. Berec**, dlhoročný riaditeľ z Oravského Podzámku si má zjavne s každým čo povedať. Svoje 36 ročné oravské skúsenosti hodnotí lakonicky: „**Tvrdá práca, poctiví ľudia!**“.

Najviac „potrestaní účastníci“ majstrovstiev sú členovia rozhodcovského zboru, ktorí si na rozdiel od ostatných nemajú kedy vydýchnuť. „**Keby nám aspoň do toho čaju trochu rumu kvapli**“, s úsmevom zašomre Peter Gerčák, merajúci v dlhom pršíplášti často aj na kolenách milimetrové zárezy... Nuž, čaj som mu radšej nechutnal, ale to, že si rozhodcovia svoje poslanie plnili na 100 % bolo cítiť z každého ich gesta.

Novinársky nos ma priviedol k pokojne pôsobiacemu pretekárovi menom **Jaroslav Kukuc**. Na svoju hanbu som nevedel, že stojím vedľa oravského pretekára svetovej triedy. A čo v tej chvíli nemohol vedieť ešte nik – aj vedľa chlapíka, ktorý na záver týchto majstrovstiev preberie trofej absolútneho víťaza!! Jeho kolega mi až priochotne prezradza tajomstvo Kukučovho umenia: „**Nemohol znieť, že nás Česi stále porážali a tak ho doma manželka trénovala so stopkami v rukách....!**“ „**Konkurencia je stále väčšia, píly sa v podstate nemenia, a tak naozaj ostáva len tvrdý tréning**“, končuje s úsmevom budúci víťaz. V rozhovore odbíhame aj k širším témam. Lesy by boli podľa Kukuca lepšie chránené, keby v nich s pilou robili len ozajstní odborníci. „**Azda si myslíte, že absolvent týždňového kurzu vie, ako zachrániť podrast..!?**“ Do štátneho by sa už nikdy nevrátil: „**....sám sa rozhodujem, kedy koľko urobím a takto určite lepšie využívam čas, ako keď na nás o jednej vytrubovala avia...**“

Diváci si mohli vyskúšať bruchatku (za čas 1,40 min, ktorý sme dosiahli v spoločnom výkone s prešovským riaditeľom Miroslavom Lelákom sa hanbiť nemusíme, no priznám sa, že ak by nám ten klátik neodpadol, tak

o chvíľu odpadnem ja...), prerúbať si pole-no, či hodiť sekeru na terč. Majstrovstvo zberača semien spojené s nevšedným hereckým výkonom profesionálne predviedol **František Gender** zo Semenolesu. No a tí, ktorí sa od ruchu kolbišta chceli na chvíľu vzdialiť, si mohli vyskúšať historicky prvú plť na Oravskej priehrade, ktorú šampanským na Magurku pokrstil náš generálny riaditeľ. Za zvukov goralských piesní a pri koštovke pltnického obeda si históriu oravského pltníctva z úst novodobých pltníkov počas okružnej plavby postupne vypočuli stovky pasažierov. Vyskúšal si to aj štátny tajomník MP SR Vladimír Paľša, ktorý síce manželku nepresvedčil, aby túto trocha nebezpečnú skúsenosť absolvovala s ním, no presvedčil spolucestujúcich spontánnym vyznaním: „**Ludstvo formovali tri povolania: lovec, roľník a lesník. Vďaka týmto povolaniam žijeme a ak chcú ochranári z našej Zeme urobiť naspäť pannu, tak je to nezmysel. Musíme hľadať spôsob, ako ju múdro spravovať a k tomu nám treba nie kuvikov, ale odborníkov z praxe.**“

Záver podujatia bol v bohatej nádielke cien pre všetky kategórie, pričom na väčšine sa zjavovala firemná značka Husquarny - hlavného sponzora súťaže. Divákov do poslednej chvíle držala v napätí bohatá tombola, pri ktorej si **Peter Gogola** mohol po dvojdňovom maratone s mikrofónom v ruke konečne oddýchnuť. Tento od neho prevzal tak trochu symbolicky **Jozef Brunčák**, jeden z tých, ktorý sa o zrod tradície Oravského pohára výrazne zaslúžil.

Asi najjasnejším dôkazom toho, že sa DREVORUBAČ opäť vydaril bol záverečný úsmev oravskej námestníčky **Ludmily Djubekovej**, ktorú bolo počas prípravy i samotného podujatia vidieť všade: „Boli ste spokojní?“

Ďakujeme, boli. A Drevorubačovi prajeme, aby prerástol do možno ešte širších Oravských lesníckych dní. Azda tak k historickým Rowlanovým kameňom pribudne raz ďalší...

P.S.: Pri tejto reportáži si dovoľím byť trochu osobný a pozdraviť kolegov z bývalého OZ Medzilaborce. Súťaž v ťažbe a manipulácii dreva, ktorú sme s chuťou robievali v rokoch 1982 – 89 v Palotských jedlinách určite nebývala taká slávna ako Drevorubač, ale svoje čaro veru mala...■

Víťaz

Paralerka

Lesník 9-2007

Vlajkosláva

Raz to tu vyhrám!

DREVO PŘIBLIŽENÉ HELIKOPTÉROU V SEDLE PRIEHYBA VO VÝŠKE 1190 m n. m.

Do polovice júla po rapidnom zhoršení situácie priblížila helikoptéra do Sedla Priehyba vo výške 1190 m n. m. z okolitých smrečín napadnutých podkôrníkom, obhospodarovaných z južnej strany OZ Beňuš a zo severnej strany OZ Liptovský Hrádok na hrebeni Nízkych Tatier, prvých 150 m³ kalamitného dreva. O mesiac neskôr len na OZ Beňuš vytiahla helikoptéra z neprístupných terénov 1700 kubíkov. „Už v polovici marca sme zastavili všetky úmyselné ťažby okrem prebierok do 50 rokov. Venujeme sa iba spracovaniu kalamity. Inštalujeme lapače. Tam, kde je to možné, stromy chemicky ošetrujeme. Denne registrujeme vznik nových a nových ohnísk výskytu podkôrneho hmyzu, ktoré priebežne likvidujeme, ale aj tak sa musíme opakovane vracáť do tých istých porastov. Z porastov sa snažíme odstraňovať podkôrníkmi napadnuté stromy. Ponechané sucháre a naletené stromy padajú pod tlakom vetra ako zápalky. Situácia je o to komplikovanejšia, že v extrémne náročných terénoch nemôžeme predsa stavať lanovky a využívať ich na vytáženie trebárs dvadsiatich stromov,“ komentuje situáciu Ing. Ladislav Gašpar, riaditeľ OZ Beňuš.

Podkôrníky ničia slovenské smrečiny Na ťahu je vláda

Jozef MARKO

Obraz niekedy prezradí viac ako slová, fotografia zdokumentuje fakty lepšie ako prosté konštatovania. Nie každý z našich čitateľov mal možnosť vidieť na vlastné oči, aké katastrofe sú vystavené v tomto roku slovenské smrečiny a ako lesníci v lesníckej prevádzke i za rokovacími stolmi bojujú s nebyťalou podkôrníkovou kalamitou, hľadajúc účinné praktické i administratívne riešenia. Rozhodli sme sa vám preto sprostredkovať túto mimoriadne vážnu situáciu skombinovaním obrazu a slova, fotografií a textov s vyjadreniami našich kolegov z aspoň niektorých odštiepených závodov a stanoviskami viacerých odborníkov. Sami si utvorte názor na to, aký veľký je problém, o ktorom je reč v textoch k vybraným fotografiám.

ZLAVA ING. ORAVKIN, ING. VARÍNSKY A ING. KOVALČÍK S POŽERKAMI NA PRIEHYBE

Počas vizuálnej kontroly kalamitnej hmoty napadnutej lykožrútkami zlava vedúci lesníckej výroby OZ Beňuš Ing. Milan Oravkin, pracovník Lesníckej ochrannárskej služby Ing. Juraj Varínsky a vedúci špecialista š.p. LESY SR na problematiku ochrany lesa Ing. Ján Kovalčík, CSc. vidia, že sa v nej nachádzajú všetky vývojové štádia škodcu,

od vajíčok, cez larvy až po dospelé jedince rôzneho zafarbenia. Ukazuje sa, že drevo je pre škodlivý hmyz atraktívnejšie dlhší čas, ako sa hlavne ochrancovia prírody pôvodne domnievali a argumentovali tým, že po vyletení jednej generácie podkôrníkov už nemá zmysel spracovávať ho. Ing. Varínsky po terénnej obhliadke a oboznámení sa s postupmi a poznatkami lesníkov konštatuje, že „táto situácia koriguje nesprávne názory, obviňujúce lesníkov z toho, že ťazia v týchto polohách kvôli zisku a že lapačmi je možné podkôrníka z porastov vyčtyať. Je obdivuhodné, čo robia lesníci pre to, aby zložitú situáciu zvládli. Vidieť, že majú dostatok skúseností a snahy.“

HELIKOPTÉRA PRI PŘIBLIŽOVANÍ DŘEVA

Do polovice augusta helikoptéry priblížili na troch OZ – Slovenská Lupča, Námestovo a Beňuš viac ako 3 500 kubíkov kalamitného dreva. Náš podnik to stálo 5,5 mil. Sk. Celková aktuálna potreba využitia nákladného, ale v neprístupných terénoch jediného možného spôsobu približovania dreva helikoptérmi, sa v tom čase zastavila na objeme cca 7 000 kubíkov. Ďalších 41 mil. Sk investoval š.p. LESY SR na jedenástich OZ do ochrany lesa zameranej predovšetkým na aplikáciu chemických prípravkov na naletené stromy a asanáciu vyťaženého dreva. O akom zisku z takto spracovanej kalamity teda kritici lesníkov hovoria...? A ako môžu argumentovať tým, že lapače môžu zastaviť podkôrníkovú kalamitu? Veď len za prvý polrok 2007 skončilo vo feromónových lapačoch v rámci OZ š.p. LESY SR 79 miliónov jedincov lykožrútky smrekového a 74 miliónov jedincov lykožrútky lesklého. Napriek tomu sa plocha smrečín napadnutá týmito hmyzími škodcami zvyšuje zo dňa na deň. Pre zaujímavosť ešte údaje o odchyte podkôrníkov za celé Slovensko s medziročným porovnaním. Za prvý polrok 2006 bolo odchytých u nás 62 miliónov imág lykožrútkov, za prvý polrok tohto roka to bolo až 201 miliónov imág! To predstavuje viac ako trojnásobný nárast.

ING. KLESCHT DUMÁ, AKO SI PORADIŤ S KALAMITOU V NEMCOVEJ

Vedúci Lesnej správy Polomka (OZ Beňuš) Ing. Milan Klescht pri pohľade na lokalitu Nemcová nad obcou Bacúch na LO Sparistá smutne hovorí: „Ešte pred týždňom tu nebol jediný napadnutý strom. No a teraz? Vidíte... Toto sa nemalo stať. Hocikde inde áno, ale tu nie, pretože aj keď v okolitých lesných porastoch je teraz nasadených päť lanoviek, do tohto terénu...neviem - neviem. Možno to nejakí lanovkári dokážu. Ale bude to mimoriadne náročné.“ Nie je to jediný problém, ktorý budú musieť tunajší lesníci vyriešiť. Hlavne v porastoch LO Sparistá dominujú porasty s prehrúblou hmotou, takže sa dá očakávať, že budú mať starosti s jej odbytom. Najskôr však budú potrebovať vybudovať približovaciu cestu. Prítomní odborníci z Lesníckej ochrannárskej služby NLC sľubujú, že vypracujú podporné stanovisko pre LESY SR, určené do žiadosti pre Stavebný úrad o stavebné povolenie.

ZLAVA ING. HERUD, ING. KOVALČÍK A ING. CUBÍNEK POČAS KONTROLY ÚČINNOSTI CHEMICKÉHO OŠETRENIA

„Ak chceme skutočne zachrániť naše smrečiny, nie je účinnejšie opatrenie ako sú letecké postreky účinnými chemickými látkami, ktorými ich dokážeme ošetriť. Dôležité je, že ich takýmto spôsobom ošetríme na veľkých plochách, vo veľmi krátkom čase a že dokážeme leteckú aplikáciu správne načasovať,“ netvrdí iba Ing. Ján Kovalčík, CSc., ale na tomto riešení sa zhodujú viacerí odborníci, ktorí videli priamo v teréne, ako rýchlo a ničivo postupuje podkôrníková kalamita. Pritom nemajú obavy iba z lykožrúta smrekového a lykožrúta lesklého, ale aj z premoženia lykožrúta smrečinového a napadania mladých smrekových porastov. O tom, že chémia do lesa v takýchto mimoriadnych situáciách patrí, svedčí aj kontrola hmoty včas ošetrenej Cyplesom na lokalite Kohútová pod Babiou Horou na OZ Námestovo na snímke zlava vedúcim lesníckej výroby tunajšieho závodu Ing. Jozefom Herudom, Ing. Kovalčíkom a pestovateľom LS Oravská Polhora Ing. Pavlom Cubínikom. V napadnutých a ošetrovaných stromoch došlo k zastaveniu vývoja škodlivého podkôrneho hmyzu, takže z nej nevyletel a nenaletel do zdravých stromov.

OKOLO LC SADLOVKA PADLO V NOVEMBRI 2004 AŽ 20 000 KUBÍKOV. TERAZ KVÔLI PODKÔRNIKOVÍ SCHNÚ ĎALŠIE KUBÍKY

V bezprostrednom okolí LC Sadlovka na teritóriu obhospodarovanom lesníkmi z LS Oravská Polhora bolo od novembra 2004 spracovaných až 20 000 kubíkov dreva z vetrovej a následných suchárových kalamit padlo. Teraz kvôli podkôrníkovi schnú ďalšie kubíky a nielen tu, ale na celom území OZ Námestovo. Ročné objemy ťažieb od roku 2005 presahujú 200 000 kubíkov, odhad na tento rok dosahuje 220 000 kubíkov kalamitnej hmoty! LS Oravská Polhora podľa slov Ing. Heruda ťaží ročne viac ako 100 000 kubíkov. „Všetci zo správy sú permanentne vonku v teréne, dennodenne sa presúvajú, leďva stačia všetko vyťažené drevo pomeriť. Holiny rýchlo pribúdajú. Inštalácia lapačov nestačí. Vypomáhajú nám vrtníky, máme tu nasadenú ťažkú lanovku, harvester. V suchom a horúcom lete navyše dochádza k urýchľovaniu vývojového cyklu škodcov. Situáciu nám komplikuje aj ľahostajný prístup urbárikov, ktorí akoby si z podkôrníka ťažkú hlavu vôbec nerobili. Zástupcovia Urbáru Oravská Jasenica nám na otázku, čo mienia robiť iba lakonicky odpovedali: To nie je náš chrobák!“, opisuje komplikovanú situáciu na Orave Ing. Herud.

ZLAVA PROF. NOVOTNÝ, ING. ONDREJČÁK, RNDr. KLAUČO A ING. MIZERÁK

V posledný júlový deň sa na generálnom riaditeľstve š.p. LESY SR uskutočnila reprezentatívna porada na tému ohrozenia smrekových porastov na Slovensku. Okrem generálnych riaditeľov na snímke (zlava generálny riaditeľ NLC prof. Július Novotný, generálny riaditeľ Sekcie lesníckej MP SR Ing. Marián Ondrejčák, generálny riaditeľ Sekcie ochrany prírody a krajiny MŽP SR RNDr. Stanislav Klaučo a generálny riaditeľ Štátnej ochrany prírody SR Ing. Ján Mizerák) sa jej zúčastnili predstavitelia štátnej správy lesného hospodárstva a životného prostredia z najviac zasiahnutých krajov Slovenska, zástupcovia LOS NLC, Štátnych lesov TANAP-u a neštátnych lesníckych subjektov. Zástupcovia š.p. LESY SR Ing. Štefánik a Ing. Kovalčík prišli na poradu s jasným odporúčaním: Spracovať všetku kalamitnú hmotu a zabezpečiť dôslednú hygienu porastov ako základnej podmienky pre ich záchranu. „Ak nebudeme dôsledne zasahovať v smrečinách, tak ich nezachránime v žiadnom stupni ochrany prírody a v žiadnych chránených biotopoch,“ odkázal ochrancom prírody Ing. Štefánik.

ING. ONDREJČÁK ARGUMENTUJE, ING. MIZERÁK SI ZAPISUJE

Na porade Ing. Ondrejčák (vľavo) zdôrazňuje: „Zodpovednosť za riešenie tohto stavu je na strane nás štátnych úradníkov, nie na mimovládnych organizáciách. My musíme prijať tak účinné lesnícke a ochrannárske opatrenia, aké prijali napríklad v Poľsku. Je na nás, ako situáciu vyriešime. Skonštatovali to aj eurokomisári, ktorí nedávno navštívili Tichú a Kôprovú dolinu.“ Zaujímavé sú aj slová prof. Novotného: „Musíme informovať vládu SR, že chradnutím smrečín dochádza na Slovensku k zásadnej zmene ekologických podmienok, ktoré budú mať aj výrazný sociálny dopad, pretože ľudia prídu o pracovné príležitosti v lesoch, možnosti zdravotnej rekreácie v lesných komplexoch a tak ďalej. Povedzme jasne, aký bude mať odumretie smrečín ekonomický a sociálny dopad! Navrhujeme jednotný finančný mechanizmus určený na účinný boj s kalamitou, dohodneme sa s ochrancami prírody na racionálnej zonácii, ktorá tento boj zjednoduší.“

Účastníci porady zvolanej Ministerstvom pôdohospodárstva SR, Sekciou lesníckou, k problematike ohrozenia smrekových porastov, konanej 31. júla 2007 v Banskej Bystrici, prijali nasledujúce závery a odporúčania:

- **prijať zásadné výnimky vyplývajúce z ustanovení zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, ktorými by sa zároveň zosúladiť možnosť plniť ustanovenia § 23 a § 28 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch,**
- **vypracovať informáciu pre vládu SR o vážnych sociálnych a ekonomických dopadoch rozpadu smrekových spoločností v jednotlivých regiónoch Slovenska, a to najmä v oblasti Kysúc, Oravy, Spiša, Slovenského Rudohoria, Gemera a Horehronia, s osobitným dôrazom na TANAP, NAPANT, Slovenský Raj a Muránsko planinu,**
- **vykonať opatrenia, aby nedošlo k zániku cenného genofondu smrekového lesa.**

V čase našej uzávierky bol pripravovaný materiál, ktorý mal predložiť minister pôdohospodárstva Miroslav Jureňa na rokovanie vlády SR. ■

Foto: Jozef Marko, Ján Kovalčík

VÝZNAMNÉ
LESNÍCKE
MIESTO

Kytica predsedu NR SR

Generál

Beho m dvoch mesiacov bol v neprístupnom terénne Nízkyh Tatier na pôvodnom mieste obnovený osobný bunker

A.S. Jegerova, povestného veliteľa 1. československej partizánskej brigády. Tesne vedľa neho štábný bunker. Obidva v pôsobivej „orlej“ scenérii na konci chodníka kľukatiaceho sa popri prameni vody, sklade potravín, vysielačke a kuchyni. Doslova z popola tak vyrástla „Partizánska základňa Matúšová“. K mimoriadnemu výkonu pri tom strhol takmer všetkých 90 svojich občanov starosta Bukovca Igor Šagát, ktorému ich môžu primátori veľkých miest len závidieť. Mimoriadna bola aj pomoc pracovníkov OZ Slovenská Lupča, ktorých obetavosť zodpovedá aktivite „všadeprítomného“ riaditeľa **Vladimíra Masícu**. No a rovnako mimoriadnu zručnosť preukázal pri obnove bunkrov čiernobalocký tesár **Jozef Turňa**, ktorý sa už podpísal pod nejedno vydarené dielo v našom podniku.

Tábor prichýlil v povstaleckú jeseň 1944 stovky partizánov. Obyvatelia Bukovca ich zásobovali, ošetrovali, informovali. Za túto pomoc obec napokon ľahla popolom. Do strmej Matúšovej sa však Nemci nikdy nedostali.

Odhalenie opravených bunkrov sa stalo oficiálnou súčasťou osláv 63. výročia SNP. Pohronský Bukovec zažil svoj hviezdny deň. Zaslúžil si ho. Prítomní boli poslanci, generáli, diplomati.

V Matúšovej pribudlo ďalšie „Významné lesnícke miesto“

Najlepšia odpoveď!

Ján MIČOVSKÝ

Pred časom prišiel generálnemu riaditeľovi z Pohronského Bukovca lakonický list: „Keďže ste ťažbou zničili povstalecké bunkre žiadame Vás, aby ste veci dali do poriadku...“ Hoci pravda bola trochu iná - bunkre sa rozpadli vekom - Jozef Mindáš rozhodol, že obci predsa len pomôžeme. Dôvodom bola nielen skutočnosť, že sa bunkre nachádzajú v lesnom poraste, ktorý je v správe LS Predajná na OZ Slovenská Lupča, ale aj fakt, že ide o miesto so silným historickým poslanstvom.

Predseda parlamentu **Pavol Paška** sa prihovril dvom stovkám prítomných celkom jednoznačne: **„Klérofašizmus bol hanbou a prekliatím Slovenska a bojové vystúpenie našich otcov voči nemu má očisťujúci význam. Ďakujem Lesom Slovenskej republiky, ďakujem občanom Bukovca za obnovu bunkrov, bola to najlepšia odpoveď tým, ktorí ešte ani dnes nemajú jasno v tom, o čom bolo Povstanie!“** **Vladimír Masica** v príhovore spomenul knihu Vladimíra Babniča, ktorý v kapitole venovanej Bukovcu smutne konštatuje, že by už len zázrak mohol obnoviť Jegerovove bunkre. **„Som rád, že sa tento zázrak - aj vďaka nášmu podniku - stal. Bunkre stoja. Nech nám pripomínajú nielen pamätnú jeseň, ale aj to, aby naše lesy boli už navždy len**

poslom života a nie miestom bojových akcií, ktoré prinášajú smrť, utrpenie a biedu.“ Za diplomatov sa prihovril veľvyslanec Ruskej federácie Alexander Udalcov. Jeho bezprostredná rušina sem jednoducho pasovala.

Pri bunkroch zaznieva partizánska hymna, ťuknú štamperlíky. Hostia si prezerajú jeden z informačných panelov, ktoré návštevníka sprevádzajú od štátnej cesty cez obec až k bunkrom. Napriek dažďu sa nik neponáhľala. Ani Pavol Paška. Jeho príhovor ma inšpiruje k osobnej otázke na tých, ktorí vidia v posielaní vlastných obyvateľov na smrť akúsi tupú nevyhnutnosť a v Povstaní puč. **„Som humanista a právo na názor priznávam každému, no sú hranice za ktoré slušný človek nemôže ísť. Politici musia na túto hranicu poukázať. Neobávam sa však väčšieho vplyvu extrémistov, Slováci sú rozumný národ, ktorý pozná fakty. Hovorja jasne a my sme povinní rovnako jasne hovoriť o našej minulosti“.** Vojenského pridelenca Ukrajiny Jurija Radkovca sa spytujem na povojnové osudy Jegerova, ktorého meno nie je podľa všetkého u nich doma tak známe ako u nás. **„Nebudem si vymýšľať, neviem. Pošlite mi otázky elektronicky, zistím potrebné fakty“** hovorí sympatický generál.

Napriek oficiálnym hosťom bolo v zapašanom popoludní oficiálny pramálo. Panovala tu pohoda, akú nenaplánuješ. Bola to odmena všetkým, ktorí tento sviatočný deň prišli do históriou trochu zabudnutej Bukoveckej doliny. Myslím, že neľutovali. A k historickým bunkrom, ktoré sa práve stali ďalším z „významných lesníckych miest“ Slovenska, sa budú radi vracat.

Príďte niekedy aj vy. To miesto má svoju dušu. Naozaj. ■

Vladimír Masica

Štábný bunker

Urobili ste to dobre!!

Vedúci Lesnej správy Ladzany Ing. Stanislav HÚROŠ

„Nič nepoteší lesníka viac, ako pohľad na rastúcu horu“

Jozef MARKO

čnú štátne lesy rúbať, tak ich lesomajitelia hneď zastavia. Iné je zasa pracovať systematicky v porastoch, kde nič takéto nehrozí.

TÍ ISTÍ ĽUDIA A PREDSA ROBIA INAK. VIAC A KVALITNEJŠIE

Tieto prekážky, komplikácie a problémy, znásobené neustálymi organizačnými zmenami môžu úspešne zvládnuť iba tí lesníci, ktorých lesnícka robota baví. Ing. Húroš hovorí, že

pre neho je práca koníkom, v lese trávi 12 až 13 hodín denne aj napriek tomu, že dnes sa cíti pod vplyvom okolností a povinností viac kancelárskym ako prevádzkovým typom lesníka. Na druhej strane si ale spomína, že ešte v začiatkoch pracovalo pre LS Ladzany 70 vlastných zamestnancov. Ing. Húroš tento fakt komentuje slovami: „**Tak k tomuto modelu by som sa už nikdy nechcel vrátiť. Súčasný zabezpečenie prác dodávateľským spôsobom má okrem ekonomickej aj iné výhody. S toľkými ľuďmi sa vtedy robilo veľmi ťažko. Naši zamestnanci hľadali mnohokrát drobnosti, kvôli ktorým nechceli robiť. Dnes máme opačné skúsenosti. Ľudia chcú robiť, roboty je málo a my sa im snažíme tú prácu zabezpečiť. To je určite pozitívna zmena, pretože v lese robia už iba tí, ktorí skutočne robíť chcú. Sú schopní a ochotní robiť kvalitne. Práca pre nich sa nám tak lepšie zadeľuje a kontroluje. Napríklad výkony na UKT-čkach. Predtým mali naši pracovníci s nimi stále nejaké problémy. No a dnes prakticky tí istí ľudia na tých istých, mnohokrát zastaraných prostriedkoch, tieto problémy nemajú a robia dvojnásobne vyššie výkony ako predtým, keď boli ešte štátnymi zamestnancami.**“

Na záver nášho stretnutia si tak trochu s hrdosťou v hlase Ing. Húroš spomína na to, ako bez veľkého křiku a medializácie, vlastnými silami a kapacitami, spracovali miestni lesníci vyše 100 000 kubíkov z vetrovej kalamity z roku 1999 a námrazovej z roku 2001. Po oboch kalamitách ostalo už len 200 hektárov holín, ktoré bude ešte treba zalesniť. Dnes rastú už na väčšine bývalých kalamitných holín zabezpečené porasty. „**Podľa mňa nič nepoteší lesníka viac ako pohľad na rastúcu horu, ak na tom má aj on svoju zásluhu. Vtedy pochopí, že tá jeho robota má zmysel,**“ lúči sa so mnou Ing. Húroš. Odchádzam v presvedčení, že takéto pocity sa nedá vyvážiť žiadnymi peňiazmi. ■

Ešte pred stretnutím so 41-ročným vedúcim Lesnej správy Ladzany Ing. Stanislavom Húrošom ma kolegovia z OZ Krupina upozorňovali na to, že budem zaskočený jeho mladistvým výzorom. Napriek tomu, že som bol na tento fakt pripravený, nedokázal som zakryť údiv nad chlapčenskými rysmi tváre zrelého muža. Postupne som však pochopil, že tento absolvent Lesníckej fakulty vo Zvolene z roku 1988, pôsobiaci na pozícii správcu od roku 1993, pôsobí mladistvo aj inak – svojim vystupovaním a uvažovaním.

NESTAČILO ROBIŤ VECI NA STO PERCENT

Rodák z malebného vidieckeho prostredia. Vďaka otcovi získal taký vzťah k prírode, že sa po absolvovaní gymnázia v Banskej Štiavnici rozhodol pokračovať v štúdiu na lesníckej fakulte. Už ako lesný inžinier začínal na pozícii referenta MTZ na Lesnej správe v Banskej Štiavnici, ale dostal aj finančne zaujímavú ponuku pracovať na hygienickej stanici. Odolal a pokračoval v profesnej kariére vo funkcii pestovateľa Lesnej správy v Banskej Štiavnici. Pred štrnástimi rokmi sa zúčastnil výberového konania na post vedúceho LS Ladzany. Uspel a dodnes šéfuje lesnej správe s katastrálnou výmerou 30 000 hektárov. Zaujímá ma, čo mu dali roky strávené na tomto zodpovednom mieste a čo dal on tejto práci. „**Aj keď nejde o časovo dlhé obdobie, z hľadiska odbornej praxe som získal množstvo poznatkov a skúseností. Poznám už plusy aj mínusy lesníckej práce. A navyše, prežil som tu generačnú výmenu. Keď som sem prišiel ako najmladší lesný inžinier, na lesnej správe som sa stal nadriadeným skúsenejším kolegom, dokonca jedného, ktorý sa takisto zúčastnil výberového konania. Takže som tu mal akúsi vnútornú opozíciu. S odstupom času to však hodnotím kladne, pretože som bol nútený robiť veci nie na sto percent, ale na sto dvadsať percent! Nemohol som si jednoducho dovoliť niečo zanedbať, alebo stúpiť vedľa. Hneď by som to mal vykričané vo vedení závodu. Možno aj vďaka tomu sa mi podarilo spomenutou generačnou výmenou dosiahnuť, že súčasné obsadenie našej lesnej správy je tak kvalitné, že na každého spolupracovníka, na každej pracovnej pozícii sa môžeme plne spoľahnúť. Za ten čas hľadania optimálneho personálneho obsadenia ostal len jeden lesník na pôvodnej pozícii. Ostatní boli viackrát menení. Výsledkom je stabilizované zloženie tímu pracovníkov LS Ladzany. To je asi môj najväčší úspech,**“ zamýšľa sa Ing. Húroš.

VZDÁLUJEME SA OD LESA...

Na svojich kolegoch si najviac váži fakt, že sú lesníkmi telom i dušou, ktorí majú dvadsaťštyrihodinový pracovný čas. Mrzí ho však, že v poslednom čase sa štátni lesníci akoby vzdalovali od lesa. Spomína na to, ako

sa v jeho začiatkoch robilo všetko pre to, aby lesníci ostali na svojich úsekoch dlhšie, aby ich dôkladne poznali. Organizačnými zmenami však postupne dochádzalo k zlúčovaniu lesných úsekov do väčších celkov a výsledkom sú takzvaní plávajúci lesníci, umiestňovaní podľa potreby na miesta, ktoré dostatočne nepoznajú. Riešenie tejto nedobrej situácie spočíva podľa Ing. Húroša v tom, že lesník na lesnom obvode do výmery 1 000 hektárov bude zodpovedný za pestovnú i ťažbovú činnosť. Bude tak mať lepší prehľad o dianí na zverenom území, pomôže to aj pri účinnejšej ochrane lesa. To ale nie je možné dnes, keď napríklad jeden OHL na LS Ladzany má LO s katastrálnou výmerou 20 000 hektárov a roztrúsenými lesnými porastmi... „**Lesník predtým lepšie poznal nielen samotný les, takže vedel, čo potrebuje, ale poznal aj miestnych ľudí a vďaka tomu vedel, čo môže od koho čakať. Dnes jednoducho nie je možné detailne poznať všetky problémy, ktoré by sme mali riešiť na tak veľkých územiach,**“ zdôrazňuje Ing. Húroš.

Vzápätí však upozorňuje na ďalší závažný problém, ktorý mimoriadne komplikuje súčasným lesníkom život, a to je vydávanie lesných pozemkov a lesných porastov súkromným vlastníkom, ktoré by malo byť podľa názoru Ing. Húroša konečne stabilizované. Napríklad určením konkrétneho termínu, do ktorého sa budú môcť súkromní vlastníci lesov o svoj majetok uchádzať a rozhodnúť sa, či na ňom budú hospodáriť sami, alebo ho dajú do prenájmu. Teraz totiž dochádza k tomu, že vlastníci zakazujú lesníkom zrealizovať plánované činnosti v lese, čo nabúra celý systém ich práce. „**Máme napríklad porast s naplánovanými 300 kubíkmi ťažby a niekto v ňom má čiastku 100 kubíkov. Môže nám však zablokovať ťažbu v celom poraste dovtedy, kým mu nie je tá jeho čiastka vydaná. Tento problém je o to zložitejší, že teraz plánujeme v novom programe a ceny prác sú z výberových konaní.**“ Ing. Húroš vie, o čom hovorí, pretože na dvoch LO hospodári LS Ladzany v 99 percentách štátnych lesov, na dvoch LO naopak dve tretiny územia pripadajú na neštátne neodovzdané lesy. Dokáže tiež porovnať, ako sa robí v týchto rozdielnych podmienkach. Iné je ist s obavami do porastov na lesných pozemkoch, ku ktorým sa neprihlásil žiadny vlastník, ale po tom, ako v nich za-

Certifikovať poľovné revíry ?

Dynamický rozvoj civilizácie prináša stále sa zvyšujúce nároky na kvalitu života človeka, produktov a služieb a to aj z pohľadu ich trvalej udržateľnosti v súlade s ochranou životného prostredia a zachovania biodiverzity. Preto sa stanovujú štandardy kvality. Proces štandardizácie kvality sa uskutočňuje na medzinárodnej a národnej úrovni, napr. z podnetu vládnych orgánov alebo nevládných iniciatív. Certifikácia je nástroj slúžiaci na identifikáciu súladu medzi dosiahnutým výsledkom a požadovaným štandardom. Je to vlastne hodnotenie treťou nezávislou stranou, či výsledný produkt alebo služba zodpovedá kvalite určenej pred certifikáciou. Certifikáciu vykonávajú nezávislé odborné certifikačné orgány podľa príručky ISO 17011, akreditované národným akreditačným orgánom.

CERTIFIKÁCIA LESOV

Ako sme naznačili, Agenda 21 prijatá na Konferencii OSN, ktorá je programom udržateľného rozvoja a všestrannej starostlivosti o životné prostredie, je základným kameňom štandardizácie požiadaviek na využívanie prírodných zdrojov. Prijala sa filozofia, že cestu ochrany prírodného bohatstva treba hľadať v podpore spotreby a užívania dreva a výrobkov z dreva z riadne obhospodávaných lesov. Vo svete sa postupne vyvinuli rôzne certifikačné schémy, ktoré sa líšia v presadzovaní svojich predstáv o trvalo udržateľnom hospodárení. Globálnu platformu predstavuje PEFC – Program pre vzájomné uznávanie lesných certifikačných systémov. Rozloha lesov certifikovaných programom PEFC sa približuje k 200 mil. ha, z ktorých pochádza 2/3 celosvetovej ročnej produkcie certifikovaného priemyslového dreva. Národné štandardy pre trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov (TUOL) musia rešpektovať závery medzinárodných dohôd a dokumentov ako sú Paneurópske smernice pre TUOL (PEOLOG) alebo iné medzinárodné dokumenty z medzinárodných rokovaní, ako je Montrealský proces a Medzinárodná organizácia pre tropické drevo.

Slovenský systém certifikácie lesov (SFCS) bol 12. augusta 2005 uznaný Radou PEFC za súčasť schémy PEFC. Podľa SFCS si dalo na Slovensku už certifikovať lesy 89 vlastníkov. Ich výmera je 531 804 ha. **Proces certifikácie ďalej pokračuje. Lesy SR, š. p. a ďalšie štátne a neštátne subjekty v regióne Stred majú už certifikovaných vyše 360 000 ha lesov a najnovšie už aj v regióne Sever je tiež prihlásených do certifiká-**

cie 33 subjektov LH s vyše 200 000 ha lesných porastov. Medzinárodné spoločenstvo považuje certifikáciu za dôležitý nástroj podpory TUOL a mnohé štáty sveta (Belgicko, Dánsko, Francúzsko, Nemecko, Japonsko, Švajčiarsko, Veľká Británia a Nový Zéland) podporujú nákup a spotrebu dreva s certifikátom TUOL, takže toto drevo má už dnes konkurenčnú výhodu na vyspelých trhoch. A samozrejme je to dôležitý argument pre zvyšovanie imidžu lesného hospodárstva – aj voči našim mimovládny „intuitívnym leso-ochranárom“.

Pravda, sú odvetvia, v ktorých certifikácia prináša aj značné priame finančné výhody. Napr. poľnohospodári môžu svoje certifikované biopotraviny predávať drahšie, ako sa predávajú bežné potraviny. A má to veľké výhody aj pre životné prostredie, lebo títo ekologickí poľnohospodári nesmú napr. používať pesticídy, dodržiavajú zásady pohody (welfare) chovaných zvierat atď.

CERTIFIKÁCIA REVÍROV

Keď chceme hovoriť o certifikácii poľovných revírov (za ktorú treba platiť), musíme predovšetkým zvážiť, čo to prinesie ekonomicky (ekologické benefity sú značné a neodškriepiteľné). Nedá sa vôbec rátať s tým, že by odberatelia boli ochotní zaplatiť vyššie ceny za divinu z certifikovaných revírov alebo poplatkoví poľovníci za ulovenú zver. Ale určitá konkurenčná výhoda pre tieto produkty predsa len je predstaviteľná v tom zmysle, že ich odberatelia podporujúci ekologické snaženia, budú uprednostňovať pred produktmi z necertifikovaných revírov, vrátane napr. aj nákupu živej zveri,

najmä keď to budú podporovať napr. aj CIC, FACE a medzinárodné ochranné organizácie. Certifikované poľovné revíry by mali mať prednosť aj pri získavaní rôznych subvencií, napr. na zlepšovanie prírodného prostredia (vrátane napr. lúčok, poličok, ohryzových plošiek a napájadiel pre zver) a iné aktivity. Hlavným benefitom však bude podstatné zlepšenie imidžu ich užívateľov a ostaných poľovníkov pred širokou verejnosťou a ochranármi. To je v súčasnosti, keď vo svete neustále silnejú protipoľovnícke tlaky, veľmi dôležité.

Vieme si preto celkom dobre predstaviť, že by si svoje revíry dali certifikovať napr. tie organizácie LH, ktoré si dali certifikovať svoje lesy, pokiaľ sú užívateľmi alebo vlastníkami týchto revírov. To by si samozrejme vyžadovalo dôkladnú logistickú prípravu. Bolo by potrebné vypracovať a schváliť kritériá a parametre, ktoré by určili požiadavky a ciele, ktoré treba v revíroch pri manažmente zveri dosiahnuť, ako aj metódy kontroly. Toto by mala vypracovať skupina odborníkov pre certifikáciu poľovných revírov Slovenska, ktorá by bola súčasťou Združenia pre certifikáciu lesov Slovenska.

RAKÚSKY NÁVRH CERTIFIKÁCIE REVÍROV

Vypracovanie kritérií a parametrov pre certifikáciu poľovných revírov je úloha veľmi náročná, lebo musia byť kompromisom medzi všetkými užívateľmi prírodného prostredia v príslušnej oblasti. Určitou pomôckou by mohla byť publikácia „Trvalá udržateľnosť poľovníctva“ (Nachhaltigkeit der Jagd), ktorú vypracoval kolektív 5 autorov a vydalo Rakúske poľnohospodárske vydavateľstvo vo Viedni v roku 2006. Hneď na začiatku však treba povedať, že je zameraná špeciálne na rakúske podmienky a je dosť jednoducho ochranný orientovaná, čo vyplýva zo samotného profesijného zamerania autorov, z ktorých je poľovníckej verejnosti najznámejší prof. F. Reimoser z Výskumného ústavu pre poľovnú zver a ekológiu pri Veterinárskej univerzite vo Viedni. To znamená, že pre naše podmienky by tieto kritériá a parametre bolo potrebné značne zmeniť a upraviť. Pokúsime sa ich čitateľom priblížiť aspoň v hrubých rysoch. ■

P. Hell a M. Vodňanský,

*Stredoeurópsky inštitút ekológie zveri
Wien – Brno – Nitra*

F. Štulajter, *Združenie certifikácie
lesov Slovenska*

P. Garaj st., *Technická univerzita Zvolen*

(pokračovanie v Lesníku č. 10)

Foto: archív LESY SR š.p.

Dobry príklad

Peter GOGOLA

Lesná škola sa nachádza v obci Felsőtarkány. Je to bývalá budova lesnej správy, stojaca na brehu malebného jazierka. Po kompletnej rekonštrukcii poskytuje moderné a dobre vybavené priestory pre pobyt žiakov (u nás tejto pobytovej forme vzdelávania hovoríme „škola v prírode“, i keď nie je orientovaná na lesnú pedagogiku). V jednej z dvoch budov objektu je učebňa, dobre vybavená pomôckami (preparovaná zver,

najmä vtáctvo), obrazovým materiálom a mapami. Na prízemí je kuchynka a jedáleň, v podkroví sú priestory pre ubytovanie 30 žiakov. V druhom objekte je expozícia: panely s informáciami o flóre a faune v NP Bükk, diorámy, zobrazujúce živočíchov v ich prirodzenom prostredí, mapa národného parku s elektronickými diódami, ktoré sa rozsvetujú podľa stlačenia príslušných tlačidiel. Návštevníkov iste zajme dioráma „v pravekej jaskyni“, zobrazujúca život našich prapredkov. Vonku na oplotení objektu

Na pozvanie maďarských kolegov – lesníkov z maďarského národného parku Bükk sme v júni navštívili oblasť severného Maďarska. Dvojdnový program bol skutočne nabitý. Z pohľadu lesného pedagóga bol najzaujímavejším bodom programu pobyt v Lesnej škole (Erdei iskola), ktorá patrí správe národného parku.

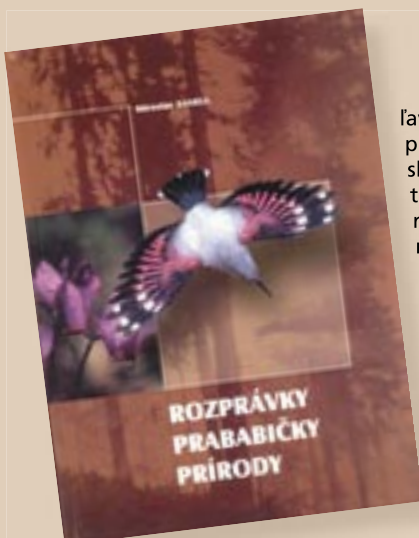
Do vašej knižnice

Miroslav Saniga: ROZPRÁVKY PRABABIČKY PRÍRODY

Peter GOGOLA

Knih pre deti sú plné kníhkupectvá. Výrazné, krikľavé obálky, výrazná grafika, fantastické, až ohurujúce príbehy. Popri takýchto knihách pôsobí kniha Miroslava Sanigu ROZPRÁVKY PRABABIČKY PRÍRODY tak trochu ako Popoluška. Ale to je len prvý dojem. Murárík červenokrídly (mimochodom: autorov „maskot“) na obálke prezrádza, že obsahom knihy sú príbehy obyvateľov živočíšnej, prevažne vtáčej ríše. Autor múdro a citlivo odhaľuje čitateľovi tajomstvá prírody, pérohovára sa mu jazykom, zrozumiteľným hlavne pre deti mladšej vekovej kategórie. Hlavnými hrdinami jednotlivých rozprávok sú vtáčiky a zvieratká s umne a príznačne zvolenými menami: *slávik Speväčik, plamienka Driemulienka, murárík Šplháčik, medveď Spachtoš, vrana Krákajka, krtko Hrabko* a ďalšie. Autor cez príbehy zvieratiek odhaľuje detskému čitateľovi spôsob života, získavania potravy, budovania obydlí a mnohé ďalšie zaujímavosti zo

života zvierat. Ako inšpirácia autorovi poslúžila jeho bohatá vedecko – výskumná činnosť a nespočetné hodiny terénnych pochôdzok (pracuje v Ústave ekológie lesa SAV, výskumná stanica Staré Hory). Vysokú estetickú úroveň knihy dopĺňajú autorove kresby a fotografie. ■

O lesnej polícii, veľkých obvodoch a sadzách v škôlke

„O čo nám ide...?!“

Ján MIČOVSKÝ

Na lesníckom náučnom chodníku

Okolie tejto lesnej správy upúta na prvý pohľad. V precízne udržiavanej parkovej úprave je osobitne nápadný v samoraste zavesený zvon. „Ten kedysi používali v tunajších horách furmani voziaci rudu, už z diaľky ním oznamovali svoj príchod na prepriahaciu stanicu. Hľa, aj vtedy fungovali informačné systémy...“ Toto bola prvá informácia, ktorú som dostal pri príchode do Moravian nad Váhom od Ing. Vladimíra TURANA, pracujúceho od roku 1991 vo funkcii vedúceho tamojšej Lesnej správy náležiacej k OZ Smolenice. Vtedy som ešte netušil, že to bola len drobná ukážka z množstva zaujímavých tém, ktoré tento všestranný kolega otvoril počas našej pochôdzky horami Považského Inovca.

Okolo našej správy to nebývalo také, ako vidíte dnes. Pýtal som peniaze na zušľachtenie – neboli. Tak sme sa dohodli, že každý čosi donesie a spraví. Jeden plot, druhý bránu, tretí altánok... Je to dobrý spôsob ako vytvoriť na správe dobrý kolektív.

Altánok pri správe

A ste tu takým dobrým kolektívom?

To nech povedia druhí. Ale máme tu systém, ktorý funguje. Flašu si tu nedovali otvoriť nik. A fajčiari musia na dvor. Ale tam veľmi nechodia, lebo by mi stáli podaromnici pod oknom. Hospodári musia prísť každý pondelok a stredu na správu a byť tu od 7,00 do 9,00 hodiny. Vybavia si povinnosti voči verejnosti – samovýrobu, deputáty – a zároveň máme krátku poradu. Spočiatku šomrali, ale zvykli si. O ich pohybe musím vedieť. Ak chcú do mesta potrebujú priepustku. Ak ich tam stretnem bez nej, potom sankcia nebýva symbolická, lebo im vravím - šancu chytiť vás mám tak 1 : 5, teda možno ste mi už štyrikrát ubzikli... Lesník však nemá stálu pracovnú dobu, a to musím zohľadniť. Ak mi tuto Jožko Jakubička dnes už o pol šiestej nakladal kamión, tak nemôžem mať problém pustiť ho domov o jednej. Ale opýtať sa, či smie, to sa ma určite príde. Poriadok je základ dobrých vzťahov i dobrej práce. A etický kódex nie je na smiech – tak je to všade vo svete.

Neobávate sa, že vám zabehnutý systém naruší pripravovaná reorganizácia?

Základom sú ľudia, ak tí fungujú, bude dobre fungovať aj slabší systém. Ak však nie sú ľudia ochotní spolupracovať, žiadny systém to nezachráni. Ale je pravda, že o pripravovaných zmenách veľa nevieme. Hovorí sa, že budú menšie obvody. Nevieam, či je to najlepší spôsob... Určite by sme sa nemali vracieť nostalgicky k polesiam, no využime to, čo bolo na nich dobré. Myslím, že sme zo súčasných správ schopní efektívne riadiť aj existujúce obvody, no s podmienkou, aby boli obsadené funkčnou kombináciou vedúceho s jedným – dvomi podriadenými lesníkmi.

Teda mal by tam zostať ako šéf terajší OLH?

Mal by tam zostať vedúci obvodu, ale nie zákonný hospodár. Tým by mal byť jednoznačne správca. Terajší systém, keď OLH v „čistej“ podobe má byť akousi protiváhou výrobným úlohám správcu, je od základu pomýlený. Správca má plne zodpovedať prostredníctvom svojho personálu za stav lesa i plnenie výrobných úloh. Tieto veci nemožno oddeľovať. Je to zákonné i funkčné.

No, ak bude mať vedúci obvodu podriadeného lesníka vznikne nám obávaný ďalší riadiaci stupeň...

O čo nám ide?! O počet riadiacich stupňov, alebo o to, aby to fungovalo čo najlepšie? Ak budem mať na jednom väčšom obvode minimálne dvoch ľudí – vedúceho a lesníka, bude tam oveľa lepšia kontrola a zastupiteľnosť. Ak mi odíde lesník z malého obvodu – na dovolenku, či maródku – obvod ostane bez dohľadu. Dvaja si to podelia lepšie, na obvode stále niekto bude. Na obvodoch – veľkých, či malých - nie je problém s plnením výrobných úloh, ale s ich ochranou!

Takže dvaja lesníci na spoločnom veľkom obvode ochránia les lepšie, ako dvaja na dvoch malých obvodoch...

Určite áno, ale ani to nie je dostačujúce. Pre efektívnejšiu ochranu lesného majetku by sme mali mať aj lesnú políciu, tak ako v Poľsku. Nehovorím to preto, že by som svojim lesníkom neveril, ale pozrime sa nato pravdivo: Drevo sa kradne, to si netajme. Lesník s rodinou žije v určitom prostredí, každý ho pozná a keď

Vladimír Turan

Tu dožila grófka

Historická chladnička

Stopy lesnickej histórie na kolajniciach...

...na gumách...

...a na kopytách. Grófka...

...a jej gróf.

niekomu „šlapne na otlak“, nie je núdza ani o vážne hrozby. Nie, že by sme sa báli, ale pôsobí to. Lesná polícia by lesníkovi veľmi pomohla. Držala by mu chrbát, zjavovala by sa v regióne nečakane v každej dobe, mala by oprávnenia zasahovať v každej lokalite a jej úlohou by nebolo papierovanie, ale aktívny pohyb v teréne. Odstránil by sa aj dnešný paradox, keď policajť nie je oprávnený kontrolovať drevo v lese a lesník zase na štátnej ceste.

Podnikovým problémom číslo jeden však dnes nie je boj so zlodejmi dreva, ale s lykožrútom...

Žiadny problém netreba zanedbávať. Máme však svoje skúsenosti aj s podkôrným hmyzom. Veľmi sa nám osvedčilo neostávať len pri feromónových lapačoch, ale používať aj lapáky. Takto odchyťme aj samičky, ktoré by sa inak premnožili, čo potom vidno na atypických požerkoch. Lapáky postrekujeme chemicky pri ich zakladaní, aby sa hmyz otrávil už pri nalietaní. Takto zabránime dôsledkom prípadnej oneskorenej chemickej asanácie lapákov. No, najväčšiu chybu vidím v tom, ak sa s lykožrútom prestane na jeseň bojovať. Je pravda, že rojenia vtedy už máme za sebou a koruny prestávajú žltnúť, no to nás nemá pomýliť. Je veľmi dôležité koľko hmyzu prezimuje pod kôrou zdanlivo zdravých stromov. Tu je neoceniteľný ďalekohľad a ďatle.

???

Lesník musí kontrolovať závrty aj v korunách stromov. To bez ďalekohľadu nejde. Ďatle mu pomôžu takéto stromy vyhľadávať. A keď ich nájde treba konať. Vtedy rúbeme nielen postihnuté stromy, ale preventívne aj tie, ktoré sú v ich blízkosti a zdanlivo celkom v poriadku. Platí zásada, že radšej „omylom“ vyrúbeme niekoľko zdravých stromov, ako ponechať jeden napadnutý. Vypadá to radikálne, no máme to odskúšané! Za podkôrnikom sa musí ísť aj v zime!!!

„Nekradne“ vám neďaleká automobilka pracovníkov?

Akoby nie! Nezamestnanosť je tu nízka a ľudí nazvyš niet. Do pestovných prác nám chodia skupiny až z Čierneho Balogu. Ale v niektorých prípadoch si práci zbytočne aj sami zvyšujeme. Na jarné zalesňovanie najprv nakopeme jamky a potom prideme na tú istú plochu ešte raz zalesňovať, keď dostaneme sadenice...

Dvakrát na tú istú plochu?!

No, inak by sme to včas nestihli. Je to dôsledok centralizovanej výroby sadeníc, ktoré nedostaneme v pravý čas.

Kedysi, keď sme mali svoju škôlku, nebol s časovaním problém. Ba, keď sa už dalo na južných expozíciách zalesňovať a v škôlke bol ešte sneh, posýpali sme záhony sadzou, aby sa roztopil. Ľudia sa trochu umazali, ale agrotermín bol v poriadku. Keby nám boli ostali aspoň niektoré škôlky, do-

kázali by sme zachytiť prvý nápor, takto kvalita utrpela...

Akosi sme sa nedostali k lesnickej histórii...

Tunajšie štátne lesy vznikli na grófskych majetkoch. A tam sa hospodárilo dobre. Mám odložených veľa archívnych fotografií, sú to zaujímavé veci. Bola tu kónská lesná železnica, poľovničky zámok Kamenný stôl, ktorý za vojny vyhorel. Ukážem vám aj samotú Jelenie jamy, kde dožila posledná grófka. A tiež pozemnú baňu na sludu, či prírodnú chladničku na ulovenú zver. Myslím, že by sme sa mali o lesnícku históriu viac zaujímať, je to naša vlastná história. Doby sa menili, no my sa našťastie nemáme za čo hanbiť.

Našu cestu sme ukončili na Zlatom vrchu nad Piešťanmi. Budúci rok by sem mala pribudnúť, možno aj s pomocou nášho podniku, pekná rozhľadňa. Návštevníka k nej nasmerujú tabule lesnickeho náučného chodníka, v poradí už druhého na tejto správe. Samotná rozhľadňa umožní nielen atraktívny výhľad a zaujímavý pohľad na prácu lesníka, ale aj zefektívni čoraz aktuálnejšiu protipožiarňu službu. A práve na tejto kóte zaznelo vyznanie môjho hostiteľa: „Lesník je ako včelička, prináša viacero osôh. Treba sa však oň aj primerane postarať. Napríklad na jeho odev a výstroj by sme mali vynakladať podstatne viac prostriedkov. Ale netreba na všetko len peniaze. Veľa sa dá dosiahnuť úprimným poďakovaním a pochvalou. Ak sme uznanliví, ľudia veľa urobia aj navyše. Počas kalamity v 1999 sa tu nadreli ako kone. Ale vzťahy sa vtedy utužili tak, ako nikdy!“

Ak vie Vladimír Turan s uznaním hovoriť o práci iných, patrí sa rovnaký meter použiť aj voči nemu. A je prečo. Svoju prácu robí dobre a ľudia okolo neho to cítia. Čo viac si môže vedúci pracovník priat? ■

Pred lesnou správou

Postavíme ju?

Potrebujú
voľnejšie ruky

Jozef MARKO

*Krupinský OZ je považovaný v rámci štátneho podniku LESY SR za menší**lesný závod. Na tento rok má naplánovaný objem ťažby vo výške 78 000 m³. Na ústredí závodu, štyroch lesných správach, dvoch expedičných skladoch a v bažantnici pracuje celkovo 76 THZ a 24 robotníkov. Tunajší lesníci zažili už všelijaké reorganizácie, spojené buď s fúziami, alebo so zrušením rôznych organizačných jednotiek. Po roku 1999, kedy došlo k spojeniu dvoch stratových závodov v Modrom Kameni a Krupine a neprajníci predpovedali, že takto vytvorený OZ Krupina bude vykazovať dvojnásobnú stratu, je pravdou pravý opak. Z roka na rok sa darí krupinským lesníkom znižovať stratu. Je zrejme, že naši kolegovia hospodáriaci v lesných porastoch Štiavnických vrchov, Krupinskej planiny a Ipeľskej kotliny chcú dokázať, že tunajší OZ má nielen 50-ročnú tradíciu, ale aj opodstatnenie svojej existencie do budúcnosti.*

Riaditeľ OZ Krupina Ing. Tvrdošínský

ÚCTYHDNÝ PODIEL PRIRODZENEJ OBNOVY

Úvodné stretnutie s riaditeľom OZ Krupina Ing. Jozefom Tvrdošínským a vedúcim lesnickej výroby Ing. Miroslavom Hraškom ukazuje, že vedú ako na to. Za uplynulé roky sa im napríklad podarilo výrazne znížiť náklady na pestovnú činnosť rapidným zvýšením podielu prirodzenej obnovy. Ten aj vďaka citlivej práci lesníkov stúpol za roky 1999 až 2005 o 33 percent na úctyhodných 59 percent. V tomto roku dokonca počítajú s podielom prirodzenej obnovy na úrovni 65 percent. V tejto súvislosti asi málokto vie, že krupinskí lesníci si sami poradili s vetrovou kalamitou z roku 1999, kedy im padlo 370 000 m³ dreva. O dva roky neskôr im ďalších 50 000 m³ zhodila námrazová kalamita, čím vzniklo 500 hektárov holín, ktoré museli zalesniť. Výsledky previerok po desiatich rokoch od kalamity vyjadřili spokojnosť štátnej správy s tým, ako sa príroda s podporou miestnych štátnych lesníkov s kalamitou vyrovnala. Treba lepší dôkaz toho, že si naši kolegovia vedú zastať svoju robotu?

„Sme si vedomí rezerv v tržbách za drevo a v jeho speňažení. Darí sa nám zvyšovať výťažnosť guľatiny, zatiaľ z pôvodných 30 percent na 36 percent. Ťažíme 93 percent listnáčov a 7 percent ihličnanov. Hlavnými drevinami sú u nás buk a dub. Chceme ďalej promptne reagovať na enormné zvýšenie záujmu o listnaté drevo. Pred rokmi sa nám ani nesnívalo o takom dopyte po agátovom alebo cerovom dreve, ako ho zaznamenávame dnes. Cielene zvyšujeme podiel výroby sortimentov na odvozných miestach. Z OM plánujeme v tomto roku odpredať 15 000 kubíkov, zvyšok pôjde k zákazníkom z expedičných skladov,“ hovorí Ing. Tvrdošínský a Ing. Hraško dopĺňa jeho slová o víziu efektívnejšej manipulácie dreva na ES: „Chceme sa sústreďiť nielen na výrobu sortimentov III.A a III.B, ale na zvýšenie podielu cennej-

ších sortimentov I a II. Plánujeme to dosiahnuť vozením vyťažených stromov v celých dĺžkach na ES. V súčasnosti totiž dochádza k tomu, že pilčík prepili na OM vyťažený strom na dva šesťmetrové výrezy, ale už neuvažuje nad tým, že z neho môže rozumnými rezní dosiahnuť jednotku alebo dvojku. Na jednom kmeni tak strácame tisícky korún. Potrebujeme mať motivačný systém, ktorý by takýto prístup zmenil. V tomto smere očakávame voľnejšie ruky od generálneho riaditeľstva.“ Krupinčania využívajú na dosiahnutie spomenutých cieľov aj aukcie dreva. Organizujú ich trikrát do roka a len za minulý rok vďaka nim v porovnaní s bežným predajom zvýšili tržby o milión korún. Naopak, podiel manipulácie dreva na OM sa im zatiaľ nedarí zvyšovať podľa predstáv. OM je totiž potrebné rozširovať a spevňovať, aby spĺňali požadované kritériá.

POUČME SA Z MINULOSTI

Rozdelenie kompetencií medzi generálne riaditeľstvo a odštepné závody je, a pravdepodobne vždy aj bude, živo diskutovanou otázkou. Pracovníci OZ by podľa nich skutočne potrebovali voľnejšie ruky v prijímaní rozhodnutí vo viacerých oblastiach. Ing. Tvrdošínský zdôrazňuje, že v ich prípade ide predovšetkým o prácu s ľudskými zdrojmi. O tejto problematike sa zároveň zaujímavo rozhovoria aj v širších súvislostiach:

Na LS Antol sú viacerí odborní pracovníci - technici, resp. OLH vo veku 58 až 59 rokov a niektorí uvažujú o predčasnom odchode do dôchodku. My nemáme za nich adekvátnu náhradu, takže pre činnosť správy bude ich odchod znamenať kolaps. Pritom máme predsa dostatok finančných zdrojov z hospodárenia podniku, aby sme dokázali zaplatiť praktikantov. Tí by za dva preklenovacie roky získali dostatok praktických skúseností a poznatkov od starších kolegov tak, aby sa po nich stali našimi plnohodnotnými kolegami so zodpovedajúcim mzdovým ohodnotením. Lesnickej prevádzke nepomáha ani skutočnosť, že lesnic-

Sprava Ing. Tvrdošínský, Ing. Huroš a Ing. Hraško, na pozadí úspešne zalesnený Štánkov kopec

Podbukovína

ka fakulta síce učí budúcich lesných inžinierov využívať prírodné zdroje, ale práci s ľudskými zdrojmi je venovaný jediný vyučovací predmet. To nestačí. Takisto podľa nášho názoru nemôžu stačiť tri roky bakalárskeho štúdia na lesníckej fakulte na to, aby pripravila svojich absolventov pre potreby praxe. Skôr si myslíme, že by sme sa mali vrátiť k systému jednoročných lesníckych praxí, organizovaných medzi ukončením strednej školy a nástupom na vysokú školu. Ten sa predsa už osvedčil.“

Vo vedení krupinského OZ si vedia predstaviť posilnenie ich právomocí a kompetencií, teda väčšiu voľnosť ešte v iných aktivitách – poľovníctve, obstarávaní tovarov a služieb, ako aj v prenájme a predaji majetku. No a čo sa týka toho, že by sme mali byť schopní poučiť sa z minulosti a vrátiť sa k tomu, čo už fungovalo, tak to podľa nich platí aj o modeli fungovania lesných správ a lesných obvodov a náplniach práce vedúcich LS,

technikov LS, OLH a lesníkov. Lesníci by mali znova zodpovedať na zverenom LO za pestovnú i ťažbovú činnosť. „**V odmeňovaní by sme však nemali robiť rozdiel medzi OLH a lesníkmi. Tvrdím, že lesníci sú nezaplatení ľudia. Ak sú OLH zaradení do 8. platovej triedy, tak do nej určite patria aj lesníci. Skúšky OLH by mali byť chápané ako forma ďalšieho vzdelávania lesníkov a za ich úspešné absolvovanie by mohol byť priznaný príplatok. Dosiahli by sme tak lepšie vzťahy medzi pracovníkmi na týchto pozíciách,**“ dodáva Ing. Tvrdošínský.

HOLD KREATÍVNEJ LESNÍCKEJ PRÁCI

Počas cesty do terénu sa dozvedám, že OZ Krupina má optimálne prírodné podmienky na výkon práva poľovníctva a pestovanie listnatých drevín, hlavne buka a duba. Dará sa tu prakticky všetkým druhom poľovnej zveri. No a tomu zodpovedajú aj tržby za odstrel, ktoré za minulý rok predstavovali 5 miliónov korún, čím sa krupinský OZ zaradil na 3. miesto spomedzi všetkých OZ. Krupinčania majú v poľovníctve okrem výborných výsledkov aj vysoké ambície. V bažantnici Karikáš napríklad v minulom roku odlovili 4 300 kusov bažantov, ich zámer je dopracovať sa k cieľovému odlovu 7 000 kusov. Okrem toho stavajú diviačiu oboru, reagujú tak na dopyt klientely po kombinovaných poľovačkách, predovšetkým na diviaky a bažanty.

Čo sa týka toho, ako sa darí buku a dubu v tunajších lokalitách, tak Ing. Hraško hovorí, že „niektorí nám to nechcú veriť, ale u nás sú po sejbě už jednorôčné seme-

Nádherné prirodzené zmladenie duba. Les ako záhradka vďaka včasnému odkrytiu plochy

náčky s dostatočnou výškou a hrúbkou v koreňovom krčku výsadby schopné. Preto si myslíme, že je škoda takéto podmienky nevyužiť aspoň v jednej – dvoch vlastných lesných škôlkach.“ Na Šlankovom kopci za obcou Ladzany mám možnosť vidieť, ako sa podarilo miestnym lesníkom zvládnuť zalesňovanie kalamitných holín. S vedúcim LS Ladzany Ing. Stanislavom Húrošom, s Ing. Hraškom a Ing. Tvrdošínským diskutujeme o využívaní obalovanej sadby. Zhodujeme sa, že aj vzhľadom na extrémne suchá, ktorých sme svedkami v uplynulých rokoch, nadobúda na čoraz väčšom význame. Záujmom lesníkov je pritom nielen maximálne podporovanie prirodzeného zmladzovania porastov, ale aj minimalizovanie opakovaných zalesňovačiek.

Prechádzame okolo lokality Perie, na ktorej sa nachádzajú zvyšky najvyššie položených viníc na Slovensku. Po pár minútach sa dostávame do bučiny na Podbukovine, 12-hektárovej zalesnenej kalamitnej ploche, na ktorej je podľa slov Ing. Tvrdošínskeho jasne vidieť, že „**holoruby nemusia byť strašiakom pre ochranárov a verejnosť, pretože tu vidíme, že les si s prispelením lesníkov dokáže poradiť aj s veľkými odkrytými plochami.**“ Fotografujem a dávam mu za pravdu. Plocha je zabezpečená životaschopnou mladinou. Našou poslednou zastávkou je porast č. 111, vyčlenený ako objekt Pro Silva s vyznačenými cieľovými stromami. Tak takto vyzerá lesnícka kreatívna robota, ktorá každého lesníka so srdcom na pravom mieste teší určite najviac. Schádzame lesnou cestou do údolia a cestou sa pristavujeme pri ploche vyťaženej začiatkom tohto roka. Bujné a svieže dubové zmladenie pripomína nádhernú lesnú záhradku – výsledok práce lesníka, ktorý správne načasoval odkrytie zmladenia pod materským porastom v požadovanom rozsahu. Odnášam si z tohto miesta v digitálnom fotoaparáte krásne zábery a v duši pekný pocit z toho, ako citlivo a profesionálne dokážu tunajší lesníci napĺňať slová o prírode blízkom a trvalo udržateľnom obhospodarovaní lesa. A ešte niečo. Predsavzatie, že krupinský OZ navštívim častejšie. Stojí určite za to. ■

Vyznačené buky ako cieľové stromy v objekte Pro Silva v poraste č. 111

Obchodný riaditeľ š.p. LESY SR
Ing. Ján GROLMUS:

„Trváme na dodržiavaní pravidiel!“

Rozhovor

Kto je v našom podniku najpovolanejším človekom, ktorý by mal otvoriť rubriku venovanú téme Obchod s drevom, ak nie obchodný riaditeľ Ing. Ján Grolmus? Domnievame sa, že aj jeho odpovede na otázky Lesníka potvrdzujú to, čo o ňom hovorila kolegovia a obchodní partneri, ktorí ho poznajú. Že je človekom na správnom mieste, ktorý vie, o čom hovorí.

Po kalamite z konca roku 2004, následných viacerých vetrových a postupujúcej podkôrníkovej kalamite je trh presýtený ihličnatým drevom a rastie dopyt po dreve listnatom. Ako by sa dal ešte detailnejšie charakterizovať súčasný trh s drevom?

- Na realizáciu predaja dreva v jednotlivých časových obdobiach vplyvajú i živelné pohromy, v našom prípade ide hlavne o kalamity rôzneho druhu. Je to prirodzené, pretože tieto okolnosti majú za následok porušenie relatívne rovnovážneho vzťahu medzi ponukou a dopytom. Na konci roku 2006 sme evidovali objednávky na kúpu drevnej hmoty a uzatvorenie kúpnych zmlúv v roku 2007, ktoré boli vyššie o 300% ako zdroje dreva využiteľné na účely priamych dodávok zákazníkom. Išlo hlavne o požiadavky na ihličnatú guľatinu a listnatú vláknu. Kalamita, ktorá postihla strednú a západnú Európu, a to hlavne porasty so zastúpením ihličnatých drevín, spôsobila prebytok sortimentov ihličnatého dreva na trhu. Preplnený je český, rakúsky i nemecký trh a v dlhšom období druhého štvrtroka 2007 bol úplne uzatvorený maďarský trh s obrovskými zásobami nepredaného reziva. Situáciu nám komplikuje i postupujúca

Nezakrývame však skutočnosť, že v niektorých OZ sa celý proces v predaji ihličnatej hmoty dramatizuje

podkôrniková kalamita v našich porastoch a zvyšujúci sa podiel nižšej kvality guľatinových sortimentov. Nezaznamenali sme pokles záujmu o dodávky ani od našich najväčších partnerov, i keď pri rokovaniach o ďalšej spolupráci boli ich požiadavky smerované hlavne k zníženiu cien ihličnatej guľatiny. Tento tlak sme zvládli hlavne vďaka našej vyváženej cenovej politike v predchádzajúcom období.

Nezakrývame však skutočnosť, že v niektorých OZ sa celý proces v predaji ihličnatej hmoty dramatizuje, pretože kalamita vzhľadom na počasie výrazne expanduje. Nedovolím si uviesť nejaké prognózy, lebo vývoj nevedia odhadnúť ani odborníci zaoberajúci sa touto problematikou. Zvyšovanie objemov predaja zatiaľ riešime individuálne po OZ, v prípade neúmerného nárastu hmoty budeme nútení uplatniť aj iné možnosti realizované v predchádzajúcich rokoch.

Vraj dnes dokážeme predaj aj také dreveny a sortimenty, o ktoré ešte pred pár rokmi nebol žiadny záujem.

- Predaj listnatého dreva je v súčasnosti bez komplikácií a tak ako ste spomenuli, je možné umiestniť na trhu dreveny a sortimenty, o ktoré nebol v predchádzajúcich rokoch záujem. Myslím si, že tento stav nie je len dôsledkom prebytku ihličnatého dreva, ale aj meniacich sa podmienok v drevospracujúcom a hlavne celulózovopapierenskom priemysle.

Aký ďalší vývoj očakávame nielen u nás, ale aj v okolitých krajinách?

- V štvrtom štvrtroku 2007 predpokladáme stabilizáciu trhu i v ihličnatých drevenách a máme obavy, že bude nedostatok tejto hmoty - predovšetkým kvalitnejších guľatinových sortimentov.

Výmerou, na ktorej š.p. LESY SR hospodári a objemom dreva, ktorý každoročne obchoduje, je prirodzeným lídrom na slovenskom trhu. Dokážeme toto postavenie podľa vášho názoru vo vzťahu k tvorbe cien, speňaženiu dreva, výťažnosti guľatinových sortimentov, ale aj k uspokojovaniu požiadaviek zákazníkov využiť tak, aby sme mohli povedať, že zhodnocujeme majetok štátu efektívne a správame sa ako

štandardný subjekt v trhovom hospodárstve?

- Túto pozíciu si uvedomujeme a môžeme zodpovedne povedať, že od vzniku štátneho podniku sme sa vždy snažili o čo najvyššie možné zhodnotenie drevnej suroviny, a tým o čo najvyšší možný prospech našej firmy. Nadviazal by som na predchádzajúce konštatovanie o vyváženej cenovej politike. Viete, existujú aj také subjekty, ktoré sa pri

Obchod s drevom

nedostatku určitého sortimentu snažia cenu posunúť do nereálnych hodnôt a potom pri prebytku klesnúť pod únosnú mieru, možno niekedy hraničiacu až s výrobnými nákladmi. U nás sa zmeny nedejú metódou „skoku“, ale musia byť v súlade so zákonnými a vnútro podnikovými predpismi a samozrejme zohľadňujú celkovú situáciu v ekonomickej oblasti SR. Na vývoj cien má však nesporné najväčší vplyv pohyb na trhu a vzájomná závislosť medzi ponukou a dopytom. Ťažko sa zvláda situácia vo finančnej oblasti pri absolútnej prevahe jednej z týchto dvoch podmienok. Boli by sme radi, keby tento vzťah dosiahol aspoň niekedy v budúcnosti vyrovnané hodnoty.

Efektívny obchod s drevom teda nie je len o zvyšovaní cien, však?

- Iste. Celý systém prípravy, plánovania a kontroly predaja dreva smeruje k tomu, aby sme dosahovali z roka na rok lepšie výsledky. Je ale potrebné povedať, že to nepôjde donekonečna len prostredníctvom zvyšovania cien o nejaké percento voči skutočnosti minulého obdobia. Je nutné hľadať a rozvíjať ďalšie rezervy, postupy, ktoré zabezpečia prosperitu štátneho podniku. Jedným z takýchto krokov sú aukcie dreva. Som veľmi rád, že sme nezavrhlí myšlienku ich usporiadania, i keď na začiatku bolo argumentov prečo ich neuskutočňovať veľmi veľa. Dnes sa konajú na všetkých odštepných závodoch okrem čisto ihličnatých. Môžeme sa pochváliť dobrými výsledkami a tým najtransparentnejším spôsobom predaja najkvalitnejšieho dreva, ktoré sa v našich lesoch vyťaží.

Môžete dokomentovať tieto slová konkrétnymi údajmi?

- Moje slová potvrdzujú aj nasledovné údaje: na aukciách v I. polroku 2007 bolo ponúknutých 13 744 m³ drevnej hmoty • predaných bolo 13 092 m³, čo predstavuje úspešnosť 95,25 % • boli ponúkané hlavne dreveny – buk, dub, javor, jaseň, čerešňa, agát, smrekovec • celkove boli dosiahnuté tržby vo výške 75 053 917 Sk a priemerné speňaženie 5 733 Sk/m³ • najviac dreva sa vydražilo v OZ Trenčín v hodnote 13 241 211 Sk • najlepšie priemerné speňaženie dosiahol OZ Bardejov - 9 444 Sk/m³ • najdrahšie predaný sortiment bol na aukcii organizovanej OZ Bardejov. Cena za výrez javora dosiahla výšku 236 939 Sk/kus.

Čo okrem lepšieho speňaženia dreva a transparentného predaja znamenajú aukcie pre vás obchodníkov?

- V prípade, keby sme aukcie neuskutočňovali, určite by sme nevedeli, že na trhu je taký veľký záujem o fládový javor, dub, orech, čierny, čerešňu, jarabinu a v poslednom čase o agát. Samozrejme, že tomuto záujmu zodpovedajú i dosiahnuté ceny pri takomto predaji dreva. Preto moje poďakovanie patrí všetkým kolegom a kolegyniam, bez ohľadu na to, na akom úseku pracovali, ktorí participovali na tomto procese a ktorí sa ho snažia rozvíjať a zdokonaľovať.

Aké ďalšie nástroje okrem osved-

čenených aukcií mienite využiť, aby ste zvýšili výnosy z predaja dreva?

V nasledujúcom období bude dôležité vykonať opatrenia na zvýšenie výťažke cennejších sortimentov v pilarskej guľatine, t.j. zvýšenie percentuálneho podielu III. A akostnej triedy tak u ihličnatej, ako aj u listnatej hmoty. To je podľa nás ďalší z postupov na dosiahnutie vyšších tržieb a tento proces už bol zahájený.

O miere úspechu či neúspechu obchodných aktivít každej firmy rozhodujú vzťahy s obchodnými partnermi. Na akej úrovni sú podľa vášho názoru obchodné vzťahy š.p. LESY SR s odberateľmi dreva?

Vzťah š.p. LESY SR k svojim zákazníkom je založený na princípoch vzájomnej výhodnosti a korektnosti. Tieto uplatňované zásady nás zaraďujú medzi štandardné subjekty na trhu s drevom. Budovanie obchodných vzťahov nie je krátkodobá záležitosť a viaceré odberateľských subjektov chápalo vzájomnú spoluprácu len v ponímaní povinnosti štátneho podniku dodávať drevo, za ktoré sa bude platiť neskoro, alebo sa nezaplatí vôbec. O to viac nás mrzí konštatovanie našich partnerov združených vo Zväze spracovateľov dreva SR, že LESY SR sú zodpovedné za krach spoločnosti A.N.B., a.s., Žarnovica pre neuzavretie dlhodobého kontraktu. My by sme sa zase mohli opýtať, prečo s uvedeným odberateľom nechcela ani jedna, či už štátna, alebo neštátna firma obchodovať a prečo spomenuté subjekty nepodpísali nie dlhodobý, ale ani krátkodobý kontrakt. Určite preto, že to bol nedôveryhodný partner, ktorý si neplnil svoje záväzky.

S pozíciou š.p. LESY SR na trhu s drevom súvisí aj obrovský tlak spracovateľov dreva a obchodníkov s drevom, vyvíjaný predovšetkým na vás obchodníkov. Požadujú väčšie objemy dodávok, dlhodobejšie kontrakty, iné sortimenty, možno zmäkčenie kritérií ich ratingu a podobne. Vo verejnosti a médiách sa objavujú pochybnosti, či dokážeme korektné tento tlak zvládať. Dokážeme? Akými mechanizmami mu celíme?

Spomenul som už, že tlak na obchodníkov je vyvíjaný v priebehu existencie celého obchodného prípadu. Začína pri dojednávaniach prehnaných požiadaviek na objem dodávok, pokračuje v rokovaniach

o platobných podmienkach a výške ceny a končí pri samotnej realizácii dodržaním technických podmienok. Od všetkých spomínaných atribútov závisí konečný efekt uzatvoreného zmluvného vzťahu. Niektorí odberatelia sa snažili využiť, alebo lepšie povedané zneužiť Rozhodnutie Protimonopolného úradu SR o určení kompetencii v predaji surového dreva a to je možnosť uzatvárania kúpnych zmlúv v 60% z úrovne GR a v 40% z úrovne OZ.

Počnúc rokom 2000 sa začali tvoriť princípy obchodnej politiky štátneho podniku, ktoré v priebehu rokov boli menené a dopĺňané o nové poznatky, ale všetky sledovali a mali za cieľ dosiahnuť prospech pre našu firmu z obchodnej činnosti spojenej s predajom dreva a výrobkov z dreva. Uvedené princípy sú zhrnuté v smerniciach – Zásady obchodnej politiky v š.p. LESY SR, Banská

Bystrica, Zásady realizácie drobného predaja, Zásady cenovej politiky LESOV SR, š.p., Zabezpečenie a správa pohľadávok. Trváme na tom, aby sa pravidlá uvedené v týchto dokumentoch striktne a bez výnimiek dodržiavali. Takýmto spôsobom vytvárame rovnaké podmienky pre všetkých zákazníkov a snažíme sa eliminovať akékoľvek prejavy klientelizmu.

Veľmi dôležitú úlohu v tomto procese zohráva činnosť regionálnych manažérov. Zabezpečujú komplexné informácie o zákazníkoch v regióne a preverujú dodržiavanie prijatých pravidiel v obchode s drevom. Z výsledkov kontrol nám vychádza, že v uvedených aktivitách budeme pokračovať, lebo žiaľ, ešte nie všetci sme ochotní vynakladať svoje úsilie v prospech firmy a „ťahat za jeden koniec“. Som si však istý, že drvivej väčšine pracovníkov záleží na dobrom imidži našej firmy.

Aká je štruktúra obchodovaného dreva z hľadiska podielu ihličnatého a listnatého dreva, výťažnosti guľatinových sortimentov a percentuálnych podielov guľatiny, vlákničky, paliva a biomasy?

Výška ťažby dreva bola naplánovaná pre rok 2007 v pomere 53 % ihličnatého dreva a 47% listnatého dreva. Tento pomer sa však mierne mení v závislosti od prírodných podmienok, od výšky spracovania hlavne ihličnatej kalamity. V číselnom vyjadrení to predstavuje 1,9 mil. m³ ihličnatého dreva a 1,7 mil. m³ listnatého dreva. Z uvedeného množstva je možné použiť k priamym dodávkam cca 1,7 mil. m³ ihličnatej hmoty a 1,6 mil. m³ listnatej hmoty.

Percentuálny podiel guľatinových sortimentov bol plánovaný u ihličnatej hmoty na 73,8%, u listnatej hmoty na 43,7%, vlákničky ihličnatej na 22,6% a vlákničky listnatej na 52,9%.

Z celkového objemu ťažby sme ďalej plánovali 11 tis. m³ drevnej hmoty pre vlastnú spotrebu, 110 tis. m³ pre spracovanie v SDV, 100 tis. m³ na výrobu energetickej štiepky a 7 tis. m³ pre ponechanie hrúbka pri pni.

Aký je dopyt po jednotlivých sortimentoch? Dokážeme naň dostatočne reagovať?

V našom rozhovore som už uviedol, že dopyt po jednotlivých sortimentoch dreva bol pre rok 2007 veľmi vysoký. Z uvedeného dôvodu nebolo možné naplniť ani požiadavky stálych zákazníkov

a od začiatku roka sme museli neustále reagovať na sťažnosti z dôvodu zamietnutia prísluhu dodávok dreva. Klienti využili a využívajú všetky metódy na dosiahnutie svojho cieľa, od uplatnenia sťažností cez nášho zakladateľa, po sťažnosti adresované Protimonopolnému úradu SR. Viete v lesnom hospodárstve nie je možné reagovať na požiadavky zákazníkov tak ako v obchode s inými komoditami – zvyšujúci dopyt determinuje a akceleruje zvýšenie výroby a tým sa zvyšuje ponuka. My na ponuky môžeme reagovať v súlade s hospodárskymi opatreniami, uvedenými v lesných hospodárskych plánoch, prípadne tak, ako je to teraz pri spracovaní následkov kalamity. Ťažšie je to však o to, že musíme a chceme zabezpečiť prosperitu našej firmy aj pre budúce roky a chceme obchodovať a predávať drevo aj v budúcnosti. ■

Beseda so štyrmi regionálnymi manažermi predaja š.p. LESY SR

Náš podnik je stabilizujúcim prvkom na trhu s drevom

V systéme obchodovania s drevom majú významné miesto štyria regionálni manažeri predaja, zodpovední za obchodné vzťahy s partnermi, ktorí odoberajú na základe rozhodnutia Protimonopolného úradu SR 60 percent obchodovateľnej drevnej hmoty š.p. LESY SR. Zvyšných 40 percent obchodujú odštepne závody vlastnými silami. Ing. Tibor KOŠČO, manažer predaja v regióne Západ (teritóriá OZ Šaštín, Smolenice, Palárikovo, Topolčianky, Levice, Krupina a Žarnovica), Ing. Dušan CHUDOVSKÝ, manažer predaja v regióne Sever (teritóriá OZ Prievidza, Trenčín, Považská Bystrica, Žilina, Čadca, Námestovo a Liptovský Hrádok), Ing. Ľubomír MACHYNIÁK, manažer predaja v regióne Stred (teritóriá OZ Slovenská Ľupča, Čierny Balog, Beňuš, Rimavská Sobota, Revúca a Kriváň) a Ing. Michal MACEJKO, manažer predaja v regióne Východ (teritóriá OZ Rožňava, Košice, Prešov, Vranov, Bardejov a Sobrance) súhlasili so stretnutím, na ktorom sme hovorili o praktických aspektoch, obchodnej činnosti s cieľom priblížiť našim čitateľom a kolegom, čo všetko vplyva na mieru jej úspechu, či neúspechu.

Možno by sme mali začať práve vami. Aká je teda pozícia regionálnych manažérov predaja v systéme obchodovania s drevom?

M. MACEJKO: Jednoducho povedané, my sme zodpovední za kvalitatívne a kvantitatívne plnenie dodávok dreva odberateľom, s ktorými uzavrelo zmluvu generálne riaditeľstvo (GR). Samozrejme v spolupráci s kolegami na OZ a GR. Druhoradou našou úlohou je analyzovanie obchodu s drevom v rámci regiónov, na základe správania sa regionálnych odberateľov obchodujúcich s OZ, ale aj neobchodujúcich, takisto iných producentov drevnej hmoty – urbáriátov, obecných a mestských lesov a podobne.

Tlak na obchodníkov je vyvíjaný v priebehu existencie celého obchodného prípadu

T. KOŠČO: Konkrétne ide o koordináciu dodávok pre kľúčových zákazníkov určených z pozície GR. Ďalej sledovanie vývoja pohľadávok na OZ a toku dreva od manipulácie na expedičných skladoch až po bránu zákazníka.

Aké problémy musíte riešiť v každo-dennej praxi, aby sa vám podarilo skordinovať dodávky dreva k spokojnosti oboch strán – producenta i odberateľa dreva?

M. MACEJKO: Odštepným závozom sa nie vždy podarí zabezpečiť v danom čase dostatok zdrojov dreva tak, ako si to naplánovali.

D. CHUDOVSKÝ: Rozdiely medzi smerovaním a realitou majú objektívne i subjektívne dôvody.

Medzi tie objektívne patrí v prvom rade kalamita, či už vetrová, podkôrniková, alebo iná, ďalej zmeny ťažbového fondu z dôvodu klimatických faktorov, taktiež rozhodnutia štátnej správy, ktoré nejakým spôsobom zasiahnu do plánov ťažby a podobne. Čo sa týka subjektívnych faktorov, nechcem vstupovať do svedomia všetkým OZ, ale ide v prvom rade o nevenovanie dostatočnej pozornosti pri príprave podkladov potrebných pre zabezpečenie obchodnej činnosti. Následne potom vznikajú disproporcie medzi plánovanou skutočnosťou a realitou možnosti dodávok.

Vašou úlohou je síce starať sa v prvom rade o pridelených veľkých zákazníkov, ale nesnažíte sa prípadným problémom predchádzať aj usmerňovaním kolegov na OZ v obchodovaní s malými regionálnymi odberateľmi dreva?

M. MACEJKO: Samozrejme, komunikujeme s nimi. Ak sa staráme o odberateľa, ktorý odoberá hmotu z viacerých OZ, tak medzi nimi prenášame o ňom všetky potrebné informácie. Ak jeden závod eviduje pohľadávky po lehote splatnosti voči nejakému zákazníkovi, tak to vedia aj ostatné OZ, ktoré s ním obchodujú. My sme na rozdiel od našich kolegov na OZ vonku, pohybujeme sa v regióne medzi závodmi, sme teda prví, ktorí môžu získať informácie o obchodných partneroch a takto z prvej ruky ich posunúť na OZ.

T. KOŠČO: Samozrejme, takéto informácie sú určite veľmi cenné nielen pre generálne riaditeľstvo, ale aj pre OZ a preto si ich nenechávame pre seba. Preto našou úlohou a snahou je informovanosť OZ a GR o problémoch, ktoré vznikajú pri obchodovaní. Či už pri preberaní hmoty, následnom zatriedovaní, platbách a spracovateľských kapacitách daného zákazníka.

Na odštepných závozoch, konkrétne od niektorých riaditeľov OZ som však počul názory, že vás nepovažujú za potrebných, že dokonca ani nevedia, čo robíte...

T. KOŠČO: Ak by sa zaujímali o to, čo robíme, tak by určite zmenili názor a brali by nás naopak ako pomoc a potrebných aj pre obchodovanie na úrovni OZ. Našou úlohou je aj kontrolná činnosť, ktorú vykonávame v regióne na MES, kde veľkú úlohu zohráva ľudský faktor. Ten je vo veľkej miere ovplyvňujúci pri zhodnocovaní dreva, zatriedení a následnom predaji.

L. MACHYNIAK: Takýto názor niektorých riaditeľov OZ je spôsobený aj tým, že my v prvom rade komunikujeme s vedúcimi obchodu a logistiky OZ. S riaditeľmi prichádzame do kontaktu iba vtedy, ak si to situácia vyžaduje a ak je potrebné niečo s nimi odkonzultovať.

D. CHUDOVSKÝ: Viete, odpoveď na tieto pochybnosti nespočíva iba v tom,

že neprichádzame s riaditeľmi OZ často do kontaktu. Zatiaľ sme hovorili o našej metodologickej pomoci OZ, ktorá spočíva v poskytovaní informácií o vývoji trhov, cien, zákazníkov, ktoré majú naši kolegovia len z úrovne regiónov. My im poskytujeme komplexný pohľad. Na druhej strane však vykonávame aj kontrolnú činnosť a preto nás niektorí kolegovia na závozoch vnímajú negatívne. Chcem však zdôrazniť, že my nemáme záujem zasahovať OZ do ich kompetencií pokiaľ neporušia zásady obchodnej politiky podniku. Nechávame im voľný priestor na realizáciu spomenutých 40 percent. Ale možno práve v tom pomere 60:40 je problém, pretože OZ nestihajú alebo nemôžu uspokojiť všetkých zákazníkov v regióne. Preto dochádza voči nám k určitému napätiu.

Môžeme potvrdiť, že OZ skutočne nie sú spokojné so stanovenými objemami hlavne guľatiny, ktorú má obchodovať GR a ktorá ostáva im, pretože nedokážu uspokojiť regionálnych odberateľov dreva. Sú pod ich tlakom a miestni podnikatelia sa ich pýtajú: Prečo nám nemôžete predat drevo? Nemyslíte si na základe vašich poznatkov a skúseností, že by malo vedenie podniku prehodnotiť obchodnú politiku, menej uprednostňovať veľkých zákazníkov a vyčleniť väčšie objemy pre malých zákazníkov, ktorí predstavujú vo svojich regiónoch častokrát významný stabilizačný prvok sociálnej situácie?

T. KOŠČO: Treba povedať, že ak chceme zhodnocovať drevnú hmotu čo najlepšie, tak musíme uprednostňovať stabilných obchodných partnerov, ktorí dokážu vytvoriť spracovanie dreva pridanú hodnotu tu na Slovensku. Máme stanovené kritériá hodnotenia zákazníkov a vyhodnocujeme priebežne všetky informácie, ktoré sa nám o nich podarí získať. Dokážeme teda posúdiť ich stabilitu alebo to, či žijú len z rozdielu ceny dreva, ktoré získajú a následne predávajú ďalej. Je prirodzené, že potrebujeme obchodovať s firmami, ktoré sa progresívne vyvíjajú, ktoré investujú do modernizácie a významne sa podieľajú na raste HDP a zamestnanosti v danom regióne. Stabilizačný prvok nám určite nevyriešia tzv. novovzniknuté firmy, ktoré v predmete podnikania majú od A po Z všetko a ich záujem o drevo je len dočasý za účelom rýchleho zisku. Takéto firmy pri vzniknutom probléme, akým je napríklad kalamita, nám nevedia pomôcť, nie sú stabilné ani z hľadiska ceny dreva, zamestnanosti a zakotrovaného objemu dreva. Samozrejme, nemyslím tým všetky.

D. CHUDOVSKÝ: OZ zaujíma odpoveď na jedinú otázku: Môžu predat drevo danému regionálnemu zákazníkovi alebo nemôžu? Z ich uhla pohľadu nie sú ratingy

zákazníkov práve najšťastnejším riešením, pretože menších regionálnych zákazníkov odsávajú niekde dozadu, za tých veľkých, ktorí majú inú perspektívu a ukazovatele. Treba ale povedať, že aj medzi tými menšími spracovateľmi dreva sú v tejto kategórii odberateľov takí, ktorí sa vyvíjajú, investujú do nových technológií. Vo vzťahu k tým veľkým sú ale znevýhodnení, pretože nemôžu dosiahnuť rovnaké ukazovatele.

T. KOŠČO: Je tu ešte jeden aspekt, ktorý sme zatiaľ nespomenuli. Ak majú naši odberatelia zainvestovať do modernizácie a zvýšenia konkurencieschopnosti, potrebujú dlhodobéjšie garancie dodávok dreva, ako im dnes poskytujeme.

Na aké obdobie sú v súčasnosti uzatvárané zmluvy s obchodnými partnermi, z akého dôvodu a akú dĺžku trvania zmlúv očakávajú od nás naši zákazníci?

M. MACEJKO: Uzatvárame štvrtročné zmluvy, ale naši partneri od nás očakávajú minimálne ročné kontrakty. Taká je obchodná politika nášho podniku s tým, že podpis zmlúv z našej strany je podmienený aj zložením bankových garancií zo strany obchodného partnera.

L. MACHYNIAK: Možno by som mal doplniť, že spracovatelia dreva, vyrábajúci celulózu, papier a drevotrieky majú s nami uzatvorené zmluvy do konca roka a piliari na daný štvrťrok. Je úplne jedno, či je to „top klient“, alebo malý regionálny zákazník, všetci majú štvrtročné zmluvy. Rozhodovanie o dĺžke trvania jednotlivých zmlúv je v kompetencii generálneho riaditeľa.

Nemyslíte si, že by mali LESY SR predsa len uzatvárať dlhodobéjšie kontrakty so zákazníkmi, ktorí sa časom ukázali ako seriózni, s významnou, v niektorých zaostalejších regiónoch Slovenska dokonca jedinou zamestnávateľskou pozíciou? Ktorí chcú investovať do rozvoja firmy a potrebujú garancie dodávok dreva, aby získali bankové úvery?

D. CHUDOVSKÝ: Pokiaľ budú plány smerovania dodávok na OZ pripravené tak, ako je tomu dnes, že sa o ne nemôžeme spoľahlivo oprieť, tak to nebude možné, pretože pre podnik by bolo priveľkým rizikom zaviazat sa k dlhodobejším dodávkam dreva. Okrem toho musíme brať do úvahy už spomenuté kalamity.

M. MACEJKO: Iste, aj pre nás by bolo jednoduchšie a výhodnejšie uzatvárať s partnermi dlhodobéjšie zmluvy, ale za týchto okolností by partnerom aj nám mohlo ich plnenie spôsobiť veľké problémy. Okrem toho by sme museli vyriešiť inak mechanizmus stanovovania cien, ktoré boli doteraz dohadované na štvrťrok, maximálne polrok.

V tejto súvislosti si určite spomenie-

Ing. Dušan CHUDOVSKÝ

Ing. Tibor KOŠČO

te na vytváranie výrobného - obchodného logistického systému, ktorého cieľom bolo mať on line informácie o pohybe každého kubika dreva od porastu až po bránu zákazníka a vhodnou logistikou znižovať náklady na každý vyťažený, približený a odvezený kubik dreva. Čo si myslíte o tomto systéme?

D. CHUDOVSKÝ: Myšlienka je to určite dobrá, ale pokiaľ nezmeníme myslenie ľudí vo vonkajšej prevádzke a neprispôbime tomuto zámeru riadenie a organizačnú štruktúru, tak sa so žiadnou dobrou myšlienkou nepohneme ďalej. Minimalizovanie nákladov na každý kubik dreva je pritom komplexom opatrení, ktoré treba urobiť v nasadzovaní efektívnejších technológií a postupov v ťažbe dreva, riešiť inak odvoz dreva priamo z lesa a podobne. Ale na to potrebujeme aj kvalitnejšiu lesnú dopravnú sieť a dostatok odvozných miest, spĺňajúcich určité parametre.

M. MACEJKO: Na druhej strane sa treba opýtať aj obchodných partnerov, či sú vybavení odvoznými prostriedkami, schopnými odvázať drevo z lesa v každom počasí, teda s predným náhomom.

D. CHUDOVSKÝ: Myslím si, že hlavný problém je v ľuďoch, ktorí by mali byť schopní čo najlepšie zhodnotiť vyťažené drevo. Zasa naozaj nechcem vstupovať nikomu do svedomia, ale je rozdiel, či bude zatrieďovať drevo od harvestora lesník, alebo vyslaný manipulant z expedičného skladu. Ďalší problém je bezpečnosť práce pri nakládke dreva v lese. Ciachovanie, meranie dreva túto prácu komplikuje. Chcem tým povedať, že musíme vyriešiť celý komplex organizačných a personálnych problémov, aby takýto systém mohol fungovať. Aby som doplnil kolegu, aj od odberateľov dreva to vyžaduje, aby boli vybavení elektronickým preberaním dreva. No a na to sú potrebné aj zmeny v príslušnej legislatíve, pretože tá súčasná nám neumožňuje iba ciachovať drevo a spoliehať sa na elektronické meranie.

M. MACEJKO: Do budúcnosti teda pred touto myšlienkou nezatvárame dvere a určite sa postupne presadí tak, ako v iných, lesnícky vyspelých európskych krajinách, ale najskôr bude treba vyriešiť množstvo problémov. To nepôjde zo dňa na deň.

Zatiaľ ste nehovorili o zodpovedajúcej podpore informačného systému. Ako vnímate túto otázku? Máte všetky informácie, ktoré pre svoju prácu potrebujete, v reálnom čase?

M. MACEJKO: Nemáme. Zatiaľ disponujeme starými informáciami. Ak chceme tok dreva operatívne riadiť, potrebujeme čerstvé, okamžité informácie o zrealizovaných dodávkach. Ak nebudeme môcť potrebné údaje získať z nového informačného

systému, tak sa asi budeme musieť vrátiť naspäť k tomu, čo už fungovalo.

Nekomunikujete s implementátorom nového informačného systému?

L. MACHYNIAK: Ale áno, ibaže táto problematika je vo „weblese“ riešená momentálne na úrovni OZ, ktorá je prioritná. Sumarizačná podoba „weblesu“ na úrovni generálneho riaditeľstva bude riešená následne a umožní nám mať oveľa lepší prehľad o toku dreva.

M. MACEJKO: Celý proces je sprevádzaný veľkými problémami s natipovaním všetkých potrebných informácií do systému. Ak sa ich nepodarí vyriešiť, nebudeme mať k dispozícii potrebné údaje včas. Objektívne však treba povedať, že už aj dnes nám obchodníkom nový informačný systém sprístupňuje informácie, ktoré sme predtým nemali, resp. ktoré sme si museli práce ziskávať. Sú pre nás veľmi užitočné. Napríklad informácie o dodávkach drevej hmoty pre jednotlivých odberateľov aj podľa MES resp. LS.

Podme k problematike pohľadávok po lehote splatnosti (PPLS), k ich vývoju a k tomu, ako sa s nimi dokážeme vysporiadať.

L. MACHYNIAK: Môžem povedať, že ak by všetci vždy striktno dodržiavali pravidlá, stanovené smernicami platnými na obchodnom úseku, tak by sme dokázali predchádzať vzniku mnohých pohľadávok.

M. MACEJKO: Viete, úplne môžeme predchádzať vzniku ďalších pohľadávok aj za predpokladu, že dokonale poznáme trh, každého obchodného partnera, že na základe týchto poznatkov dokážeme predvídať ďalší vývoj obchodného vzťahu.

T. KOŠČO: Predpoklad a vývoj PPLS je ťažké odhadnúť aj keď by sme obchodného partnera poznali na sto percent. Situácia sa oproti minulosti výrazne zlepšila, ale nikdy nemôžeme s presnosťou predpokladať ich ďalší vývoj. Zákazník sa riadi pri obchodovaní jednoduchým pravidlom. Keď jemu uhradia včas, pre nás aj on nám. V obchodovaní je táto väzba veľmi dôležitá. Položme si skôr otázku, prečo vznikajú PPLS? Skúsme to rozanalyzovať a zamyslieť sa. Podľa môjho názoru je veľmi dôležité, aký spracovateľský program má, aké má doby splatnosti voči svojim obchodným partnerom, akým kapitálom disponuje, či je nový na trhu atď. Samozrejme, pre nás v rámci krytia PPLS sú najlepším ochranným mechanizmom obranné mechanizmy ako garancia banky, ručenie majetkom do výšky úverového limitu atď. Tých mechanizmov je viacero, treba len vybrať ten správny.

My nepoznáme dokonale našich obchodných partnerov?

L. MACHYNIAK: Našich áno, ale nepoznáme obchodných partnerov našich part-

nerov. Tieto informácie sú predmetom ich obchodného tajomstva.

D. CHUDOVSKÝ: Skúsme sa na to pozrieť očami kolegov na OZ. Donedávna som na závode pôsobil a možno teraz vystupujem ako ich obhajca, ale oni sa skutočne na to pozerajú inak. Zoberte si, že výroba má niečo naplánované - určitý objem dreva, ktorý realizuje. Začnú sa hromadiť zásoby na expedičných skladoch, OZ nemá finančné prostriedky. Musí ísť do rizika a dodáva odberateľom, ktorých považuje za serióznych, spoľahlivých, overených aj za cenu, že ide do väčších pohľadávok, akoby možno bolo vhodné a niekedy sa skutočne stáva, že sa to nepodarí. Tak vznikajú nové pohľadávky, pretože obchodník na závode je medzi dvoma mlynskými kameňmi. Na jednej strane ho naháňa ekonóm, lebo nemá financie, na druhej strane ho naháňa výroba, aby vyčistil expedičné sklady, lebo nemá kde voziť... Nemôžeme teda iba chcieť, aby si závody splnili to, čo je na papieri. Pekne sa to síce povie, ale nie vždy sa to dá.

M. MACEJKO: Čo sa týka pohľadávok treba dodať, že sa v tejto oblasti podaril vykonať kus dobrej práce. K 31.12.2003 sme mali pohľadávky po lehote splatnosti 490,6 milióna korún a k 31.12.2006 klesli na 312,7 milióna korún. To je výsledok toho, že sme prestali tolerovať neplatičov.

D. CHUDOVSKÝ: Nemalo by sa ale stavať, že jeden OZ má voči danému odberateľovi pohľadávky a druhý mu napriek tomu drevo dodáva. To je to, čo spomínal kolega Machyniak.

Nedokážete upozorniť odštepné závody a prípadne vedenie podnikníka, že k takému niečomu dochádza?

M. MACEJKO: Určite áno, ale zasa s tým časovým oneskorením, pretože informácie nemáme on-line, teda v reálnom čase. Ale hneď po ich získaní a overení na OZ reagujeme.

Nešťátne lesnícke subjekty veľmi pozorne sledujú obchodné počínanie š.p. LESY SR, ktoré sú prirodzeným lídrom na trhu s drevom. Myslíte si, že dokážeme optimálne využívať toto postavenie na trhu a pozitívne ho ovplyvňovať v náš prospech?

L. MACHYNIAK: Ide o záležitosť ponuky a dopytu. Naš podnik plní predovšetkým úlohu stabilizujúceho prvku na trhu s drevom, ktorý si nemôže dovoliť experimentovať a čakať, ako sa vyvinie situácia. My musíme mať značnú časť obchodovaného objemu zakontrahovanú za dohodnutú cenu. Tvoríme tak priemernú cenu dreva na trhu. Nešťátne lesnícke subjekty sú raz nad ňou a raz pod ňou. To je zákonitý. ■

K problematike obchodovania s drevom š.p. LESY SR sa nám v tomto vydaní LESNÍKA vyjadrili obchodný riaditeľ podniku a regionálni manažéri predaja. Do nasledujúceho vydania máme pripravené názory a hodnotenia niektorých odberateľov dreva. Veríme však, že sa o svoje skúsenosti a pripomienky, prípadne názory na zverejnené informácie o obchodovaní s drevom, podelia v nasledujúcom októbrovom vydaní aj naši kolegovia z odštepných závodov. Radi im dáme v podnikovom časopise priestor. Dúfame, že ho aspoň niektorí z tých, ktorí s obchodom s drevom prichádzajú do kontaktu alebo je priamo ich pracovnou náplňou, využijú.

Články do rubriky pripravil
Jozef MARKO

Ing. Michal MACEJKO

Ing. Ľubomír MACHYNIAK

V čom spočíva /ne/úspech v prirodzenej obnove duba

Peter PAUČO

Dub je jednou z hlavných drevín v 2.vegetačnom stupni. Z hľadiska produkcie drevnej hmoty je to drevina veľmi cenná. Dubové drevo vďaka svojim technickým a estetickým vlastnostiam nájde široké uplatnenie aj v budúcnosti.

Prechod na podrastný spôsob obnovy napriek nesporným výhodám aj pri obnove porastov so zastúpením duba prináša niektoré problémy, o ktorých by som sa chcel v tomto článku zmeniť. Na úvod by som sa vrátil trochu do histórie.

S clonnou obnovu nemáme na Lesnej správe Rimavská Sobota dlhodobé skúsenosti. V sedemdesiatych rokoch minulého storočia sa s nástupom výkonnejšej techniky, najmä LKT, prispôbilo hospodárenie jej využitiu. Obnovy porastov sa vykonávali holorubmi s následným zalesnením celej odkrytej plochy drevinami ktoré predpisoval LHP. Hlavnou drevinou bol predovšetkým dub a z ihličnanov borovica. Uvedený spôsob hospodárenia bol nutný aj z hľadiska vysokého predpisu prevodov a premien. Do tejto kategórie boli zaradené porasty s vysokým zastúpením cere a hraba, hoci väčšinou to boli kmeňoviny, kvalita ktorých zodpovedala stanovištným podmienkam. Predpis obnovného zastúpenia v tých časoch vylučoval zastúpenie hraba a cere. Pri obnovách LHP sa viedli niekedy aj ostré diskusie pracovníkov lesnej prevádzky so zariadeniami a štátnou správou o zaradení spomenutých drevín do obnovného zastúpenia. Zákon a s ním súvisiace predpisy boli neúprosne. Zodpovední pracovníci prevádzky si uvedomovali nereálnosť takýchto predpisov, pretože v praxi ich nebolo možné dosiahnuť. Cer a hrab mal v obnovovaných porastoch značné zastúpenie, dobre sa prirodzene zmladzoval a aj napriek holorubom ho bolo na obnovných prvkoch neúrekom. Dosiahnuť obnovné zastúpenie duba vyžadovalo intenzívnu starostlivosť o obnovované plochy celoplošným výžinám, neskôr celoplošnými výsekmí. Napriek tomu že v tom období bola lacná pracovná sila, relatívny nedostatok robotníkov a hlavne prostriedkov na pestovnú činnosť, nepodarilo sa všade dosahovať predpísané obnovné zastúpenie a vôbec sa už nedarilo vylúčiť hraba a cere z obnovovaných plôch na ktorých sa vo väčšej alebo menšej miere vyskytovali. V deväťdesiatych rokoch sa podarilo presadiť aby v obnovnom zastúpení bol v obmedzenej miere aj hrab a cer. Naďalej však prevažoval holorubný spôsob hospodárenia. Začala však stúpať hodnota pracovnej sily čím sa zvyšovali aj náklady. Začali sme pociťovať nedostatok prostriedkov na pestovnú činnosť. Okolnosti nás nútili efektívnejšie využívať náklady a zvyšovať podiel prirodzenej obnovy. V druhej polovici deväťdesiatych rokov už bolo bežné, že tam, kde boli vhodné podmienky na prirodzenú obnovu, zmenili sme predpísaný holorub a obnovovali sme podrastovým spôsobom. V súčasnosti máme nový LHP, ktorý pozná len podrastný spôsob obnovy, čo sa v niektorých prípadoch javí ako problém.

Rád by som sa podelil s mojimi skúsenosťami s prirodzenou obnovou duba na lesnej správe Rimavská Sobota. **Z vlastných skúseností viem, že každá obnovovaná plocha sa správa inak a neexistuje univerzálny recept na úspech.** Doterajšie skúsenosti s prirodzenou obnovou duba naznačujú, že v niekto-

rých prípadoch sa nedarí dosahovať obnovné zastúpenie duba ani v takom rozsahu ako bol zastúpený v materskom poraste. V budúcnosti by to mohlo znamenať znižovanie plošného zastúpenia duba. Rád by som sa tu zmienil o okolnostiach, ktoré podľa mňa rozhodujú o úspechu v prirodzenej obnove.

PRÍPRAVA PORASTU NA OBNOVU

Mala by začať aspoň desať rokov pred započatím obnovy. Vo väčšine prípadov nepredpisoval LHP v poslednom decéniu pred obnovou žiadny zásah. Myslím si, že nechať porast pred obnovou bez možnosti zasiahnuť je premrhaný čas. Ak sa v tomto období objaví po semennom roku nálet duba, treba mu umožniť, aby prežil. Niekedy stačí vybrať spodnú etáž, ktorú tvorí u nás najmä hrab alebo krovie, alebo mierne uvoľniť zápoj. Ak sa nám podarí udržať zmladenie, začíname obnovu od existujúcich skupín zmladenia, ktoré môžu v tom čase zabrať už veľkú časť výmery porastu. Ak začíname s obnovou porastu kde ešte nie je žiadne zmladenie, musí sa pri presvetľovaní rube odstrániť aj spodná etáž, ktorú vo väčšine našich porastov tvorí hrab a kroviny. Potom treba zabrániť jej opätovnému zmladeniu náterom pníkov alebo postrekom v nasledujúcom vegetačnom období. Na tento účel je vhodný Roundup. Aj keď s prírodou blízky hospodárením to nemá veľa spoločného, predídeme tým vysokým nákladom na výseky po nástupe prirodzeného zmladenia. V prípade semenného roku

na plochách, kde sa dajú použiť mechanizmy treba urobiť prípravu pôdy, ktorá podstatne zlepšuje vzhádzanie semena a zakoreňovanie náletu.

VYUŽITIE ÚRODY SEMENA A ROZDIELY V PRIRODZENEJ OBNOVE DUBA ZIMNÉHO A LETNÉHO

Významná úroda dubového semena sa u nás vyskytne obyčajne len raz za decéniom, preto ju treba maximálne využiť a urobiť potrebné opatrenia v porastoch aj za cenu zmeny ťažbových projektov. Dôležitá je aj kvalita semena. Čím je úroda slabšia, tým horšia býva kvalita semena. Po slabých úrodách sa objavuje nálet len v minimálnom množstve a preto aj horšie prežijú ako po bohatých úrodách. Rozdielne výsledky sú u duba zimného a letného. Dub zimný má drobnejšie semená a je ich podstatne viac ako u duba letného. Vzniknutý nálet tvorí hustý porast, ktorý lepšie odoláva iným drevinám a burine. Dub letný má väčšie semená, ale je ich podstatne menej. Tvorí redšie nálety, kľúč neskoršie a pretože sa vyskytuje na vlhkejších stanovištiach, sprevádza ho aj bujná bylenná vegetácia. Táto vzhádzajúce semenáčiky tieni, udržiava sa v nej vlhkosť a nálet býva napadnutý múčnatkou. Výsledky v prirodzenej obnove sú nepomerne horšie ako u duba zimného.

V prípadoch, keď viac rokov nebola úroda semena robili sme aj podsady, ale výsledky boli zlé. Dub je svetlomilná drevina a sadenice zle znášajú zatienenie. Pod materským porastom trpia nedostatkom vlhky najmä v suchých rokoch. Obdobia sucha preživali sadenice na holých plochách lepšie ako v podsadách. ■

Peter Paučo, pestovateľ na Lesnej správe Rimavská Sobota OZ Rimavská Sobota

(pokračovanie v Lesníku č. 10)

Echo zeleného Otčenáša

Ladislav MALÁK

Opátka - prirodzené zmladzovania jedle

V opátskych lesoch sa darí oveľa viac jedlí ako smrekú

Je dobré i veľmi potrebné, že časopis Lesník sa práve v aprílovom čísle, k Mesiacu lesov, podrobnejšie zaoberal témou **LHP**. V súčasnosti je totiž lesný hospodársky plán ťažko skúšanou lesníckou veličinou, na ktorú po zrode a potom po celých desať rokov striehne veľa záľudností, ba aj nežičlivosti pri naplnení všetkých ušľachtilých zámerov v prospech lesa. A hoci sa ešte stane, že LHP je pre lesníka, nechcené, odudrané dieťa, v „civilizovanej“ lesníckej krajine menom Slovensko už možno hovoriť v celku o situácii, že LHP má pre našich horárov úroveň i dôležitosť modlitebnej knižky, v ktorej svoj zelený Otčenáš i ostatné „modlitby“ berú nanajvýš vážne.

O to dôležitejšie je, aby sa LHP vyhovoval čo najkvalitnejšie. Aby čo najrealnejšie odrážal potreby i možnosti každého porastu. Aby sa taxátori čo najviac zžili s konkrétnym LHC, aby brali do úvahy špecifické podmienky lesnej lokality, dostatočne dlhým pobytom v teréne si „prečítali“, akým drevinám sa tam najviac darí, aby si vypočuli aj názory lesníka, diskutovali s celým kolektívom.

Hoci spoločenská objednávka preferovať napríklad smrek je ešte stále silná, už treba brať do úvahy aj silu objednávky daných podmienok LHC, zmenenú ekologickú situáciu a pod. Príklad „víťazstva“ sily spoločenskej objednávky z druhej polovice 20. storočia je síce už vykopávkový, ale stále je výstrahou - to keď v lesoch pod Duklou i v celom flyšovom pásme severovýchodných Karpát lesníci dostali cez LHP príkaz vysádzať smrek, no ten vo veku okolo 20 rokov postihla červená hniloba a hynul. V celkovej veľmi úspešnej kronike rozvoja slovenského lesníctva v celoeurópskom kontexte je to poriadna čierna škvvrna!

Mňa však bude do smrti mrziť problém, ktorý sa ma bytostne dotýka, lebo jestvuje v lesoch, v ktorých sa dnes už ako dôchodca a aktívny turista denne pohybujem: ide o lesy v okolí obce Opátka, vo východnej časti Slovenského Rudohoria, v lesnom masíve známej Kojšovskej hole. Aj tu taxátori v druhej polovici 20. storočia, zrejme tiež pod tlakom vtedajšej popularity smreka, predpisovali v LHP túto drevinu napriek tomu, že sa do opátskych lesov, najmä do nižších nadmorských výšok pod 1000 metrov, vôbec nehodí. Viem o jedinej niekoľkohektárovej lokalite smreka, ktorú som s matkou, lesnou robotníčkou, pred 50-mi rokmi vysádzal a ktorá sa už, poriadne preriedená vysychaním jedincov, ešte ako-tak drží, no ďalšie smrekové výsadby nejestvujú. Zasadili ich dreviny, ktoré sú v našom opátskom lese doma. Bardarov diel, Flekná, Nemcova dolka, Cukroška, Nová cesta a ďalšie sú miesta, kde hlboko pod korunami pekných zdravých javorov, jaseňov, bukov, ba aj jedlí, stoja už iba zvyšky suchárov smreka, vysádzaných pred 40 - 50-mi rokmi.

Spomínam jedľu. Áno, tá v opátskych lesoch „ide“. Darí sa jej oveľa viac ako smreku. Vysoko oceňujem, že firma Mestské lesy, a.s. Košice, na čele s riaditeľom Ing. Julianom Tomašíkom, ktorá najväčšie mestské lesy v strednej Európe od roku 1993, po reprivatizácii, obhospodaruje, venuje práve jedli, stále väčšiu pozornosť. Rovnaká priaznivá situácia je tiež aj v susedných porastoch jedného LO štátneho lesa, v teritóriu Jasov, OZ Košice, ktorý je vklínený do komplexu košických mestských lesov a o ktorý sa veľmi dobre stará lesník Ľudovít Schmotzer. Najmä oku lahodiace partie prirodzeného zmladenia jedle v spomínanom štátnom i mestskom lese dávajú taxátorom jasný návod, čo majú v opátskych lesoch v budúcnosti v LHP predpisovať.

Aby echo zeleného Otčenáša v novej modlitebnej knižke v podobe LHP každému lesníkovi zaimponovalo, no najmä aby sa s ním stotožnil. ■

foto: autor

Dub
z Dulákovho
vrchu

Jozef ŠABO

Malá zvernica v Topoľčiankach oslavovala v tomto roku storočnicu svojej existencie. Je to úctyhodný vek, ale v porovnaní s vekom niektorých stromov, ktoré ukrýva vo svojich zákutiach, je úplnou mladícou. Terén Malej zvernice je pomerne členitý. Na strmých svahoch a hrebeňoch kopcov prevládajú ochranné lesy, v ktorých nachádzajú útočisko staré stromy a v niektorých miestach aj celé porasty, pripomínajúce pralesy. V ochrannom lese na juhovýchodnom svahu Dulákovho vrchu, kraľuje unikátny dub letný. Svojim vekom, rozmermi a habitusom sa určite môže zaradiť medzi najpôsobivejšie jedince svojho druhu na Slovensku. Má za sebou približne 350 až 400 rokov. Priemer kmeňa v prsnej výške dosahuje cca 210 cm a obvod asi 510 cm. Celkový dojem pri pohľade na tento strom, umocňujú mohutné koreňové nábehy, ktoré podopierajú kmeň stromu až do výšky 110 - 150 cm. Hrubé povrchové korene sa plazia na všetky strany, do vzdialenosti 5 až 6 metrov od kmeňa. Koruna stromu je nepravidelná. Na prvý pohľad vidno, že tento strom musel vybojovať tvrdý zápas o svoju existenciu s niekoľkými generáciami mladších jedincov vo svojom susedstve. Asi tri metre nad terénom vyrastá z jeho kmeňa hrubá „haluz“ s priemerom asi 50 cm, ktorá sa tiahne pomedzi susedné stromy do vzdialenosti približne 20 m. Možnože pred sto rokmi vyrástol na severnej strane tohto stromu, v tesnej blízkosti kmeňa buk, z ktorého zostalo už iba torzo s priemerom 60 cm a obvodom 190 cm. V blízkosti tohto kráľa lesa rastú dva mladšie duby, ktorých rozmery sú tiež imponantné. Prvý má priemer 137 cm a obvod kmeňa 415 cm. Druhý má priemer 132 cm a obvod cca 415 cm. ■

Foto: Jozef Šabo, je referent BTS, PO a OaO OZ Topoľčianky

Sochoň v zajatí strelcov

Jarmila HATALOVÁ

Pred skončením dovolenkového obdobia v príjemnom prostredí lesného obvodu Kočovce, patriaceho Lesnej správe Nové Mesto n/Váhom sa 28.8.2007 uskutočnil XXXII. ročník streleckých pretekov o Putovný pohár riaditeľa OZ Trenčín, spojených s pravidelnou kontrolou poľných zbraní zamestnancov závodu.

Pripravená strelnica pod vrchom Sochoň privítala sedem trojčlenných družstiev mužov so svojimi vedúcimi. Prvýkrát v histórii streleckých pretekov sa súťaže zúčastnili ženy s jedným trojčlenným družstvom.

Kontroly poľných zbraní a následných streleckých pretekov sa zúčastnili zamestnanci všetkých lesných správ, zástupcovia expedičných skladov a ústredia OZ Trenčín.

Priebeh súťaže ukázal, že generáciu starších „streleckých majstrov“, dnes už bývalých zamestnancov závodu, úspešne nahrádzajú noví mladí strelci.

Na strelecké pozície sa postavili muži v 3 disciplínach: strelba na oblúkovom strelišti, strelba na terč diviaka a srnca.

Ženské družstvo súťažilo v disciplínach: strelba na terč diviaka, strelba na terč srnca a na terč líšky.

Výsledky jednotlivcov muži:

1. Štefan Podolan – LS Nové Mesto n/Váhom
2. Richard Laško – LS Dubodiel
3. Jozef Koleda – LS Kšinná

Výsledky jednotlivcov ženy:

1. Ing. Dana Svetláková – LS Dubodiel
2. Ing. Jarmila Hatalová – ústredie OZ Trenčín
3. Ing. Viera Juríková – hosť

Výsledky družstiev:

1. LS Drietoma v zložení: Marián Horný, Ján Cintula, Ing. Tomáš Krčmárík
2. LS Nové Mesto n/Váhom v zložení: Štefan Podolan, Ing. Ivan Jurík, Alexander Kukučka
3. ústredie OZ Trenčín v zložení: Ing. Róbert Kíš, Ing. František Hudák, Ing. Miloslav Košút

Všetci umiestnení súťažiaci boli za dosiahnuté výkony odmenení hodnotnými vecnými cenami. Putovný pohár opäť získali výborní strelci z LS Drietoma, ktorí ho i naďalej držia pevne v rukách vďaka ich mimoriadne presnej muške.

Ostáva nám len zaželať, aby vybraní strelci úspešne reprezentovali OZ Trenčín na celoslovenských streleckých pretekoch v Zámotove.

Pekné počasie, rozvoniavajúca, jemne pikantná kapustnica bola tiež odmenou strelcom i všetkým účastníkom na veľmi dobre organizovane pripravenej akcii. ■

Ing. Jarmila Hatalová,
personalista OZ Trenčín

Foto: **Ing. Jaroslav Kobza,**
Dáša Pavlovičová

Strelecký pretek OZ Levice

Peter PATAY

Dňa 24. augusta 2007 sa na strelnici pri kaštieli „Žuhračka“ uskutočnil tretí ročník streleckého preteku OZ Levice. V minulosti organizované športové dni – boli náročné jednak na organizáciu ako aj zdravie účastníkov. Aj vzhľadom na nižší počet zamestnancov sa pristúpilo len k streleckému preteku – lesníkom obľúbenej disciplíny. Zúčastnilo sa ho 71 zamestnancov OZ Levice, pracovníci biomasy a GR. Za nádherného počasia a v dobrej atmosfére a v peknom prostredí sa konal samotný pretek v streľ-

be z malokalibrovky na redukovaného srnca, diviaka na prieseku a z brokových zbraní na zajaca na prieseku a oblúk. Súťažilo 10 trojčlenných družstiev, z toho jedno družstvo žien. Víťazi jednotlivých kategórií obdržali pekné ceny ktoré zabezpečila Odborová organizácia OZ Levice. Pekný deň sme ukončili posedením pri dobrom guláši a za to, že sme sa mohli vzájomne lepšie spoznať aj mimo štyroch stien ďakujeme organizátorom. ■

Ing. Peter Patay, je referent správy lesných pozemkov a reprivatizácie OZ Levice

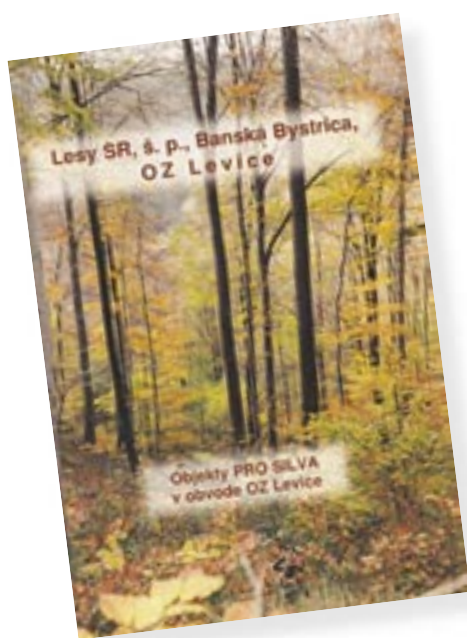

Prírode blízke obhospodarovanie lesa

VI. 10 rokov Pro Silva na OZ Levice

Lukáš HRAŠKO

Vo svojom príspevku k obhospodarovaniu lesa prírode blízokým spôsobom, by som sa chcel podeliť o skúsenosti a výsledky dosiahnuté na OZ Levice. OZ Levice začal s prírode blízokým obhospodarovaním lesa v roku 1997 ešte v rámci bývalých Západoslovenských lesov Bratislava vďaka zánietenosti Ing. Jána Farkaša, vtedajšieho výrobnotechnického námestníka. Prvé stretnutie pod názvom „Lesnícky dialóg“ za účasti najpopulárnejšieho človeka - prof. Ing. Š. Korpela, DrSc., ako jedného zo zakladateľov hnutia Pro Silva Európa sa konalo v júni 1997 na LS Čifáre.

Pri prehliadke ukážok v porastoch mi utkveli jeho slová, že s obnovou treba začať na najmenej problémových miestach a využiť podmienky prirodzenej obnovy. Musím sa priznať, že dovtedy sme mnohokrát postupovali opačne. Snažili sme sa obnovovať najproblémovjšie časti porastov s veľkou námahou, značnými finančnými prostriedkami a medzitým zanikli miesta s prirodzeným zmladením, resp. podmienky prirodzenej obnovy. Do určitej miery to bol dôsledok bývalých kontrol štátnej správy v predchádzajúcom období, keď sa východisko obnovy div nie zameriavalo teodolitom, či je umiestnené tam, kde bolo v ťažbovej mape zakreslené. Bolo preto správnym počínaním dať na rozhodnutie OLH, kde bude obnovný prvok umiestnený v zmysle platných zásad, aj keď i tieto by mali doznať určitých zmien, napr. vzdialenosti východiská obnovy pri skupinovo clonnej obnove.

Ďalšie aktivity Pro Silva sa konali za účasti prof. Ing. M. Sanigu, DrSc. ako odborného garanta, ktorý na nich objasňoval problematiku podsadiet, predsadiet, možnosti predčasnej obnovy porastov, rekonštrukcie ako aj prírastkové hospodárstvo na najkvalitnejších zložkách porastov. Ťažbovo dopravné technológie a praktické

ukážky sa konali za prítomnosti prof. Ing. T. Lukáča, CSc.

O aktivitách prírode blízkeho obhospodarovania porastov na OZ Levice bola spracovaná publikácia „Objekty PRO SILVA v obvode OZ Levice“, ktorá bola vydaná s finančnou podporou Štátneho fondu zveľaďovania lesa MP SR.

Vďačným objektom ukážok prírode blízkeho obhospodarovania porastov je lokalita „Počúvadlo“ v blízkosti jazera rovnakého názvu, kde sa nachádza géno-vá základňa pre dreviny dub zimný a buk. Vzhľadom k tomu, že oblasť je hojne navštevovaná turistami, bol tu zriadený náučný chodník zameraný na priblíženie práce v lese pre laickú verejnosť.

Úroveň a intenzita obhospodarovania objektov prírode blízokým spôsobom sa líši podľa jednotlivých LS ako aj objektov. Značné problémy boli pri objasňovaní cieľa, ktorý má byť dosiahnutý zmeneným obhospodarovaním. Cieľom nie je len dosiahnutie prirodzenej obnovy, ale neustála prítomnosť lesa v zmysle zásad prírode blízkeho obhospodarovania. Cieľom je vypestovanie čo najväčšieho množstva vysoko kvalitnej hmoty v porastoch na to určených. V tom je zásadný rozdiel oproti lesoochranským združeniam, ktoré razia zásadu ponechania lesa na tzv. „samovývoj“, pretože prírode nezáleží na tom či je kmeň rovný, nezavetvený hrubými vetvami, plnodrevný a netočivého rastu. Pre obhospodarovateľa lesa sú to však prioritné veci, ktoré sa rešpektovaním prírodných zákonitostí dajú dosiahnuť cieľavedomou výchovou. Pokiaľ budeme sledovať prírodu a necháme sa ňou viesť, nemôžeme sa pomýliť - týmto krédom by sme sa mali riadiť pri obhospodarovaní lesa.

Vo svojom príspevku sa nechcem zamerať na samotné objekty Pro Silva v teritóriu OZ Levice, tie možno nájsť na stránkach zmienenej publikácie a na internetovej stránke GR. Namiesto toho chcem vyjadriť svoj názor k problematike prírode blízkeho

obhospodarovania lesa, ktorý som nadobudol počas 10 rokov obhospodarovania týmto spôsobom a 30 ročnej praxe pestovateľa. Aj keď OZ Levice mal určité skúsenosti s budovaním objektov Pro Silva, privítali sme metodický pokyn z GR na ich vytváranie podľa jednotnej metodiky, ktorá dáva možnosti porovnávania objektov nachádzajúcich sa v približne rovnakých prírodných podmienkach. Zapojením OLH do tohto procesu sa dáva možnosť pre uplatnenie ich teoretických znalostí a praktických skúseností pri obhospodarovaní porastov prírode blízokým spôsobom. Pravidelným stretávaním sa zainteresovaných, či už pri obhajobách svojich objektov alebo praktických ukážkach organizovaných GR resp. jednotlivými OZ, dochádza k výmene názorov a skúseností pri praktickom obhospodarovaní porastov.

Aj keď si nemyslím, že všetci hospodári dosiahnu úroveň p. L. Alcnuera zo Smolníckej Osady, už samotná zmena myslenia pri obhospodarovaní lesa je dostatočným dôvodom na pokračovanie v tejto aktivite. Úloha OLH je pri tvorbe a obhospodarovaní objektov nezastupiteľná, pretože on je praktickým vykonávateľom myšlienok, ktoré by mali byť kolektívnym dielom vedúceho výroby, pestovateľa, ťažbára, vedúceho ekonomiky OZ ako aj vedúceho LS a samotného OLH. Pretože, až prax ukáže v zmysle známeho „Prax je kritériom pravdy“, či myšlienka bola dobrá alebo zlá. Avšak pri dobrých teoretických znalostiach a praktických skúsenostiach by sme sa nemali dočkať nepríjemných prekvapení.

Na záver by som chcel povedať, že obhospodarovanie lesa prírode blízokým spôsobom je beh na dlhé trate a výsledky nebudú viditeľné ihneď, ale ako sa hovorí - aj tá najdlhšia cesta sa začína prvým krokom. Prajem preto všetkým tým, ktorí sa vydali na túto cestu, aby vytrvali a tým ktorí váhajú, aby sa pridali, výsledky sa určite dostavia. ■

Ing. Lukáš Hraško
je pestovateľom na OZ Levice

Telgártsky viadukt

Navštívte OZ Beňuš

Jana VERNÁRSKA

OZ Beňuš sa rozprestiera na území, ktoré v 19. a začiatkom 20. storočia patrilo kniežaciemu rodu Coburgovcov. V súčasnosti obhospodaruje 29 515 ha lesnej pôdy, z toho výmera štátnych lesov predstavuje 29 397 ha a neštátnych neodovzdaných lesov 118 ha.

Územie OZ Beňuš je charakteristické tým, že je tvorené uceleným komplexom lesov, ktorý sa rozprestiera v hornej časti Horehronia, a to od obce Valaská až po Vernárske lúky (pri obci Ladová). Stredom horehronskej doliny preteká rieka Hron, ktorá rozdeľuje územie na dve časti. Severná časť je tvorená pohorím Nízke Tatry, južná časť je tvorená Slovenským rudohorím. Východnú časť uzatvára Slovenský raj. Najvyšší bod nízkotatranskej časti je Kráľova hoľa (1948 m n. m.) a rudohorskej časti je to Fabova hoľa (1438 m n. m.). Najnižšie položené miesto územia OZ je pri obci Valaská (492 m n. m.).

Územie OZ je zaujímavé i po stránke ochrany prírody a krajiny, pretože sa na ňom nachádzajú tri národné parky (Národný park Nízke Tatry, Muránska planina, Slovenský raj), štyri národné prírodné rezervácie (Hnilecká jelšina, Malá Stožka, Veľká Stožka, Zlatnica) a osem prírodných rezervácií (Bacúšska jelšina, Fabova hoľa, Havrania dolina, Martalúžka, Mašianske skalky, Meandre Hrona, Pohorelské vrchovisko, Zlatnianske skalky).

Cieľom každého dobrého lesníka je dopostovať zdravý les, produkujúci dostatok kvalitného dreva s dostatkom primeraného počtu kvalitnej poľovnej zveri. Výmera poľovných revírov (Klatná, Bacúch, Kráľova hoľa, Maková) je v súčasnosti 20 236 ha. Najznámejší je poľovný revír „Klatná“ s celkovou výmerou 11 257 ha. Hlavnou poľovnou zverou je zver jelenia, diviacia a srnčia. Okrem toho je možné stretnúť aj malé šelmy (líška, jazvec) i veľké šelmy (medveď, rys, vlk). Z vtákov sú najzaujímavejšie jariabky, tetovy a hlucháne.

Okrem poľovných revírov OZ Beňuš obhospodaruje aj tri rybárske revíry. Pstruhové revíry tvoria potoky Malé a Veľké Zelenô, Bacúšsky potok. Najzaujímavejší je rybársky revír „Rybník Pusté Pole“. Zaujímavosťou o rybolov tu môžu uloviť pstruha dúhového, sivóna amerického a kapra. Rybník sa nachádza neďaleko Horského hotela Pusté Pole. Je to bývalý poľovnícky zámoček bulharského cára Ferdinanda Coburga, situovaný do lona nádhornej tichej prírody, ktorý ponúka ubytovacie možnosti s reštauračnými službami.

Pre poľovníkov, ale aj milovníkov prírody má OZ k dispozícii 17 poľovníckych chat bez elektriny (Karolka, Kamzíčka, Masná, Starý Hostinec, Havrania, Stožky, Klatná I., Klatná II., Mišarová, Salajka, Nová Fabová, Suchá, Sparistá, Frntolová, Vološinec, Luptačka, Lenivá). Na rekreačné účely slúži chata Beňušanka v Patinciach. Rekreačný areál bol vybudovaný v okolí termálneho prameňa a ponúka rekreantom rôznorodé služby (bazény, moderné športové ihriská, vodné plochy na prírodné kúpanie, člnkovanie, rybolov, vodné športy a jazdu na vodných bicykloch).

Horehronie patrí k najpríťažlivejším a najnavštevovanejším regiónom Slovenska. Celý región žije ľudovými tradíciami, bohatstvom piesní a obyčajov. Každá obec má svojrázne kroje a nárečie (Telgárt, Šumiac, Pohorelá, Heľpa, Závadka nad Hronom, Polomka, Bacúch, Beňuš, Bravčovo). Za zmienku stoja aspoň niektoré pozoruhodnosti:

Prameň Hrona – na východnom úpätí Kráľovej hole, pod sedlom Besník, pri obci Telgárt.

Meandre Hrona predstavujú jedinečnú sústavu meandrov horného toku rieky Hron s podmáčanými lúkami s výskytom vzácnych a chránených druhov rastlín.

Ďalšou zaujímavosťou je najvyššie polo-

Kráľova hoľa

žený železničný tunel na Slovensku - **tunel Kornela Stodolu („Telgártska slučka“)**. Na krátkom, len 12 km dlhom úseku pod Besníckym sedlom musela trať prekonať výškový rozdiel 170 metrov. Na túto trať naväzuje **Telgártsky a Chmarošský viadukt**.

Zaujímavým útvarom je aj prírodný skalný amfiteáter pod Kráľovou holou – pramenisko Hnilca (**Martalúžka**).

V obci Šumiac je situované **Múzeum zvoncov a spiežovcov** – súkromná zbierka Mikuláša Gigaca, v ktorej sa nachádza okolo 2000 kusov.

Prameň Boženy Němcovej – puklinová vyvierajúca železitej minerálnej vody nad obcou Bacúch. V minulosti tu boli urobené „kúpele“, ktoré navštevovala aj Božena Němcová.

Pre milovníkov turistiky je na území OZ Beňuš niekoľko značkových turistických a náučných chodníkov. Najznámejšia je „Cesta hrdinov SNP“ po hrebeňoch Nízkych Tatier. Z hrebeňa je možné vidieť aj nádhernú panorámu Vysokých Tatier.

V zákutiach horehronskej prírody na navštevníkov čakajú ešte ďalšie milé prekvapenia, ktoré objavíte až počas pobytu. Doplnujúce informácie dostanú aj v Lesníckej informačnej kancelárii (LIK).

Tešíme sa na Vašu návštevu! ■

Text: **Ing. Jana Vernárska**

– referent lesoturistiky a DVT

Foto:

Ing. Milan Klescht

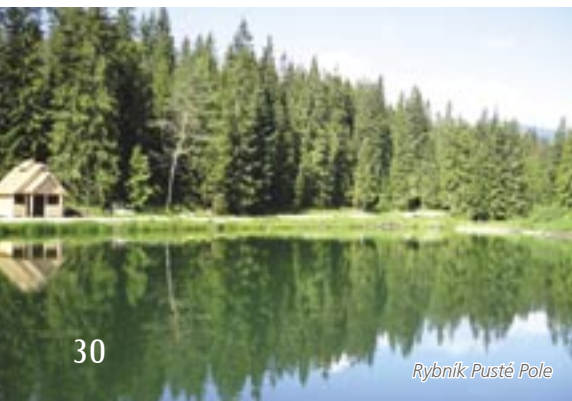
a archív OZ

Beňuš

Bližšie informácie o ubytovacích možnostiach OZ Beňuš získate na www.lesy.sk, na e-mailovej adrese jana.vernarska@lesy.sk alebo na tel.č. 0918 334 382, 048/6711615.

Múzeum zvoncov - Mikuláš Gigac

Rybník Pusté Pole

Veľká Stožka

Poľovnícka chata Stožky

Čo prezradila jedna zaujímavá anketa

Prečo mám rada les

Názorov, skúseností a pripomienok k fungovaniu podniku a lesníckej prevádzky osobitne s ohľadom na teritoriálnu pôsobnosť LESOV SR na celom území Slovenska nikdy nie je dost. Hlavne, ak ich obvykle získavame iba v individuálnych rozhovoroch, alebo na pracovných stretnutiach v úzkom kruhu kolegov. Ing. Jozef Zatlukal z generálneho riaditeľstva sa preto rozhodol zmapovať mienku pracovníkov lesných správ v maximálnom možnom rozsahu. Elektronickou poštou bol zo sekretariátu generálneho riaditeľa rozposlaný na všetky lesné správy jednoduchý dotazník s desiatimi, väčšinou uzavretými otázkami, s jasne sformulovanými možnosťami odpovedí. **„Vážené kolegyne, kolegovia. Dostala sa Vám do rúk anketa, prostredníctvom ktorej chceme poznať aj Váš názor na súčasnú organizačnú štruktúru a zloženie LS. Prosím, prístupujte k ankete s plnou vážnosťou, aj Vy budete jeden z tých, ktorí sa prichínia o zmenu k lepšiemu,“** napísal na úvod roz-distribúovaného dotazníka jeho autor.

52-percentú návratnosť so 751 vyplnenými dotazníkmi z celkového počtu 1465 pracovníkov vonkajšej prevádzky (pričom zaslaných späť bolo až 805 dotazníkov, ale 56 z nich bolo nepresne vyplnených) môžeme pokojne považovať za úspešnú a anketa za dostatočne reprezentatívnu na to, aby sme jej výsledky brali maximálne vážne. I keď, takmer rovnaké percento tých, ktorí možnosť vyjadriť sa k aktuálnym a diskutovaným problémom nevyužili, nikoho neteší. Škoda, viacerí asi podvedome zľahčujú význam takýchto ústretočných krokov, urobených s dobrým úmyslom a radšej mávnu rukou, akoby mali niečomu venovať čo len desať minút navyše... **„Všetkým, ktorí odpovedali na zaslané otázky chcem poďakovať, pretože nám pomohli pri hľadaní optimálnych riešení problémov, ktorými žije lesnícka prevádzka,“** skomentoval anketu po vyhodnotení Ing. Zatlukal. A tých, ktorí si dali tú námahu a odpovedali na otázky, či prišli s vlastnými návrhmi, bolo skutočne viac. Presne 260 OLH, 226 lesníkov, 168 technikov LS, 63 vedúcich LS a 34 zamestnancov na iných pozíciách. K najhorúcejšej lesníckej téme funkčného postavenia lesníckeho trojuholníka

Jozef MARKO

Vedúci lesnej správy – OLH – Lesník zaujali respondenti takýto postoj: súčasný model rozdelenia právomocí, zodpovedností a kompetencií označuje za nevyhovujúci 71% lesníkov, 64% OLH a 50% správcov. Na tento výsledok zaujímavovo nadväzuje vyhodnotenie odpovedí na otázku, či opýtaní stíhajú v pracovnej dobe svoju prácu. Záporne odpovedalo až 63% OLH, 61% lesníkov, 38% technikov LS a iba 25% vedúcich LS. Rozdiel v posudzovaní vlastnej vyťažnosti medzi OLH a lesníkmi na jednej a správcami na druhej strane je priepastný. Okrem toho je alarmujúco vysoké percento tých OLH a lesníkov, ktorí otvorene priznávajú, že nestíhajú. Výsledky ankety tak potvrdili, čo už lesnícka prax avizuje dva roky. Že tento stav nie je dobrý a vyžaduje si nové riešenie.

Anketa však prezradila viac. Napríklad vzácnu zhodu v podiele nespokojných so súčasným odmeňovaním. Nepáči sa 87% OLH, 87% lesníkov, 85% technikov LS a 81% vedúcich LS. S tým samozrejme súvisí fakt, že najvyššie percento opýtaných na jednotlivých pozíciách vidí najväčšie rezervy š.p. LESY SR v porovnaní so súkromnými subjektmi v odmeňovaní. Ing. Zatlukal v anonymnej ankete zároveň zmapoval názory na to, ako by teda mal optimálny model odmeňovania fungovať. Na každej pracovnej pozícii by tretina odpovedajúcich zmenila súčasný systém súčasného mzdového ohodnotenia na model: 40% základ, 40% pohyblivá zložka a 20% vernostné. Iste, boli aj iné predstavy, ale táto v lesníckej prevádzke jednoznačne dominuje.

No a ešte jeden mimoriadne zaujímavý výstup z vyhodnotenej ankety. Takmer 80% opýtaných na každej mapovanej pracovnej pozícii je toho názoru, že na lesnom obvode by mal za pestovnú i ťažbovú činnosť niesť zodpovednosť lesník. Za optimálnu výmeru LO považujú respondenti 600 až 1000 hektárov. Tak takto dopadla jedna užitočná anketa. Je teraz na vedení podniku, do akej miery sa nechá jej výsledkami inšpirovať pri prijímaní zásadných rozhodnutí. Rozhodnutí týkajúcich sa organizačnej štruktúry, týkajúcich sa každého z nás. ■

remeslu, hrali o čas. V patovej situácii sa objavil muž, ktorý sa rozhodol konať. Na jeho osobný pokyn začali 22. októbra 1992 betónové kvádre nekompromisne zahatávať Dunaj.

Je takmer isté, že ak by Július Binder neurobil svoje životné rozhodnutie Vodné dielo Gabčíkovo by dnes nestálo.

Lykožrútovej dráma smrekových lesov Slovenska nedosahuje publicitu dunajského vodného sporu. Nie je však o nič menšia. Geometrický nárast početnosti podkôrneho hmyzu prináša dôsledky súčasnou lesníckou generáciou doposiaľ nevidané. Úvahy o prirodzenom spôsobe vysporiadania sa lesa s touto katastrofou strácajú pri jej rozmeroch opodstatnenie. Ani v tejto mimoriadnej situácii však zo strany mimovlád diek neprichádza slovo pochopenia. Orgány ochrany prírody špiaci historický kolaps ostávajú v zajatí svojich predchádzajúcich rozhodnutí, ktorými nám zakázali to, čo by dnes možno najradšej nariadili. A odborných lesných hospodárov čakajú možno krušné časy. To, čo doposiaľ nesmeli vykonať, bude raz s úspechom použité proti nim. Azda nepoznali lesný zákon?! A jednu zo svojich prvoradých povinností?!

Lesnícka diplomacia sa dáva do pohybu. V znamení malého chrobáka sa schádzajú riaditelia, vedci, politici. Verme, že nepôjdu „lon-

ĽUDMILA FARKAŠOVSKÁ
moderátorka a poslankyňa MsZ Bratislava

Môžem povedať, že čím som staršia, tým lepší a zodpovednejší je môj vzťah k prírode. Mať rada les ma naučil môj otec, ktorý nás so sestrou odmalicka brával na túry, prechádzky aj lyžovačky. Po ňom som zdedila aj hubársku vášeň – neuveríte, ale uplynulú sezónu sme našli masliaky ešte na Mikuláša! Na huby som chodievala aj počas môjho pobytu v Londýne, kde sme žili 5 rokov. Tie najväčšie a najkrajšie dubáky a kozáky sme našli práve tam. Mojim snom je zažiť hubačku v Nórsku, kde vraj hriby rastú bežne dokonca aj v parkoch...

Môj otec pochádza z dedinky Sokol pri Košiciach. Tento kúsok Slovenska je dodnes mojou „srdcovkou“. Otec nám tam všetkým postavil chatu a môžem povedať, že je to pre mňa to najlepšie miesto na svete. Mám tam svoje korene, preto ma to tam ťahá najviac. Ale krásne je aj na našej chalupe v Uhornej. Tieto lokality počas dovolení jednoducho nikdy neobídeme.

Môj vzťah k prírode sa prejavuje v poslednom čase aj tým, že som sa začala starať o unikátnu populáciu pagaštana konského v Rusovciach, kde byvame. Je ich tu okolo 700 a keď prežili 150 rokov, odkedy ich zasadil gróf Henckel, robím všetko pre to, aby prežili aj ploskáčika. Začala som s tým ako obyčajný občan, lebo som sa nemohla pozerať na to, ako sa tieto krásne stromy pod mojimi oknami nivočia. Práve to ma napokon priviedlo aj do komunálnej politiky, kde pôsobím ako poslankyňa na viacerých úrovniach samosprávy práve v oblasti životného prostredia. ■

dýnskou cestou“ a v čase vyjedenia tohto čísla bude ich rozhodnutie známe. Nebude lacné, ani ľahké, dá sa však celkom ľahko predvídať:

Odstrániť z lesa celoplošne všetky postihnuté stromy na území v prvom až treťom stupni ochrany. Tam, kde to nebude technologicky možné, použiť včas chémiu. Okolo „štvo-riek a pätiiek“ vytvoriť monitorovacie pásma a v týchto likvidovať každý podozrývavý strom.

Nič viac, nič menej. Ak by takéto rozhodnutie neprišlo, ostane nám už len jedno. Čakať na lesníckeho Bindera. ■

14. august 2007

Čakanie na Bindera

Ján MIČOVSKÝ

Pamätáte sa ešte na vrcholný moment drámy budovania priehrady v Gabčíkove? Južný sused odmietal akúkoľvek spoluprácu na pôvodne spoločnom diele, ktoré nás dovtedy stálo už miliardy. Jedinou možnosťou ako ich celkom nestratiť bol „variant C“. Znamenal prehradenie Dunaja ešte na území ČSFR a odvedenie podstatnej časti jeho vód do gabčíkovského kanála. K rozhodujúcemu kroku sa však akosi nik nemal. Parlament čakal na vládu, vláda na výsledok londýnskych rokovanií a tamojší diplomati, verní svojmu

Tento billboard je už pripravený na umiestnenie sloganu kampane

Ako informuje slovenská tlač, ochrancovia prírody získali grant Európskej únie na megakampaň za záchranu slovenských prírodných krás. Čoskoro popri slovenských cestách vyrastie 2000 nových bilbordov a televízie zaplavia ochrannárske reklamné šoty.

Ústrednej tlačovej kancelárii sa z dobre informovaných kruhov (od susedky babky jedného z ochrannárskych šéfov) podarilo zistiť, že ústredným heslom kampane bude slogan: *Slováci, chráňte slovenskú prírodu! Dovolenkujte v Turecku!*

Uveríte?

Rubriku pripravuje: Ferko Tárjako

Lekár sa pýta horára: „Pijete?“ a on na to: „Áno, ale len príležitostne“. Na otázku ako to myslí, odvetil: „No predsa vždy, keď mám príležitosť!“

„Odkiaľ máš tú obrovskú modrinu pod okom?“ pýtali sa chlapi horára, na čo hrdo odvetil: „Bránil som priateľku!“ Keď chceli vedieť, pred kým ju bránil, povedal: „No predsa, pred vlastnou ženou!“

„Už ste raňajkovali?“, pýtali sa ženičky horára a on na to: „Nie, ešte ani kvapku!“

„Je tvoja žena pracovitá?“ pýtali sa chlapi horára na čo odvetil: „Pravdaže, aj minule keď som sa o tretej v noci vrátil z krčmy, stála vo dverách s metlou v ruke!“

„Zase si pekne opitý!“, opovržlivo víťala žena horára po príchode z krčmy, na čo on radostne zvolal: „Som rád, že sa ti na mne aspoň niečo páči!“

„Počuli ste, že Fero dokopal svoju nevernú ženu?“, pýtali sa horára v krčme chlapi a ten im odvetil: „Áno, tužil som, že je Fero gavalier, ktorý by na ženu nikdy nevztiahol ruku!“

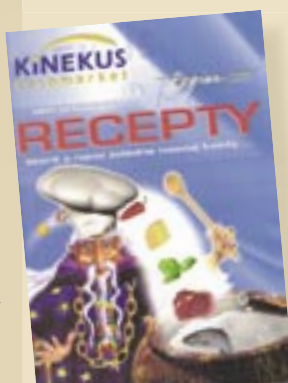
Dvaja priatelia si zašli na poľovačku. Po niekoľkých hodinách jeden z nich celý vysilený doniesol do horárne uloveného srnca a oznámil horárovi: „Môj kamarát odpadol v hore, ale jeho nik neukradne, tak som radšej doniesol srnca“.

Starý horár takto vysvetlil mladému kolegovi, čo je to impotencia: „Je to stav keď príťažlivosť zemská je väčšia ako príťažlivosť ženská“.

Horár sprevádzal skupinu turistov po starom lese s mohutnými stromami. Jedna z turistiek pri najhrubšom strome nadšene riekla: „Keby vedel tento prastarý dub rozprávať, ktovie čo by nám povedal?“ Na to horár poznamenal: „Predovšetkým, že je buk!“

Zobieral: **Julo Burkovský**

	súprava náradia	násilné pôsobenie	súperenie	kód Ománu	čisti bielizeň	jednotky rýchlosti lode	nástroj pri pluhu	rozvinulosť										
slovenské okresné mesto																		
koniec tajničky																		
veľké množstvo ľudí				druh cukrikov														
stredný stupeň kambria					vzorec fosfidu tantalu	kód Peru				severské párnokopytníky	skr. rak. spolka Priatelja prírody	dalo nástroju požadovanú formu	zavládlo	entrance (skr.)	uctieva			
Pomôcky: akad, aret, aven	výzva pre psa	zväčšovacie skla							Estónec, po česky pokryt semenom									
patriace Ade							popoludňaj, jedlo odborník v optike											
tvorí s veľkou námahou (expr.)						3. časť tajničky bezcitne (expr.)												
bodavý hmyz				listiny vozidla tahané koňmi							EČV Vranova n/T, francúzska rieka			začiatok tajničky	múza ľudbostného básnictva			
skratka rádio-telefónu			hrabať (expr.) časťica súhlasu								had, po anglicky dovnútra (hovor.)							
stanovať							predajca kus tvrdej hliny											
Pomôcky: eher, betel, snake	vrecko vyhynutý veľký kopytník						hnie jemný tenký útvar											
značka pascalu				evanjelický (skr.) lietajúci tvor		mužské meno rímske číslo 505								Yukon Terrtory udal výšku tónu				
nemecká televízna stanica				odlúčenie blúdi (kníž.)								skratka medzinár. noriem časť luku						
zatýkací rozkaz					háčka patriaci Matejovi						trinitrotolúen strašidlo (det.)						bitie (expr.)	
kmeňový symbol						predložka prijemnosť					tropická rastlina značka hektára							
výskala							dokončená vydáva zvuk krá											
ženské meno							miestnosť v škole dom. meno Edity											
					skr., po nemecky						škólka (zastar.) podrad. spojka							
					sol' kyseliny jodírnej							zvislá jaskyňa citoslovce výsmechu						
					2. časť tajničky								turecké mužské meno					
					Vojenská akadémia (skr.)			japonská zbieračka perál						kód Lichtenštajnska				

Tajnička krížovky z letného dvojčísła Lesníka znie: „**Ja som ešte mladý, aby som už poznal všetky bary v meste**“. Z úspešných ústiteľov sme tentokrát vyžrebovali **Gerharda Dernescha z Prievidze**. Víťazovi posielame kuchársku knihu. K výhre mu blahoželáme a prajeme príjemné chvíle pri čítaní i varení.

redakcia

Filatelistika

Šelmy

Aj keď veľké mäsožravce nepatria vo väčšine krajín Európy medzi poľnovnú zver, medzi filatelistami známky s motívom šeliem (mäsožravcov) patria medzi najobľúbenejšie.

V nemalej miere tomu prispieva skutočnosť, že stoja na vrchole potravinovej pyramídy, udržuujú biologickú rovnováhu v rámci trofických reťazcov, ale v neposlednej rade k ich obľúbenosti patrí aj ich fotogeničnosť.

Známky s motívom medvedov vydala väčšina poštových správ Európy a to dokonca aj krajiny, kde sa medveď už dávno nevykytuje. Doteraz bolo vydaných viac než 350 známok s motívom medveďa hnedého, buď ako faunistického motívu, ale tiež a s motívom kreslených medvedov, ako symbolu hravosti a mŕtvotnosti. Z veľkých mäsožravcov patria medzi obľúbené taktiež motívy vlkov opradené mýtami o ich bystrosť, vynaliezavosť a niekedy aj krvilačnosť. Známky s motívom rysov (vyšlo ich celkovo asi 50) sú v obľube pre fotogeničnosť rysov. Z ďalších mäsožravcov na známkach nájdeme motívy líšok, kún, sobolov, vydier, jazveca a i. ■

RUBRIKU PRIPRAVUJE
Prof. Ing. LADISLAV PAULE, PhD.

Rybársky receptár

Kapor na víne s medom

SUROVINY:

1 kapor (asi 1500 g), 250 ml sladkej smotany, 30 g masla, 50 ml bieleho vína, 2 lyžice medu, 1 mrkva, 3 až 4 jablká, 1 petržlen, polovica menšieho zeleru, 3 cibule, na špičku noža tymianu, 3 bobkové listy, mleté čierne korenie, soľ. Na ozdobenie: nasekané a opražené mandle.

POSTUP:

Kapra očistíme, zoškrabeme šupiny, hlavu, plutvy a chvost odrežeme. Potom ho rozpolíme a zvnútra i zvonka trochu osolíme. Na masle opražíme cibulku nakrájanú nadrobno, pridáme očistenú nakrájanú koreňovú zeleninu a trochu podusíme. Počas dusenia pridáme tymian a bobkové listy, prilejeme víno, osolíme, okoreníme a mierne povaríme asi 10 minút. Potom zeleninovú zmes preložíme do panvice, uložíme na ňu obidve polovice kapra, zakryjeme alobalom a pečieme v dobre vyhriatej rúre pol hodiny. Po upečení rybu uvrhneme na zohriatu misu, šťavu precedíme, dáme znova variť, pridáme med, smotanu a trochu zohrejeme. Rybu zalejeme omáčkou a posypeme nakrájanými a opraženými mandľami.

Dobrú chuť! ■

Tip redakcie Lesníka: *K špeciálitám zo sladkovodných rýb odporúčame piť Peseckú leánku alebo Rýnsky rizling.*

1. Hádanka

Tento malý živočích patrí medzi hlodavce. Váži od 14 do 40 g, meria 8 až 11 cm.

Má malú hlavu s veľkými a výraznými očami a okrúhle uši.

Srst má hrdzavohnedej farby (podľa toho dostal aj meno). Najčastejšie obýva

suchšie miesta, svetlé okraje lesov, krovín,

polí, viníc a medze. Vie výborne liezť. Obýva dutiny stromov, alebo si stavia podzemné hniezda. V zime sa sťahuje do stohov a budov, kde si robieva skrýše so zásobami.

Aktívny je podvečer a v noci. Živí sa najmä rozličnými semenami, púčikmi, listami rastlín a hubami, larvami i dospelým hmyzom.

Ako sa tento živočích volá?

Ahoj kamaráti,
pošlite mi správne
odpovede. Jedného
riešiteľa odmením
darčekom.

2. Skladačka - omal'ovánka

Obrázok vystrihni, poskladaj a vyfarbi. Na obrázku je zvieratko, o ktorom je hádanka.

Za správne odpovede posielam odmenu - hlavolam Múdry povrázok - môjmu kamarátovi Maťovi Kovačechovi z Banskej Bystrice.

Ahoj a dovidenia nabudúce!

Vaša veverička **Ryška**

Boje v Lesníckom skanzene

Ján MIČOVSKÝ

Lesnícky skanzen sa stal miestom rekonštrukcie historických udalostí z jesene 1944. Vyše sto členov Klubu vojenskej histórie Slovenska tu 1. septembra 2007 predviedlo počas osláv výročia Povstania scény, pri ktorých sa počiatočné úsmevy strácali z tváří asi 3000 návštevníkov. Spôsobila to mimoriadna pôsobivosť stvárnenia krutých bojov, ktoré sa na týchto miestach skutočne udiali. V prvej scéne išlo o prepad vlaku lesnej železnice Nemcami, v druhej o útok vojakov a partizánov na fašistickú jednotku.

Nezvyčajné pripomenutie SNP bolo súčasťou sviatočného dňa venovaného 400. výročiu prvej písomnej zmienky o Čiernom Balogu, súvisiaca s menovaním breznianskeho lesného šafára cisára Rudolfa II.

Obci, s ktorou náš podnik úzko spolupracuje, gratulujeme k výročiu i k úspešnému podujatiu! ■

Životné jubileá

SEPTEMBER 2007

50 rokov

Ing. Bošanský Ján, nar. 30. 9. 1957, referent správy a manažmentu majetku – OZ Topoľčianky

Petrus Jozef, nar. 21. 9. 1957, lesník, LS Duchonka – OZ Prievidza

Ing. Hanusková Kvetoslava, nar. 23. 9. 1957, referent správy a manažmentu majetku – OZ Liptovský Hrádok

Gerek Dušan, nar. 26. 9. 1957, OLH, LS Čierny Váh – OZ Liptovský Hrádok
Žalud Miroslav, nar. 10. 9. 1957, lesník, LS Slovenská Lupča – OZ Slovenská Lupča

Ing. Trendafilov Ivan, nar. 13. 9. 1957, referent správy DVT a TPV – OZ Slovenská Lupča

Ing. Ivanová Anna, nar. 29. 9. 1957, hlavný manažér pre ekonomiku a obchod – OZLT Banská Bystrica

60 rokov

Ing. Hlaváč Ján, nar. 9. 7. 1947, personalista – OZ Rožňava

Hraška Milan, nar. 10. 8. 1947, lesník, LS Podhájska – OZ Palárikovo

Vlasák Jaroslav, nar. 17. 9. 1947, lesník, LS Pezinok – OZ Smolenice

Jakubec Ľubomír, nar. 24. 9. 1947, referent mechanizácie – OZ Palárikovo

Predný Jaroslav, nar. 6. 9. 1947, manipulant, ES Lednické Rovne – OZ Považská Bystrica

Ing. Rožtek Milan, nar. 29. 9. 1947, referent správy DVT – OZ Žilina

Nečas Václav, nar. 28. 9. 1947, špecialista ochrany lesa – OZ Námestovo

Košťal Marián, nar. 20. 9. 1947, lesník, LS Liptovská Osada – OZ Liptovský Hrádok

Ing. Verčimák Juraj, nar. 22. 9. 1947, vedúci ES, ES Viglaš – OZ Kriváň

Simko Peter, nar. 17. 9. 1947, oblastný kontrolór – GR BB

Odchod do predčasného
starobného dôchodku

Kliment Milan, nar. 11. 4. 1948, lesník, LS Krám – OZ Čierny Balog

Ing. Helena Turská

Zelená olympiáda na Sigorde

Peter GOGOLA

Tím rozhodcov a organizátorov

Tohtoročné Letné športové hry lesníkov sa uskutočnili 27. a 28. augusta v malebnom prostredí Slánskych vrchov, v priestoroch Rekreačného zariadenia Opál a Lesníckeho učilišťa v Sigorde (ktoré si pripomína svoje 50. výročie vzniku trochu čudným spôsobom – zanikne). Lesníci z celého Slovenska prišli preukázať bojovnosť a húževnatosť v tradičných disciplínach: brannom preteku, sekani sekerou na presnosť, streľbe zo vzduchovej pušky, hode polenom, pílení ručnou pílou, nohejbale a volejbale.

Organizátori „zelenej olympiády“ z Odštepného závodu Prešov pod vedením riaditeľa závodu Ing. Miroslava Leláka nenechali nič na náhodu: objednali dobré počasie a uvarili chutný guláš. Športové záporenia sa niesli v duchu fair play. Oduševnenosť súťažiacich sa najviac prejavovala pri volejbale, pri ktorom hráči prepotili dresy a diváci sa išli „utlieskať“ z aplaudovania skvelých, často veľmi obetavých herných výkonov. Pre VIP hostí pripravil riaditeľ OZ zaujímavý program: prehliadku opálovej bane v blízkej lokalite Zlatá baňa.

Výsledkové listiny všetkých disciplín by zabrali veľa miesta (kompletné výsledkové listiny v elektronickej podobe si záujemcovia nájdu na serveri public.lesy.sk), preto uvádzam len víťazov: v disciplíne branný pretek, kategória muži do 35 rokov zvíťazil **Pavol Zatlukal** (OZLT), v kategórii muži od 36 do 50 rokov **Lubomír Machyniak** (GR) a v kategórii muži nad 50 rokov **Jozef Adamov** (OZ Žarnovica). V rovnakej disciplíne sa v kategórii ženy do 35 rokov umiestnila na prvom mieste **Lýdia Hasáková** (OZ Šaštín), medzi ženami nad 35 rokov kraľovala **Jozefína Kučeríková** (OZ Námestovo). V sekani sekerou na presnosť sa ukázal byť majstrom nad majstrov **Norbert Galčík** (OZ Šaštín), medzi ženami zvíťazila **Martina Palušová** (GR). V streľbe si savrín víťazov medzi mužmi vybojoval **Ján Liška** (OZ Prešov), zo žien najpresnejšie strieľala

Kto mal natréňované, tomu bolo do smiechu...

Jozefína Kučeríková (OZ Námestovo). V hode polenom si víťazné medaily rozdelili **Pavol Zatlukal** (OZLT) a **Beata Hudcová** (OZ Slovenská Lupča). V pílení presvedčivo zvíťazili domáci borci **Václav Markvart** a **Vincent Pálenčár** (OZ Prešov), v ženskej kategórii triumfovala dvojica **Beata Hudcová** (OZ Slovenská Lupča) a **Janka Jagerčíková** (GR). V nohejbale si palmu víťazstva vybojoval tím OZ Námestovo pred tímom generálneho riaditeľstva, vo volejbale bol výsledok finálového zápasu opačný: Oraváci podľahli tímu GR. Rozhodcovská komisia udelila aj cenu fair play. Získal ju **Peter Janšo** (OZ Rimavská Sobota) za priznanie spornej lopty pri nohejbale.

Je nepochybné, že športové záporenia prispieva k utužovaniu dobrých vzťahov. Aj preto možno pokladať letné športové hry za lesnícku olympiádu. Aj tu doslova a do písmena platí olympijské heslo: „**Nie je dôležité zvíťaziť, ale zúčastniť sa**“.

Finalisti volejbalového turnaja